

Jaarverslag 2023

ggz
delfland



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

BESTUURSVERSLAG

VERSLAG INTERNE TOEZICHTHOUDER

JAARREKENING

OVERIGE GEGEVENS



Beste lezer,

2023 was het tweede jaar na de invoering van een nieuw financieringsmodel in de zorg. Een spannend jaar, waarin we met onze managers en medewerkers hard hebben gewerkt om niet met een negatief financieel resultaat te eindigen. Ik ben dan ook oprecht trots dat we het jaar met een positief resultaat* afsluiten. Het is financieel geen vetpot, maar het is ons gelukt.

* Dit geldt voor het enkelvoudig en geconsolideerd resultaat

→ Lees verder in het artikel ['Toelichting op de financiële cijfers'](#)

Voorwoord



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

De drie-eenheid - van cliënten, medewerkers én een gezonde organisatie - is goed in beeld bij iedereen binnen GGZ Delfland. Hoe beter we onze basis op orde hebben, hoe meer rust en ruimte er voor medewerkers is om hun werk te doen. Ze zetten daarbij hun deskundigheid in voor behandelingen en voelen de ruimte om met ons mee te denken: wat hebben onze cliënten nodig en hoe kunnen we dat het beste doen? En dit hoor ik niet alleen van medewerkers die al langer bij ons werken, maar ook tijdens het ‘Warm welkom’ dat we elke maand voor nieuwe medewerkers organiseren. Ze vertellen dat ze voor ons kiezen omdat we een zorginhoudelijk bedrijf zijn waar je inbreng gewaardeerd wordt. Dat blijven we bewaken.

Nieuw onderzoek en zorgontwikkeling

Zelfs in het afgelopen jaar, waarin we als organisatie toch echt nog moesten wennen aan de nieuwe bekostigingssystematiek en de andere manier van registreren, zijn onderzoeken gestart en initiatieven ontstaan waarmee we de zorg voor onze cliënten kunnen verbeteren. Artikelen hierover publiceren we gedurende het jaar op ons platform dichterbijzorg.nl en delen we hier met trots in ons jaarverslag. Zo is in 2023 een onderzoek gestart om te testen of we de angstbehandeling van jongeren kunnen verbeteren als we leeftijdsgenoten betrekken die eerder een angstbehandeling hebben gehad (*lees verder op blz. 44*). En vorig jaar is ook het idee ontstaan om een virtualrealitybril in te zetten bij de EMDR-behandeling voor het verwerken van traumatische ervaringen (*lees verder op blz. 37*). Dit hebben behandelaren en cliënten op kleine schaal getest. De eerste bevindingen zien er fantastisch uit, dus ik verwacht dat we hier al in 2024 een vervolg aan geven.

Toename aanmeldingen en verbeteren doorstroom

Wat wel heel jammer is, is dat we een hoog ziekteverzuim hebben. Dat zien we in heel de branche, maar we zijn het niet gewend. Voor de coronajaren was ons ziekteverzuim zo’n 4% en in het afgelopen jaar zaten we op gemiddeld 7%. Dit gaan we verder onderzoeken. We willen goed zorgen voor onze medewerkers en onze cliënten. Ziekteverzuim is allereerst vervelend voor de medewerker die het betreft, maar het beperkt je ook in hoe gezond en productief je als organisatie kunt zijn.



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Een ander aandachtspunt is dat we vorig jaar ineens een onverklaarbare toename zagen in het aantal cliëntaanmeldingen. In augustus signaleerde de polikliniek in Delft bijna een verdubbeling. Begin 2024 zagen we weer zo'n extreme toename. Dat is een enorm dilemma. Het zijn allemaal legitieme aanmeldingen, maar daar zijn we als organisatie niet op berekend. We kunnen er niet zomaar medewerkers bijplaatsen. Door de arbeidsmarktkrapte blijft het een uitdaging om aan nieuw personeel te komen. Daarnaast is het zorgbudget in Nederland niet oneindig, dus past productiegroei niet zomaar bij de afspraken met de verzekeraars. Het is in elk geval heel vervelend voor onze cliënten en het geeft onrust bij medewerkers. Niemand vindt wachtlijsten prettig. Managers blijven daarom goed in gesprek met hun teams, zodat we de rust bewaken. We doen wat we kunnen. Maar we zullen tegelijkertijd opnieuw moeten kijken naar ons behandelproces. Hoe goed past de ingezette behandeling bij de doelen die tussen behandelaar en cliënt gesteld zijn? We gaan verder onderzoeken hoe we behandelingen zo kort als mogelijk en zo lang als noodzakelijk kunnen inrichten, met de focus op het doel waarvoor een cliënt zich heeft aangemeld. Daarmee hopen we meer doorstroom te creëren en meer mensen te kunnen helpen. En natuurlijk gaan we met onze medewerkers de wachtlijsten zo goed als mogelijk proberen op te lossen, al dan niet met nieuwe initiatieven.

Uitbreiding samenwerking en digitalisering

In 2024 blijven we verder doorgaan op de ingeslagen weg, met ons meerjarenbeleid als grondlegger voor alles wat we doen. Vorig jaar hebben we in lijn met het integraal zorgakkoord (IZA) een regionaal integraal gezondheidsakkoord (RIGA) afgesloten met DSW en zorg- en ketenpartners, waarbij we niet alleen prátten over de samenwerking, maar vooral onderzoeken hoe we die concreet kunnen maken. Daarnaast blijven we doorgaan op onze duurzame weg. Al onze eigendomsgebouwen hebben al het zilveren keurmerk van de Milieuthermometer Zorg. Maar, de wereld vraagt om verdere verduurzaming én we vinden het belangrijk te zorgen voor een gezonde en prettige omgeving voor onze medewerkers en cliënten. We vervangen oudere auto's en bussen voor elektrische varianten en als volgende stap hebben we in 2023 subsidie aangevraagd voor batterijen waarmee we onze zonne-energie kunnen opslaan.

2024 wordt ook het jaar waarin we weer met onze medewerkers plannen gaan maken voor het nieuwe meerjarenbeleid 2025-2028. Zoals voorgaande jaren kijken we eerst wat we bereikt hebben en pas daarna gaan we onze speerpunten verfijnen en verdiepen. Ze zijn namelijk nog altijd actueel. We willen onze zorg afstemmen op wat de maatschappij van ons vraagt, samen met onze ketenpartners, met hulp van digitale vernieuwing en met oog voor een arbeidsmarkt die steeds krappere wordt.

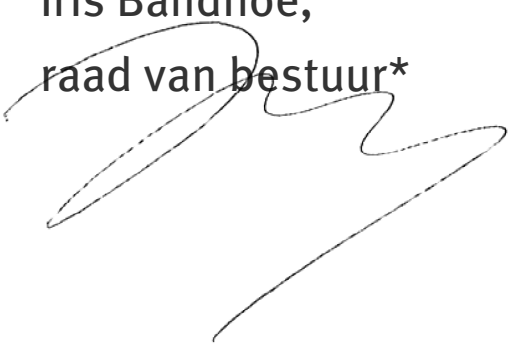


PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Voor de kortere termijn zetten we in elk geval in op innovaties binnen de digitalisering om onze medewerkers te ondersteunen en ontlasten. Dan kun je denken aan pilots voor het robotiseren van zorgprocessen en spraakgestuurd werken, maar in de eerste plaats aan het optimaliseren van ons zorgdossier. Hoe kunnen we ons elektronisch cliëntendossier nog intuïtiever en nog meer ondersteunend laten zijn aan onze behandelaren? Ik weet hoe veelomvattend en verantwoordelijk het werk is dat we doen. Onze cliënten kloppen in alle kwetsbaarheid bij ons aan. Dan is het belangrijk dat je als medewerker het gevoel hebt dat je organisatie je helpt om je werk te kunnen doen. We blijven er dus alles aan doen om onze medewerkers te ondersteunen, zodat zij ruimte ervaren om hun behandelingen te geven en tegelijkertijd samen met ons de zorg te blijven vernieuwen.

Ik kijk met trots terug op 2023 en dank iedereen voor de enorme inzet elke dag weer!

Iris Bandhoe,
raad van bestuur*



*Bij GGZ Delfland bestaat de raad van bestuur uit één persoon.



Wie we zijn en wat wij doen

Over ons

Hoofdstuk 1



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Bij GGZ Delfland helpen we kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen met psychische problemen. Onze hulp is eenvoudig en kort als het kan, maar intensief of langdurig als dat nodig is.

→ Wij werken volgens de verplichte ‘Governancecode Zorg 2022’. Daarbij zijn de taken en bevoegdheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht vastgelegd in statuten, het reglement raad van bestuur en reglement raad van toezicht. De raad van bestuur legt verantwoording af aan de raad van toezicht. Uitgangspunt is dat goed bestuur en toezicht belangrijke voorwaarden zijn voor goede zorg.

→ Zie de jaarrekening voor de juridische structuur en de interne organisatiestructuur van GGZ Delfland.

Ons zorgaanbod is dichtbij voor onze doelgroepen

We bieden persoonlijke zorg dichtbij. Daarom werken we verspreid over verschillende locaties in de regio’s Haaglanden, Rijnmond en een deel van de Zuid-Hollandse eilanden. Dit doen we vanuit poliklinieken, ambulant bij zorgpartners, (digitaal) bij cliënten thuis, in een woonvorm of in een van onze klinieken. In de regio’s Rijnmond en Haaglanden bieden we bovendien 24/7 psychiatrische crisiszorg. Daarnaast hebben we een zorgaanbod voor cliënten met psychische problemen en een verslaving, en bieden we forensische zorg. Vanuit Doel Delfland, eveneens onderdeel van GGZ Delfland, helpen we cliënten in zorg bij ons of met een Wmo-indicatie, hun leven weer op te pakken en bieden we begeleiding bij deelname in de maatschappij.



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Samenwerken aan de beste zorg

Met de wensen en behoeften van onze cliënten als uitgangspunt willen we de beste zorg bieden. Samen met onze cliënten kijken we wat de beste behandeling is. We betrekken de naasten en kijken naar aanvullende klachten en we hebben met onze Fit op weg-aanpak veel oog voor leefstijl, omdat er vaak meer speelt dan alleen psychische problemen. Om diezelfde reden werken we ook intensief samen met bijvoorbeeld huisartsen, thuiszorgorganisaties, zorginstellingen en woningcorporaties.

We zijn met ongeveer 1500 medewerkers een relatief kleine zorgorganisatie. Daardoor zijn de lijnen kort en is er ruimte voor zeggenschap en regie. We investeren voortdurend in opleidingen, onderzoek en innovaties, zodat we samen met onze medewerkers een passend antwoord vinden voor veranderingen in de wereld om ons heen. We bewaken daarbij dat we financieel gezond zijn, zodat de zorg het middelpunt van ons werk kan blijven.

→ Lees in ons 'kwaliteitsstatuut' hoe we onze kwaliteit en doelmatigheid van zorg waarborgen

Onze missie

Om ook in de toekomst de beste geestelijke gezondheidszorg te bieden, staan wij elke drie jaar stil bij de wereld om ons heen.

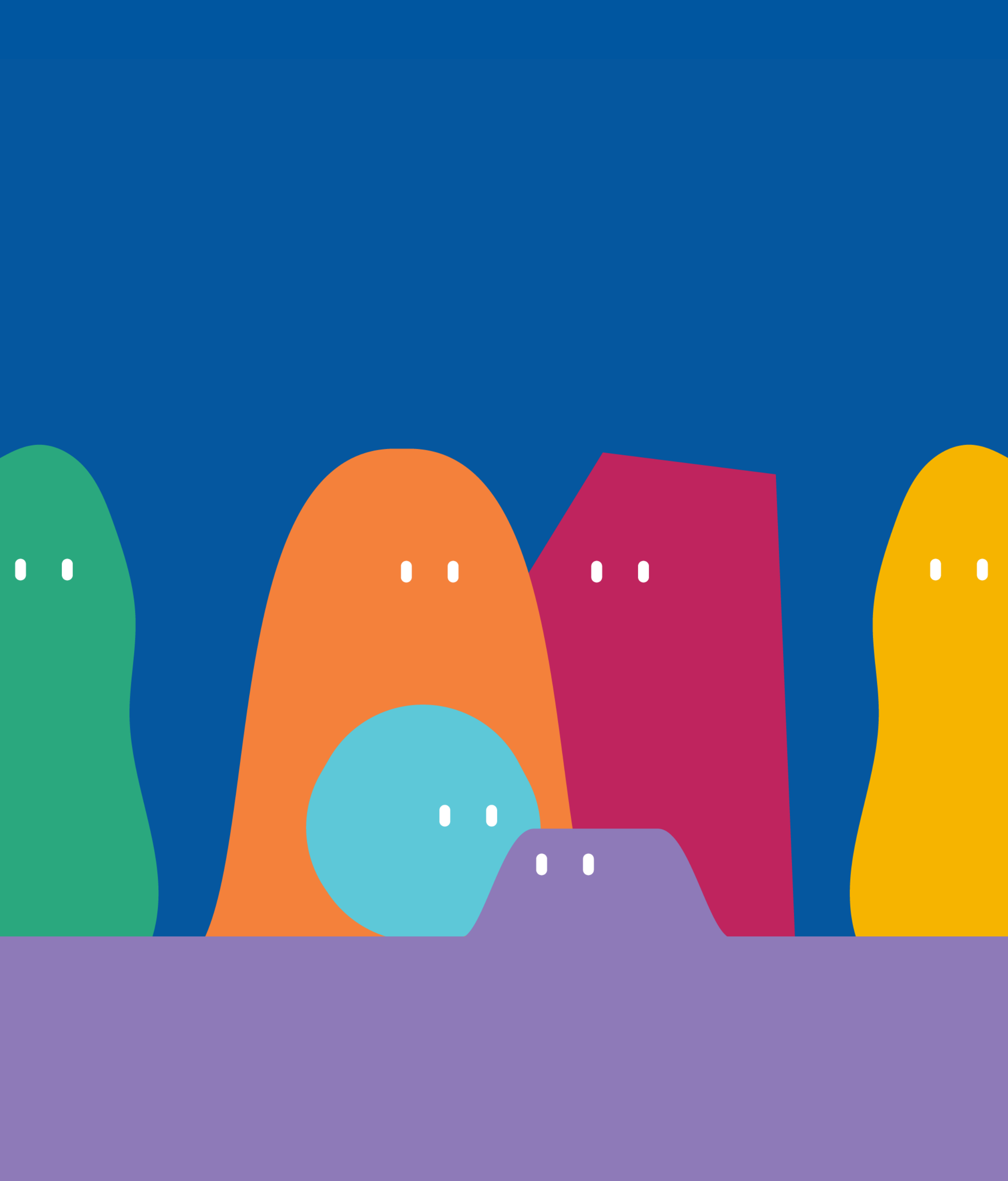
We kijken waar we staan en wat onze omgeving van ons vraagt en zetten een koers uit in een meerjarenbeleid. In het meerjarenbeleid van 2022-2024 staat onder meer dat we inzetten op de volgende speerpunten:

- We werken actief samen in de keten om onze cliënten de juiste zorg, op het juiste moment, door de juiste mensen en op de juiste plekken te bieden.
- We benutten technologie voor een cliëntgerichte, effectieve en efficiënte zorg over onze eigen grenzen heen.
- We zijn zichtbaar als aantrekkelijke werkgever die bouwt aan een werkplek van de toekomst.

→ Lees hier ons meerjarenbeleid 2022-2024 'Kijk naar binnen, stap naar buiten'



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden



Behandelen binnen de context van het gezin

Speciale Gezinspoli helpt het hele gezin vooruit

Hoofdstuk 2



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Ouder- en gezinsfactoren, omgevingsfactoren en kindfactoren bepalen de interactie tussen ouder en kind en de ontwikkeling van het kind. Daarbij kunnen psychische problemen van een ouder impact hebben op de rest van het gezin. Toch is een geïntegreerd behandel aanbod voor ouder en kind, waarbij de volwassen ggz samenwerkt met de jeugd ggz nog niet gebruikelijk in Nederland. Bij GGZ Delfland hebben we een Gezinspoli waarbinnen we gezinsleden niet apart behandelen maar in samenhang met en binnen de context van het gezin. Gz-psycholoog Harre Jacobs en orthopedagoog-generalist Marianne Koole vertellen over de mooie resultaten die dit oplevert.

“Het is natuurlijk niet zo dat we voorheen bij de behandeling van kinderen op de poli jeugd nooit naar de gezinssituatie keken”, begint Marianne. “Ouderbegeleiding en systeemtherapie werden ingezet vanuit de behoefte om de behandeling van het kind te ondersteunen. We merkten echter dat er soms meer specifieke behandeling van ouders nodig was, afgestemd op de behandeling van het kind. Zo ontstond de behoefte om ouder en kind in samenhang te behandelen, in plaats van los van elkaar. De behandeling van de ouder is ook gericht op afname van klachten en herstel van functioneren en gaat daarmee verder dan binnen ouderbegeleiding of systeemtherapie. Dat faciliteren we nu, sinds november 2020, met de Gezinspoli. De hoofdvraag is hier altijd: wat heeft dit gezin nodig om verder te komen?”

Behandeling kind ontregelt soms de ouder

Het is een patroon dat de zorgverleners regelmatig tegenkomen: de problematiek van een ouder maakt dat de behandeling van het kind een grens bereikt. Het kind is er dan bij gebaat dat ook de ouder zelf in behandeling gaat. Marianne: “Ik had een jongen van tien jaar in behandeling, die was getraumatiseerd door huiselijk geweld. Voor het slagen van zijn behandeling was het essentieel dat hij zich vrij voelde om te vertellen over zijn ervaringen. Maar, zijn moeder raakte zelf overspoeld door emoties op het moment dat de traumatische ervaringen ter sprake kwamen. Ze bleek zelf ook getraumatiseerd. Het lukte de moeder niet om haar eigen proces op zo’n moment te parkeren, emotioneel beschikbaar te zijn voor haar zoon en hem zo te bieden wat hij nodig had. We kunnen in zo’n geval de ouder natuurlijk doorverwijzen naar de poli volwassenen, maar het is juist van meerwaarde om de behandeling van het gezin geïntegreerd aan te



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

pakken. Daarmee heb je automatisch meer oog voor de patronen in een gezin, en kun je flexibeler inspelen op wat er precies nodig is bij één gezinslid om daarmee het gezin als geheel verder te helpen.”

Ouders zijn vaak gemotiveerd

Ook de volgorde van behandeling is belangrijk, legt Marianne uit. “Als de traumabehandeling van een kind ontregelend is voor de ouder, dan kiezen we er soms voor om eerst de ouder te behandelen – zodat die er weer kan zijn voor het kind – en daarna pas het kind.” Gelukkig staan de meeste ouders ervoor open om net als hun kind in behandeling te gaan. Dat komt volgens Harre doordat we ouders in laten zien dat ze middels eigen behandeling hun kind vooruit kunnen helpen. “Voor ouders is het ouderschap vaak het belangrijkste in hun leven. Iedereen wil dat zijn kind goed terecht komt. Dat blijkt een sterke motivator te zijn om zelf in behandeling te gaan.”

Snel schakelen

Op de Gezinspoli werken gz-psychologen, klinisch psychologen en een orthopedagoog-generalist. Meestal een paar uur per week, naast hun ‘normale’ werkzaamheden op de poli jeugd of de poli volwassenen. Alle behandelaren hebben affiniteit met integraal en contextueel werken. Harre: “We hebben vaste overlegmomenten met elkaar, waarbij we het gezin in zijn geheel bespreken. Daarmee blijven we goed in afstemming met elkaar werken en kunnen we snel schakelen als dat nodig blijkt”. Ook het feit dat de behandelaren bij de Gezinspoli bijna allemaal op dezelfde gang zitten, werkt volgens Harre prettig: “We kunnen elkaar even snel aanschieten als dat nodig is”.

Werken op de Gezinspoli geeft voldoening

Marianne en Harre halen veel voldoening uit hun werk. Harre: “Het mooie aan werken op de Gezinspoli vind ik dat ik in de dagelijkse praktijk echt merk dat we dankzij de integrale aanpak betere resultaten behalen met onze behandelingen. Een voorbeeld is een jongetje dat met heftige driftbuien werd aangemeld. Op het moment dat het jongetje een driftbui had, lukte het zijn vader niet om emotioneel beschikbaar te blijven voor zijn zoontje en hem te helpen zijn emoties te reguleren. De vader haakte af. Het jongetje ervaarde daardoor dat juist op de momenten dat emoties hem overspoelen, er niemand voor hem is. Met alleen een kindbehandeling voor dit jongetje bij poli jeugd, zou dit patroon niet te doorbreken zijn. We zijn samen met vader gaan kijken naar waarom het hem niet lukt op deze momenten een veilig hechtingsfiguur voor zijn kind te zijn. Vader vertelde dat zijn eigen moeder in zijn jeugd last had van psychoses. Zijn eigen vader deed op die momenten precies hetzelfde als wat hij nu doet: vermijden. De vader van het jongetje heeft vanuit zijn jeugd aan de ene kant de boodschap gekregen dat emoties onvoorspelbaar, bedreigend en overspoelend zijn, en aan de andere kant dat vermijden de enige manier is om hiermee om te gaan. Hij heeft niet geleerd om op een gezonde manier met zijn eigen emoties om te gaan, en kan dat dus ook niet aan zijn zoontje meegeven.”

Het kind staat voorop

Harre is eerst met de vader aan de slag gegaan. “Wij benaderen de situatie altijd vanuit het kind: wat heeft het kind nodig? In dit geval had het jongetje een stabiele vader nodig, die hem leert zijn emoties te reguleren.” Hier bewijst mijns inziens de Gezinspoli zijn meerwaarde, legt Harre uit. “Ik denk dat als de Gezinspoli er niet was geweest,



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

deze vader waarschijnlijk niet zelf in behandeling was gekomen. Tenslotte had hij zelf slechts beperkt klachtbesef en ervoer hij buiten de gezinsrelatie beperkte lijdensdruk. Bovendien was de motivatie van de vader nu duidelijk het beter maken van zijn kind. Als hij puur individueel in behandeling was gegaan, was de kans groot dat hij voortijdig confrontaties binnen de behandeling zou gaan vermijden. Nu herinnerden wij hem er steeds aan waarom en voor wie hij dit deed.”

Organisatorisch soms complex

Hoewel Marianne en Harre inhoudelijk heel positief zijn over de Gezinspoli, is het volgens hen organisatorisch soms best een uitdaging. Met name doordat de vergoedingsstructuur en regelgeving verschillend is voor jeugdigen en volwassenen en zo soms niet geheel aansluit op de visie van de Gezinspoli. Harre: “We hebben te maken met twee financieringsstromen: die vanuit de gemeentes in het geval van de jeugd ggz, en die vanuit de zorgverzekeraars in het geval van de volwassenen ggz. En hoe we de kaders van deze twee stromen passend krijgen bij wat nodig is in een gezin, is soms best een puzzel”. Desalniettemin zie je een tendens waarbij steeds meer ggz-instellingen op zoek zijn naar constructies waarbinnen zij het op integrale wijze kijken naar gezinsproblematiek vorm kunnen geven en heeft onderzoek* reeds laten zien dat gezinnen tevreden zijn en er een toegevoegde waarde is. Harre en Marianne zijn hier blij mee en hopen dat deze trend zich verder voortzet.

*Er is bijvoorbeeld recent een onderzoek binnen het Tijdschrift van Psychiatrie gepubliceerd dat gekeken heeft naar een vergelijkbaar geïntegreerd behandelaanbod voor ouder en kind binnen de Dimence Groep. Dit onderzoek laat zien dat er een toegevoegde waarde is.

→ Lees hier het artikel [Leren van ouders: kwalitatief onderzoek naar geïntegreerde ggz voor ouder én kind](#)

Onderzoek, opleiding en ontwikkeling

In 2023 kreeg de hele organisatie een digitale impuls

Hoofdstuk 3



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Bij GGZ Delfland is het heel normaal: naast de dagelijkse zorg voor cliënten is er ruimte voor de opleiding en ontwikkeling van medewerkers. Ruim 110 medewerkers volgden in 2023 een opleiding, bijna 150 stagiaires deden praktijkervaring op. Daarnaast zette Het Leerhuis actief in op digitale scholing en het beter begeleiden en behouden van medewerkers. Aan het woord zijn Marleen van der Brugge, hoofd beleid Leerhuis, en Kitty Zuiderwijk-Morée, adviseur leren en ontwikkelen.

Opleiding

“Voor onze formele vervolgoopleidingen lag de focus in 2023 op borgen en meebewegen”, vertelt Marleen. “Je ziet dat we als Leerhuis anticiperen op de grotere bewegingen in de organisatie. Door de groei van het cluster psychiatrie en verslaving hebben we bijvoorbeeld meer agogen, zoals sociaal pedagogisch hulpverleners (SPH’ers) en social workers, in dienst. Dat zie je terug in onze opleidingscijfers: het aantal agogen in opleiding is toegenomen.”

Agogen hebben een volwaardige opleiding gekregen. “Medewerkers kunnen solliciteren voor een opleidingsplek en er is ook geld gebudgetteerd voor agogen om binnen de organisatie door te leren. In 2024 gaan we als logisch vervolg kijken hoe we de opleiding tot verslavingsarts kunnen vormgeven.”



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Aantal medewerkers in opleiding via Het Leerhuis van GGZ Delfland	2023
Agogen ggz-niveau 3 in opleiding naar niveau 4	4
Arts in opleiding tot psychiater	19
Gz-psycholoog in opleiding tot klinisch psycholoog	9
Gz-psycholoog in opleiding tot psychotherapeut	6
Psycholoog in opleiding tot gz-psycholoog	36
Verpleegkundige in opleiding tot verpleegkundig specialist	3
Verpleegkundigen en agogen in opleiding (niveau 4-6)	34

Verder zijn er meerdere medewerkers via hun eigen afdeling opgeleid.
Dit gaat om de volgende functies:

- Ervaringsdeskundige niveau 5
- Sociaal psychiatrisch verpleegkundige (SPV)
- Praktijkondersteuner geestelijke gezondheidszorg bij huisartsen (POH-GGZ)
- Verpleegkundige niveau 4 naar niveau 6
- Social work niveau 4 naar niveau 6

Aantal stagiaires via Het Leerhuis van GGZ Delfland	2023
Algemene/administratieve functie	1
Co-assistent geneeskunde	42
Psycholoog/orthopedagoog (master)	7
Social work niveau 6	13
Stagiaires politieacademie	16
Verpleegkundige niveau 4 of 6	60
Zorgstage voor student geneeskunde	15

Ook hebben we een aantal stageplekken geboden voor de opleiding tot huisarts en tot specialist ouderengeneeskunde.

Bij- en nascholing

De bij- en nascholingen stonden ook ‘gewoon’ op het programma.
“Waar we in 2022 door de coronajaren nog een inhaalslag moesten maken met BHV-trainingen en trainingen de-escalerend werken, was dit in 2023 grotendeels genormaliseerd. Kitty: “In 2023 hebben we nog



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

alle langdurige zorgteams en verslavingsteams getraind in motiverende gespreksvoering. Dat is een onderdeel van shared decision making en herstelondersteunende zorg. In 2024 gaan we aanvullend een selectie medewerkers opleiden, zodat zij hun collega's kunnen coachen om de motiverende gespreksvoering te integreren in persoonlijke begeleidingsgesprekken.”

Verder is de leergang ‘LEZ is more’ in 2023 met een tweede groep gestart. De leergang is speciaal ontwikkeld voor verpleegkundigen en agogen die verbeterkansen zien en deze in de praktijk willen brengen. Zij krijgen les en begeleiding, zodat ze het idee daadwerkelijk kunnen realiseren. Zo verbeteren ze de zorgpraktijk en ontwikkelen ze tegelijkertijd zichzelf.

Ontwikkeling

Bij Het Leerhuis van GGZ Delfland gaat het traditioneel om opleiden en vakinhoudelijke kennis. In 2023 kregen aanvullende vaardigheden als samenwerking en digitalisering extra aandacht.

Digitale werkomgeving

“We zien hoe snel de digitale ontwikkelingen gaan”, vertelt Kitty. “Zeker na de coronacrisis is digitale zorg een normale optie geworden van persoonlijke zorg dichtbij. Digitalisering biedt daarnaast een kans om makkelijker samen te werken, ook over de organisatiegrenzen heen. Dat kan tijd besparen en de zorg verbeteren, maar dan moeten medewerkers wel de verschillende digitale opties kennen en er handig in worden. Vanuit Het Leerhuis vinden wij het belangrijk hen daarin te ondersteunen.”

In 2023 kreeg de hele organisatie een digitale impuls met een nieuwe digitale werkomgeving, een nieuw intranet ‘Mijn Plek’ en vanuit Het Leerhuis een nieuw leermanagementsysteem. “We hebben trainingen gegeven en zo’n 70 werkplekcoaches opgeleid. Dat zijn een soort aandachtsfunctionarissen die naast hun gewone werk hun collega's kunnen helpen bij digitale vragen. Daarnaast help ik zelf medewerkers digitaal werken. Hoe leid je een Teams-meeting? Hoe maak je een vergadering aan? Hoe gebruik je online kladblokken?” Het handige van het nieuwe intranet is dat Het Leerhuis veel makkelijker online tips, blogs of instructiefilmpjes kan delen. “In maart organiseren we elk jaar een maand van de digitale fitheid, waarin we aandacht geven aan nieuwe digitale vaardigheden en het bewustzijn opfrissen. Dat gaat dan bijvoorbeeld ook over informatieveiligheid en digitale duurzaamheid. Bestanden kosten heel veel energie, dus hoe beter je opslaat en opschoont, hoe minder energie het kost.”

Het nieuwe leermanagementsysteem ‘Mijn Leerhuis’ biedt daarnaast veel meer mogelijkheden om medewerkers persoonlijk aan te schrijven. “We kunnen leermodules samenstellen met onderscheid in digitale trainingen, fysieke trainingen en microlearnings. We kunnen een pakket klaarzetten voor een medewerker en aangeven wanneer iemand dit gedaan moet hebben. En vanuit het systeem volgt ook een evaluatieformulier, waardoor wij weer gericht feedback krijgen. We merken dat medewerkers er enthousiast over zijn en dat we behandelen kunnen ondersteunen bij het ontwikkelen van nieuwe leerlijnen. Voor 2024 bouwen we bijvoorbeeld een leerlijn voor shared decision making en laat ik met de input van de behandelen en trainers de digitale stem ‘Maarten’ alle filmpjes inspreken.”



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

In 2024 heeft Kitty daarnaast het plan om een digitaal onboardingtraject te ontwikkelen, zodat nieuwe medewerkers na een persoonlijke kennismaking in de weken erna verder digitaal kennis kunnen maken met de organisatie, andere collega's en ontwikkelmogelijkheden.

Aandacht voor behoud en verbinding

De digitale plannen van Kitty sluiten goed aan bij de groeiende aandacht die er binnen Het Leerhuis is voor verbinding en samenwerking. Marleen: “We hebben net als andere organisaties in de zorg te maken met een krappe arbeidsmarkt. Dat betekent dat we zichtbaar en aantrekkelijk willen zijn als nieuwe werkgever, maar ook aandacht willen hebben voor het behouden van medewerkers. Volgens landelijke cijfers verlaat 35% na twee jaar weer de zorg. Hoe help je hen blijven? Dus niet alleen met een ‘Warm welkom’, maar ook een zachte landing in de praktijk. We weten dat - naast kennis - autonomie en verbinding belangrijke ingrediënten zijn voor werkplezier.”

De opleiders social work en verpleegkunde hebben bij leerlingen meer aandacht besteed aan de balans tussen die elementen: autonomie, verbinding en competentie (het ABC-model). “Dus niet alleen ‘zijn ze competent’, maar ook: kunnen ze zelfstandig werken, weten ze de weg te vinden en voelen ze zich verbonden? Er is een leerlingenraad opgericht, er is ruimte voor uitjes, we laten hen zelf themabijeenkomsten organiseren.” En ook bij de artsen in opleiding is er aandacht voor de verbinding met vakgenoten. Hoe leer je van en met elkaar? De zorginhoudelijke vragen worden steeds complexer. Je moet veel meer samenwerken. Daarnaast is het ook belangrijk om samen

leuke dingen te doen, zodat je veerkrachtig en flexibel kunt blijven. Je staat 100% aan als je in opleiding bent, maar soms moet je ook even uit.”

Voor collega's binnen GGZ Delfland zijn er in 2023 verder twee medewerkers opgeleid tot loopbaancoach. Zij kunnen medewerkers begeleiden en ondersteunen bij vragen over ontwikkelmogelijkheden. “We vinden het belangrijk dat onze medewerkers met plezier en energie hun werk kunnen doen. De loopbaancoaches denken op basis van talenten, ambities en wensen mee over opleidingen, werkzaamheden, werkplekken of innovaties.”

Onderzoek

Tot slot noemen we in dit hoofdstuk een aantal onderzoeken die uitgebreider zijn beschreven op ons platform dichterbijzorg.nl en in dit jaarverslag staan.

Onderzoekslijn naar virtual reality

Vanuit een stevige onderzoeksbasis naar de toepassing van virtual reality (VR) in de behandeling van cliënten is het onderzoeksterrein verder verbreed. Naast het onderzoek naar de inzet van VR in de behandeling van depressie, doet GGZ Delfland onderzoek naar onder andere het verminderen van schaamte en het inzetten van VR in de thuissituatie.

→ Lees ook het artikel [‘De meerwaarde van virtual reality in behandelingen’](#)



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Samenwerking in onderzoek ‘Samen angsten aangaan’

Anika Bexkens, klinisch psycholoog en universitair docent aan de Universiteit Leiden, onderzoekt of een angstbehandeling bij jongeren beter aanslaat als ervaringsdeskundige peers worden ingezet als model en coach. Bij haar oorspronkelijke onderzoeksopzet wilde Anika het idee alleen testen bij jongeren met een licht verstandelijke beperking. “Zij zijn gevoeliger voor de invloed van leeftijdsgenoten en hebben sneller dan andere jongeren last van angstproblemen.” Hiervoor kreeg Anika een praktijkfellowship-beurs van ZonMw. GGZ Delfland breidde het onderzoek uit naar jongeren zonder licht verstandelijke beperking, waardoor Anika met een groter team aan dit onderzoek kan werken.

→ Lees ook het artikel [‘Samen angsten aangaan’](#)

Nieuw onderzoek naar netwerktheorie

In 2023 is gz-psycholoog Bastiaan Goossen gestart met een serie onderzoeken naar de netwerktheorie, een relatief nieuwe benadering om naar psychische klachten te kijken. De netwerktheorie kijkt hoe klachten zich onderling tot elkaar verhouden in plaats van, zoals bij het classificatiesysteem DSM, klachten te clusteren en op basis daarvan een diagnose te stellen. Hij wil meer zicht krijgen op de relatie tussen klachten, hoe ze veranderen en hoe je dit het beste kunt meten.

→ Lees ook het artikel [‘Meer zicht krijgen op hoe klachten zich tot elkaar verhouden en hoe ze veranderen’](#)



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Onderzoek naar de netwerktheorie

‘Meer zicht krijgen op hoe klachten zich tot elkaar verhouden en hoe ze veranderen’

Hoofdstuk 4



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Hoe verhouden angst en controle zich tot elkaar? Of zingeving, slaapproblemen en somberheid? In een nieuw onderzoek naar de netwerktheorie verkent gz-psycholoog Bastiaan Goossen de symptoomnetwerken van verschillende stoornissen, gebaseerd op herhaalde metingen, meerdere keren per dag in het dagelijkse leven van de cliënt. En hij wil weten welke plek beschermende factoren innemen, zoals assertiviteit, zingeving of autonomie. “Misschien spelen deze factoren wel een grotere rol in het klachtenbeeld van de cliënt dan we tot nu toe dachten?”

Bastiaan start het interview over zijn nieuwe onderzoek met een korte uitleg over de netwerktheorie. ‘Het is een relatief nieuwe benadering om naar psychische klachten te kijken. We zijn gewend om vanuit de DSM* klachten te clusteren en op basis daarvan een diagnose te stellen. Symptomen als somberheid, zich nergens toe kunnen zetten, prikkelbaarheid en slaapproblemen kunnen duiden op een depressie. De huidige DSM- benadering duwt mensen in een hokje. Het lastige daaraan is, dat er vaak overlap is tussen verschillende psychische stoornissen. Hoe vaak zien we bijvoorbeeld niet dat een depressie samengaat met piekeren? Tegelijk zien we juist veel verschillen tussen cliënten met dezelfde diagnose. Zo is de ene depressie de ander niet. En, een burn-out kan overgaan in een depressie. Klachten zijn veranderlijk en werken voortdurend op elkaar in. Een psychische stoornis is dus geen statisch concept maar een dynamisch proces waarbij diagnostische grenzen worden overschreden.’

* DSM staat voor Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders en is een classificatiesysteem waarin internationale afspraken zijn gemaakt over welke criteria van toepassing zijn op een bepaalde psychische stoornis op basis van (nieuwe) wetenschappelijke inzichten.

Netwerktheorie in beeld

‘Volgens de netwerktheorie moeten we vooral kijken hoe klachten zich onderling tot elkaar verhouden in plaats van te zoeken naar een onderliggende variabele die de klachten kan verklaren.’ Bastiaan pakt een stift en tekent ter illustratie vijf bollen, één grote en vier kleinere. De ene bol gevuld met ‘somberheid’ krijgt sterke lijnen naar de bollen ‘slaapproblemen’ en ‘paniek’, terwijl een andere bol gevuld met ‘onzekerheid’ bijna niet verbonden lijkt. ‘De netwerktheorie richt zich op het symptoom met de meeste in- en uitgaande verbindingen.



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Het idee is dat de andere symptomen dan ook verdwijnen of minder worden. Het idee is ook dat een netwerk dat onderling sterk met elkaar in verbinding staat, gevoeliger is voor terugval door een trigger buiten dat systeem, zoals een relatiebreuk, ontslag of een sterfgeval.’

Fit op weg-visie

Bastiaan is enthousiast over de netwerktheorie. ‘Het voordeel is dat deze theorie diagnose-overstijgend naar psychische klachten kijkt en dat er ook oog is voor andere factoren die bijdragen aan de klachten. Lichamelijke ongemakken bijvoorbeeld die de stemming kunnen bepalen. Of voor de zogenoemde beschermende factoren waarmee ik als psycholoog regelmatig in de behandeling werk omdat ze helpend kunnen zijn, zoals assertiviteit, veerkracht, veiligheid, zingeving en verbondenheid met de omgeving.’ De netwerktheorie past bij de visie van GGZ Delfland om breder te kijken dan alleen naar psychische klachten en vormt de basis van de Fit op weg-aanpak, waarmee we in 2019 zijn gestart. ‘In deze aanpak werken onze behandelcoaches eerst met een cliënt aan leefstijl, zodat de psycholoog of psychiater zich daarna kan richten op de psychische klachten. In zes groepsbijeenkomsten van de Leven op de rit-module gaan cliënten, nog los van hun diagnose, aan de slag met thema’s als slaap, voeding, beweging, energiemangement, sociale contacten, plezier en ontspanning.’

Onderzoek naar de netwerktheorie

Het nadeel van de netwerktheorie is dat het nieuw is. Alle vragenlijsten, protocollen, diagnoses uit de DSM zijn gevalideerd, en bij de netwerktheorie is dat nog niet zo. Maar het wordt wel als een beloftevolle nieuwe benadering gezien. Zo kansrijk dat de

overheid in 2019 een grote subsidie heeft vrijgemaakt om in tien jaar de netwerktheorie te laten onderzoeken via verschillende universiteiten en geestelijke gezondheidszorgorganisaties. ‘Waar het in de huidige netwerkstudies vooral gaat om het onderzoeken van netwerkstructuren zal de nadruk in de komende jaren meer komen te liggen op het onderzoeken van het effect van behandelinterventies gebaseerd op het netwerk. Deze resultaten zouden in de toekomst kunnen leiden tot andere accenten in de behandeling. Stel dat er bijvoorbeeld uit onderzoek blijkt dat er overlap is in de symptomen van verschillende diagnoses, zoals bij een depressie en een angststoornis, dan is het misschien logischer om gericht te behandelen op de overlappende symptomen in plaats van te werken met losse protocollen die passen bij één diagnose. Maar dan moeten we wel eerst weten of de netwerktheorie een solide basis biedt.’

Herhaalde metingen in het dagelijks leven

‘Meestal vullen cliënten vragenlijsten maar op één moment in en vaak is dit ook nog in de kliniek of op de poli, waardoor er een grote kans is op vertekening. Over een paniekaanval vertellen een week nadat het plaatsvond, is namelijk moeilijk, helemaal als je in een behandelkamer zit en niet in de setting van de paniekaanval, zoals op het werk of op een festival. Wij kiezen in ons onderzoek voor een relatief nieuwe meetmethode, de ecological momentary assesment (EMA). Dat houdt in dat we herhaaldelijk meten, in het moment in plaats van achteraf, en in het dagelijks leven van de cliënt. Wij stellen cliënten 3x per dag via een app op de smartphone 18 vragen. De vragen gaan over de afgelopen twee uur. We meten daarbij kortdurende emotionele ervaringen. Bijvoorbeeld: ‘Voelde je je de afgelopen twee uur somber?’ ‘Had je de vrijheid om je eigen keuzes te maken?’



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Maar ook: ‘Hoe heb je geslapen?’ En: ‘Ben je onder invloed van alcohol en drugs?’ ‘Heb je last van fysieke ongemakken?’ Op een schaal van 1-7 verschuiven ze een balkje, zodat het beantwoorden van de vragen niet meer dan twee minuten hoeft te duren. Dit doen we wel zes weken lang, zodat we ook kunnen kijken: hoe verandert zo’n netwerkmodel nu gedurende de therapie?’

Netwerkmodel met beschermende factoren

Wat ook nieuw is, is dat Bastiaan voor zijn netwerkmodel niet alleen naar emotionele ervaringen vraagt die zijn afgeleid van de DSM, maar ook naar beschermende factoren en omstandigheden, zoals zingeving, assertiviteit, veerkracht, onderlinge verbondenheid, veiligheid, zelfvertrouwen en gevoel van controle (vanuit een breder, meer holistische benadering van psychopathologie). ‘Dat ben ik nog niet vaak tegengekomen in de netwerkstudies, terwijl we daar in de behandeling wel aandacht voor hebben. Bij een depressie vragen we bijvoorbeeld naar assertiviteit of zingeving. Kun je opkomen voor je eigen behoefte? Zitten er nu genoeg activiteiten in een week die passen bij wie jij bent? Als dat niet zo is, wat zou je kunnen doen om dat wel te krijgen? Intuïtief nemen we die factoren al mee in de behandeling. Dat is, volgens mij, niet uniek voor mij of voor GGZ Delfland. De DSM biedt hier echter onvoldoende kader voor, omdat dit classificatiesysteem vooral gericht is op symptomen.’

Eerste resultaten uit de pilot

Uit een pilotstudie van een week onder 15 cliënten kwam naar voren dat die beschermende factoren en omstandigheden inderdaad een relatie hebben met de symptomen. ‘We zagen bijvoorbeeld best een sterke verbinding tussen somberheid en zingeving. En het gevoel van

controle nam een centrale rol in tussen angstklachten, zoals piekeren en paniek. Dat is best logisch: als je angstig bent, ga je op zoek naar controle. Veiligheid en paniek hadden ook een correlatie. N=15, dus je kunt er geen wetenschappelijk onderbouwde conclusies aan verbinden, maar het is wel een interessante uitkomst. Het had ook zo kunnen zijn dat de beschermende factoren en omstandigheden vooral met elkaar verbonden waren, en helemaal niet met de symptomen.’

Cliënten van de Fit op weg-poli

In juni 2023 is Bastiaan gestart met meten. Via de behandelcoaches vraagt hij of deelnemers aan de Leven op de rit-module willen meedoen. ‘De Fit op weg-aanpak is gebaseerd op de netwerktheorie, dat maakt het extra interessant. Veel netwerkstudies gebruikten een steekproef van cliënten met dezelfde specifieke DSM-diagnose, zoals depressie of een eetstoornis. De deelnemers die ik 6 weken volg zijn geïnccludeerd ongeacht de diagnose, variërend van een PTSS, depressie, ADHD tot een persoonlijkheidsstoornis. Dat past goed bij de netwerktheorie waarbij de diagnoses eveneens minder op de voorgrond staan.’ Bastiaan is wel benieuwd of hij aan voldoende deelnemers komt voor zijn onderzoek. ‘We hebben er zo’n 200 nodig. Houden ze het wel lang genoeg vol? Sommige deelnemers in de pilot vonden het prettig omdat je 3x per dag onbewust bezig blijft met de thema’s uit de therapie, maar anderen vinden het teveel tijd kosten of ze vergeten het. Dus hoe haalbaar is deze vorm van meten? Dat is ook onderdeel van dit onderzoek.’



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Sleutel voor de behandeling

Bastiaan moet nog zeker 4 jaar onderzoek doen, maar hoopt dat het mogelijk wordt om aan de hand van de netwerkbenadering een betrouwbaarder, vollediger en meer op maat gemaakt beeld te krijgen van de klachten van de cliënt. Hij is wel reëel. ‘Mijn onderzoek leidt niet direct tot een nieuwe behandeling, maar is weer een bouwsteen voor verder onderzoek. Zodra we meer zicht krijgen op netwerkstructuren, dus hoe klachten zich tot elkaar verhouden en hoe ze veranderen tijdens behandeling, gaan we stoornissen beter begrijpen.

Een volgende stap is het onderzoeken van het effect van nieuwe behandelinterventies gebaseerd op deze netwerken. Ik verwacht zelf dat de netwerktheorie kan bijdragen aan het gericht inzetten van behandeling en beter zal aansluiten bij de cliënt zodat hij of zij zich meer gehoord voelt.’

Maar ook als de netwerktheorie uiteindelijk niet leidt tot een nieuwe behandeling, kan het volgens Bastiaan meerwaarde hebben bij de casusconceptualisatie. ‘Een netwerkmodel is een mooie weergave van hoe symptomen en andere relevante factoren zich tot elkaar verhouden en veranderen en dit kan een belangrijke tool zijn in het bepalen van de juiste aangrijpingspunten van de behandeling. De techniek is helaas nog niet zover dat we alle data snel kunnen analyseren om cliënten feedback te geven op hun eigen model. Maar misschien gaat die ontwikkeling sneller dan ik denk. Voor de korte termijn zou het ook al waardevol zijn als uit mijn eigen onderzoek blijkt dat beschermende factoren en omstandigheden inderdaad een belangrijke rol spelen in het klachtenpatroon van cliënten. Als we dat zien, kunnen we dat bewuster en gericht meenemen in de behandeling dan tot nu toe gebeurt.’



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden



Overstijgende en specifieke expertise voor cliënten met bipolaire stoornis

Hoofdstuk 5



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Bij GGZ Delfland hebben we een expertiseteam bipolaire stoornissen om cliënten met deze diagnose de aandacht te geven die zij nodig hebben. Een bipolaire stoornis is één van de ernstigste psychiatrische ziektebeelden en is veelal chronisch. Het kan moeilijk zijn om de diagnose bipolaire stoornis te stellen en ook de behandeling is soms ingewikkeld. Een groot voordeel van het expertiseteam is dat er goede continuïteit van zorg kan worden geboden, met gemakkelijk op- en afschalen in zorg, bijvoorbeeld door huisbezoeken bij (dreigende) recidive. “Mensen hoeven niet meer te wisselen van team als het beter of slechter gaat, ze houden dezelfde behandelaren”, vertelt Richard Wesseloo, psychiater en medeoprichter expertiseteam bipolaire stoornissen.

Het stabiel houden van de stemming

Het expertiseteam bipolaire stoornissen richt zich primair op volwassen patiënten met (de verdenking op) een bipolaire stoornis binnen GGZ Delfland en nieuwe verwijzingen uit ons werkgebied. Richard legt uit: “Wat je ziet bij deze stoornis, is een afwisseling van fases. Dat iemand heel erg somber is, met alle kenmerken die daarbij kunnen horen: slecht slapen, piekeren, angstig zijn, of als het heel ernstig is, gedachten om niet meer te willen leven. Dat wordt afgewisseld met periodes van verhoogde stemming. Mensen ervaren dan meer energie, een soort overdrive.” Door het bieden van de juiste zorg en ondersteuning in zelfmanagement kan vaak een (langdurige) stabiele fase worden bereikt met minder kans op terugkerende stemmingsepisodes en een beter niveau van functioneren.

Outreachend werken

“We weten dat een bipolaire stoornis vaak een chronische stoornis is en dat het na perioden dat het beter gaat, vaak weer terugkomt. Vaak zien we dat deze cliënten als ze eenmaal zijn uitgeschreven bij ons, weer terugkomen”. De meerwaarde vanuit het expertiseteam volgens Richard is dat als cliënten stabiel zijn, ze toch aan ons verbonden kunnen blijven en dat we outreachend kunnen werken: “Als het goed gaat, gaat het goed maar als het niet goed is, kunnen we heel snel zorg opschalen. Want we weten dat als het niet goed gaat, we snel moeten handelen want dan kun je vaak veel erger voorkomen”, aldus Richard.

Uitgangspunten van het team

Het expertiseteam bipolaire stoornissen houdt zich bezig met diagnostiek, behandeling en consultatie. Ook kan het expertiseteam een second opinion doen als er twijfel is over de diagnose of behandeling (binnen of buiten GGZ Delfland). Eigen regie, het betrekken van naasten, zorgvuldige diagnostiek, multidisciplinaire behandeling en het voorkomen van terugval zijn de belangrijkste uitgangspunten van dit expertiseteam.

Psycho-educatie

Vanuit de gedachte dat als cliënten meer leren over de bipolaire stoornis, zij ook meer regie en autonomie ervaren, is het expertiseteam ook begonnen met het bieden van psycho-educatie. In de podcast vertelt Richard: “Als je aandacht hebt voor psycho-educatie, is de patiënt veel meer in de lead, toont veel meer initiatief, stelt zich proactief op en je merkt dat hij zelf dingen opzoekt of mij corrigeert als ik iets niet goed zeg. Dan word ik altijd heel blij. Dat is heel leuk als je op deze manier met patiënten kan samenwerken.”

→ [Luister hier de podcast ‘Richard Wesseloo - Expertiseteam bipolaire stoornissen’](#)



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Toelichting op de duurzaamheidscijfers

“We moeten
vooruit blijven gaan
als we beter voor
deze wereld willen
zorgen”

Hoofdstuk 6



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Duurzame ontwikkeling zit in grote en heel veel kleine initiatieven. Van plantaardiger eten tot onderzoek naar een vernieuwende zoutwaterbatterij om zonne-energie op te slaan. Alles telt mee. Duurzaamheidscoördinator Annie Dijkshoorn kent al die details, legt ze vast voor de toenemende informatieplicht en zoekt praktische oplossingen om duurzamer gedrag te stimuleren.

Toename wet- en regelgeving

“Afgelopen jaar hadden we met veel wet- en regelgeving te maken”, vertelt Annie over 2023. “De nieuwe regeling om ‘single use plastic’ (SUP) te voorkomen, ging van start. Daarnaast zijn we verplicht om eens in de vier jaar per pand aan te geven welke energiebesparende maatregelen (EML) we als bedrijf hebben getroffen. Dat moet je echt op detailniveau onderzoeken en doorgeven. Van het aantal zonnepanelen tot de verlichting in de koelcel van onze horeca.”

Annie vindt het soms veel, die regels en rapportages, maar tegelijkertijd houdt ze van de duidelijkheid en de vooruitgang. “Je hebt iets om naartoe te werken. De vrijblijvendheid gaat eraf. En door de rapportages kunnen we beter vergelijken en zien waar we staan met z’n allen. We moeten vooruit blijven gaan als we beter voor deze wereld willen zorgen.”

Energiebesparende maatregelen

Annie beseft wel dat GGZ Delfland al een duurzame basis heeft.

“Voor ons komt er steeds een klein stapje bij, daardoor is het te overzien.

We zijn jaren geleden al begonnen met duurzame investeringen.*

Dat viel me op bij het invullen van de EML-lijst en het aanpassen van onze CO₂-routekaarten naar de actuele eisen in de EML. Deze kaarten geven per gebouw inzicht in de verwachte CO₂-reductie en de geplande maatregelen. Onze gebouwen hebben bijna allemaal een hoog energielabel: tussen de A+ en A+++. Alleen ons oude hoofdgebouw is een monumentaal pand met label G. In het energieverbruik zien we ook echt dat een energieneutraal gebouw als Het Paard bijdraagt aan een lager gemiddeld energieverbruik.”



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

* Bekijk de uitgebreide online presentatie die Annie Dijkshoorn en Gijs Puijman, projectleider vastgoed en huisvesting, gaven voor het Expertisecentrum verduurzaming zorg (EVZ): <https://www.expertisecentrumverduurzamingzorg.nl/kennisbank/digitale-rondleiding-bij-ggz-delfland/>

DUMAVA-subsidie

De hoge energielabels zijn voor Annie en haar vastgoedcollega's geen reden om achterover te leunen. In 2023 heeft GGZ Delfland voor drie projecten DUMAVA-subsidie gekregen. “Deze overheidssubsidie voor duurzaam maatschappelijk vastgoed is populair, maar gelukkig zijn we ingeloot voor dit deel van de aanvragen. Voor onze locatie in Schiedam gaan we installaties ombouwen, zodat we daar in de toekomst zonder gas kunnen. Er worden energiezuinige luchtbehandelingskasten geplaatst en er komt nog meer groendak.”

Schonere afvalstromen

Op de locatie Sint Jorisweg in Delft en op onze locatie in Schiedam doet GGZ Delfland sinds 2023 mee met het afvalinzamelingsproject ‘Afval goed geregeld’. “Samen met onze schoonmaak en de afvalinzamelaar streven we ernaar om ons PD-afval, dus alleen plastic en drinkpakken, apart in te zamelen. Zonder metaal. Zo ontstaat er een schonere afvalstroom die beter gerecycled kan worden. Voor ons papieren afval gebruiken we bijvoorbeeld ook wasbare verzamelzakken die je leeg moet schudden.”

Afvalscheiding vraagt wel om een lange adem. “Vooral bij het beperken van de wegwerpplastics, de SUPs, zie je dat niet iedereen daar dagelijks mee bezig is. Dus zoeken we oplossingen waarmee we goed gedrag stimuleren. In onze kantooromgeving worden geen kartonnen bekertjes meer gebruikt, maar mokken. En ons bedrijfsrestaurant hebben we anders ingedeeld, zodat je eerder porselein pakt dan een kartonnen bekertje.

Als je iets wilt meenemen en zelf geen bakje hebt, moet je erom vragen. We zien gelukkig over de hele linie een afname in zowel ongesorteerd bedrijfsafval als papier en karton. Op de locatie Sint Jorisweg was er een toename vergeleken met 2022, maar dat komt door uitbreiding met de nieuwe kliniek Het Paard.”

Bewuste, duurzame keuzes stimuleren

Annie vindt het leuk dat je juist ook met kleine maatregelen, zoals het verminderen van wegwerpplastic, medewerkers bewuster kunt maken van duurzaamheid. “Dat doen we ook met voeding. In onze klinieken wordt sinds een paar jaar vers gekookt, met de seizoenen mee, en ook steeds vaker plantaardig. Onze ‘verszorgenden’ die samen met onze cliënten koken, kunnen dit zo lekker klaarmaken dat dit goed lukt. En ook tijdens ons kerstevent serveerden we bewust plantaardige hapjes.”

GGZ Delfland is overigens niet de enige die duurzaamheid op de kaart zet. “Wij nemen MVI, maatschappelijk verantwoord inkopen, altijd mee bij nieuwe aanbestedingen, maar dat doen anderen ook steeds vaker. Zorgverzekeraars vragen bijvoorbeeld ook of je een CO2-routekaart hebt, waarin de voortgang van het verlagen van onze CO2-uitstoot in kaart wordt gebracht. Daarnaast doen we mee aan een onderzoek van Milieuplatform Zorg, ‘Scope 3, emissies in de keten’. Dit gaat over de beïnvloedbaarheid van CO2-verbruik. Dus niet alleen je eigen verbruik, maar ook je ketenpartners, als een soort vliegwielen.”



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Aangescherpte eisen in 2024

En 2024? “Er komen sowieso in oktober 2024 nieuwe eisen voor de Milieuthermometer Zorg, waarvoor onze eigendomslocaties nu een zilveren certificaat hebben. Ik verwacht dat de vernieuwde EML hierin zijn opgenomen en ook de speerpunten van de Green Deal Duurzame Zorg 3.0. De Green Deal is een initiatief waaraan zorgorganisaties, overheden en zorgverzekeraars zich verbinden. Wij hebben deze in 2022 ook ondertekend. Het zet in op vijf pijlers die gaan over minder CO₂-uitstoot, minder grondstofverbruik en afval, minder milieubelasting door medicijngebruik, een groenere omgeving en gezonde voeding, en bewustwording.”

Verder zullen we steeds meer moeten vastleggen op het gebied van duurzaamheid. Daarnaast vereist de Wet werkgebonden personenmobiliteit dat we specifiek rapporteren met welk vervoer we reizen, zakelijk en in het woon-werk-verkeer. Dat wordt nog een puzzel, maar geeft ook weer inzicht in de toekomst. We zagen bijvoorbeeld in 2023 dat het aantal gedeclareerde kilometers van medewerkers omhoog is gegaan, maar kunnen nog niet in detail zien hoeveel daarvan elektrisch gereden zijn. Dat kan ik nu bijvoorbeeld al wel zien voor het dieselverbruik van ons eigen wagenpark. Dat is in 5 jaar, vergeleken met 2018, 55% gedaald. Dat zijn mooie resultaten waarvoor je uiteindelijk al die kleine stapjes zet!”

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Sociale plek in de maatschappij

Bij GGZ Delfland vinden we het belangrijk dat iedereen kan meedoen. We bieden niet alleen hulp en ondersteuning aan onze cliënten, maar begeleiden ook mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Anja van Driel, manager van Doel Delfland, legt uit dat we daarmee ook voldoen aan de ‘social return on investment’ (SROI).

Social return on investment

De overheid wil graag dat haar investeringen ook een sociale impact hebben. Daarom verbindt ze aan haar contracten een verplichting om iets terug te doen voor de maatschappij. “We hebben nu tien contracten met gemeenten waarin die SROI-verplichting is opgenomen, twee contracten vanuit de Jeugdwet en acht vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Het idee is dat je zo’n twee tot vijf procent van de opdrachtwaarde investeert in sociale of maatschappelijke activiteiten.”

Sociale genen

Waar je de SROI-verplichting precies aan mag besteden, verschilt per gemeente. “Je kunt bijvoorbeeld sociaal verantwoord inkopen of mensen begeleiden die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt, met een stage- of werkplek. Dat lukt ons eigenlijk altijd vrij goed. Het is een fijn idee dat we ook op deze manier kwetsbare mensen een kans kunnen geven.”

Stages en (groene) inkoop

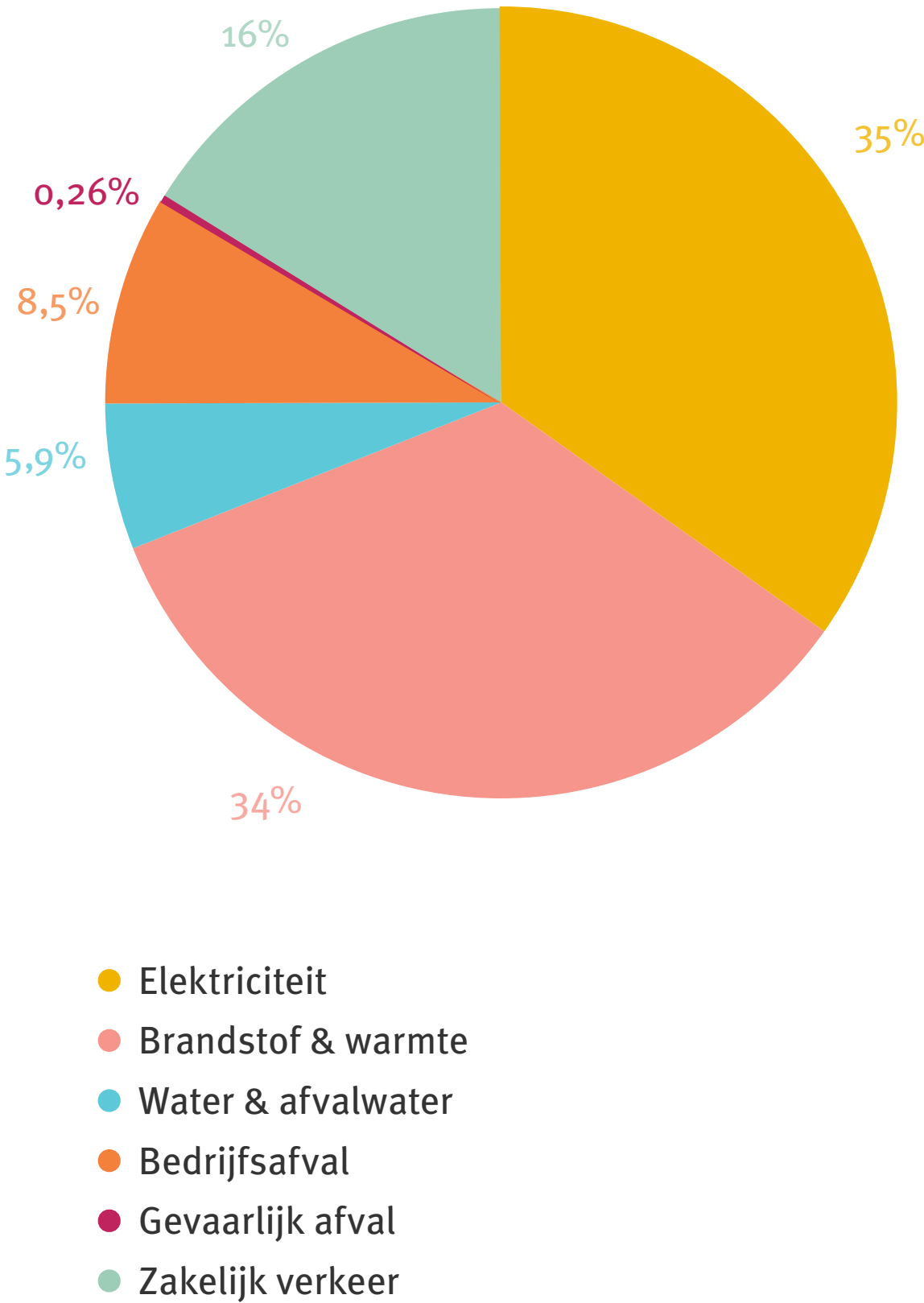
In 2023 waren 27 stages verbonden aan de SROI: 12 beroepsopleidende leerwegstages (BOL), 8 beroeps-begeleidende leerwerkplekken (BBL) en 7 hbo-stages. “Daarnaast kochten we in bij verschillende sociale partners. Van Tol en Werkse! doen bijvoorbeeld al jaren het groenonderhoud op onze terreinen in Delft en Schiedam. En ook onze cateraar, die we inschakelen bij grote bijeenkomsten in ons zalencentrum, begeleidt mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.”

CO₂-footprint GGZ Delfland 2023

	Thema		CO ₂ -parameter	CO ₂ -equivalent
Elektriciteit				
Zelf opgewekte zonnestroom (PV)	Elektriciteit	385.385 kWh	- kg CO ₂ / kWh	0 ton CO ₂
Teruggeleverde stroom (uit PV of Wind)	Elektriciteit	30.366 teruggeleverde kWh	- kg CO ₂ / teruggeleverde kWh	0 ton CO ₂
Ingekochte elektriciteit	Elektriciteit	1.506.962 kWh	0,456 kg CO ₂ / kWh	687 ton CO ₂
Waarvan groene stroom uit windkracht	Elektriciteit	150.696 kWh	-0,456 kg CO ₂ / kWh	-68,7 ton CO ₂
Subtotaal				618 ton CO ₂
Brandstof & warmte				
Aardgas voor verwarming	Brandstof & warmte	243.803 m3	2,08 kg CO ₂ / m3	507 ton CO ₂
Diesel voor verwarming	Brandstof & warmte	2.100 liter	3,47 kg CO ₂ / liter	7,28 ton CO ₂
Subtotaal				514 ton CO ₂
Water & afvalwater				
Drinkwater	Water & afvalwater	23.076 m3	0,298 kg CO ₂ / m3	6,88 ton CO ₂
Afvalwater	Water & afvalwater	23.076 m3 huishoudelijk	0,678 kg CO ₂ / m3 huishoudelijk	15,6 ton CO ₂
Subtotaal				22,5 ton CO ₂
Zakelijk verkeer				
Gedeclareerde km privé auto's	Zakelijk verkeer	622.484 km	0,193 kg CO ₂ / km	120 ton CO ₂
Personenwagen (in liters) benzine	Zakelijk verkeer	1.622 liter	2,82 kg CO ₂ / liter	4,58 ton CO ₂
Personenwagen (in liters) diesel	Zakelijk verkeer	10.447 liter	3,26 kg CO ₂ / liter	34,0 ton CO ₂
Subtotaal				159 ton CO ₂
CO ₂ -uitstoot				1.314ton CO ₂
CO2-compensatie via inkoop 'groen gas'	CO2-compensatie	243.803 m3 gas	-2,08 kg CO ₂ / m3 gas	-507 ton CO ₂
Subtotaal				-507 ton CO ₂
Netto CO ₂ -uitstoot				807ton CO ₂

Bovenstaande cijfers zijn afkomstig uit het Milieuthermometerrapport Sint Jorisweg-Delft-2023.
Cijfers m.b.t. zakelijk verkeer gelden voor alle locaties. Alle overige cijfers gelden alleen voor de locatie Sint Jorisweg in Delft.

Milieubarometer 2023



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Nieuw: begeleiding thuis bij langdurige zorg

“Ons doel is dat iemand thuis kan blijven wonen en niet terugvalt”



Hoofdstuk 7



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

GGZ Delfland heeft er sinds september 2022 een nieuw ambulant team bij: ambulant team langdurig. Désirée Verduijn, coördinator en ambulant begeleider, vertelt hoe het team is ontstaan, wat ze doen en welke cliënten zij begeleiden. “Het belangrijkste is dat we er zijn voor cliënten die langdurig, vaak levenslang, psychische hulp en ondersteuning nodig hebben.”

Hoe is dit team ontstaan?

“Vanuit GGZ Delfland merkten we dat er vraag was naar langdurige ambulante begeleiding. Vooral voor cliënten met complexe of chronische psychiatrische problemen die hulp nodig hebben bij het inrichten van hun leven thuis. GGZ Delfland heeft verschillende behandelteams die cliënten bezoeken, zoals het mobiel behandelteam of FACT. Daarin werken vooral behandelaren, zoals psychologen, psychiaters en verpleegkundigen. Vanuit Doel Delfland richten wij ons op het begeleiden en ondersteunen in het dagelijks leven op diverse levensgebieden. Dat deden we al ambulant en kortdurend, maar nog niet voor cliënten die onder de Wet langdurige zorg vallen of voor cliënten met een Wmo-indicatie die thuis langdurig ondersteuning nodig hebben. Dit nieuwe team zet zich in voor cliënten die langer begeleiding nodig hebben.”

Wat is jullie doel?

“Het is de bedoeling dat een cliënt zo lang mogelijk zelfstandig kan blijven wonen. Het zijn kwetsbare mensen die door hun psychische klachten kunnen terugvallen en daardoor soms ook weer opgenomen moeten worden. Bijvoorbeeld omdat ze suïcidale gedachten hebben of in een psychose raken. Met onze intensieve begeleiding hopen we dat er thuis meer stabiliteit ontstaat, dat ze minder terugvallen en dus ook niet opgenomen hoeven te worden.”

Welke hulp bieden jullie?

“We bieden intensieve begeleiding bij cliënten thuis. Het belangrijkste is dat we er zijn. Een behandelaar ziet een cliënt ook regelmatig en doet er alles aan om iemand stabiel te houden, maar heeft vaak minder tijd om ook nog bij iemand langs te gaan. Wij komen elke week of soms meerdere keren per week bij de cliënt thuis en zien wat er achter die



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

voordeur gebeurt. Ik denk dat dat heel waardevol is. Als je bij iemand thuiskomt, merk je al snel hoe het gaat. Of iemand überhaupt uit bed komt, aangekleed is en zijn medicijnen slikt. Je ziet of de rekeningen opstapelen en of er boodschappen in huis zijn. Bovendien zijn mensen in hun eigen omgeving meer zichzelf. En doordat we cliënten vaker zien, zijn we er ook op momenten dat het niet goed gaat. In die situaties vragen we wat iemand nodig heeft en of een gesprek met de arts of psychiater bijvoorbeeld prettig zou zijn.”

Zijn jullie er ook om crisissen te voorkomen?

“Dat doen we natuurlijk niet alleen. Alle betrokkenen om de cliënt heen zijn er om crisissen te voorkomen. Bij deze cliënten die langdurig zorg nodig hebben, werken we bijvoorbeeld samen met het behandelteam, de huisarts en het wijkteam. We hebben regelmatig overleg om samen te bespreken wie welke taken oppakt en kunnen daardoor elkaars specialisatie benutten. Doordat wij regelmatig bij een cliënt thuiskomen, zien we hoe het gaat en kunnen we ook met de cliënt bespreken waar hij of zij behoefte aan heeft. We kunnen snel schakelen en contact opnemen met het behandelteam of andere betrokkenen om te overleggen wie de cliënt op dat moment het beste kan helpen.”

Als je jullie rol vergelijkt met die van behandelaren of een huisarts, wat doen jullie dan?

“Onze focus ligt niet op behandelen maar op het begeleiden in het dagelijks leven. Het heeft wel tijd nodig om het contact en vertrouwen op te bouwen, omdat een cliënt al zo lang in zorg is dat je de ‘zoveelste persoon bent met goede bedoelingen’. Als dat lukt, merk ik dat wij naast een cliënt kunnen staan en overzicht kunnen aanbrengen. Wat gebeurt er allemaal in het leven? En wat heb je nodig om thuis te kunnen blijven

wonen? De rekeningen betalen, een netwerk opbouwen, boodschappen doen? Ik vind het belangrijk dat we iemand aanspreken op wat hij nog kan, en dat we niet van alles overnemen. Of dat we ze leren hoe ze het de volgende keer zelf kunnen doen.”

Kun je een voorbeeld geven van de hulp die jullie bieden?

“We vragen per cliënt wat ze van ons nodig hebben. We maken ook een plan en evalueren dat. Meestal is structuur of dagritme belangrijk. Dat iemand elke dag zijn bed uitkomt bijvoorbeeld, boodschappen doet of zijn vaat zelf opruimt. Bij een jonge cliënt die fysieke uitvalsverschijnselen kreeg, merkten we dat het hielp dat wij er twee keer per week waren. Eerst gingen we met de rolstoel naar buiten en nu kan hij zelf weer lopen en maken we kleine wandelingetjes. De continuïteit van het contact is belangrijk. Voor andere cliënten is het alleen al helpend als ze af en toe hun hart kunnen luchten en negatieve gedachten kunnen delen. Of we helpen bij het opbouwen van een netwerk. Het zijn kwetsbare cliënten die al zo lang psychische hulp nodig hebben dat ze onderweg vrienden of familie zijn kwijtgeraakt. Dan is het fijn dat wij er zijn en dat ze nieuwe mensen kunnen ontmoeten. Binnen Doel Delfland hebben we allerlei dagbestedingslocaties waar een cliënt naartoe kan. Een van onze cliënten heeft bijvoorbeeld baat bij de kookgroep in het weekend. Zo komt een cliënt in contact met anderen en zijn wij in de toekomst ook weer minder nodig.”



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Je hebt als team een mooie start gemaakt. Hoe zie je de toekomst?

“We zijn vorig jaar met twee ambulant begeleiders gestart in Delft. Vanaf juli zijn wij met vijf ambulant begeleiders en ondersteunen wij cliënten in Delft en omgeving. We horen van de behandelaars van GGZ Delfland, en ook van netwerkpartners als Perspektief, dat ze blij zijn dat we er zijn. Dat vind ik zelf ook. Er was voor deze groep geen goede begeleiding beschikbaar. Daardoor werden ze soms noodgedwongen naar een opvang gestuurd of gingen behandelaars op zoek naar locaties voor beschermd wonen. Dat is voor niemand prettig. Cliënten willen gewoon graag naar huis. Met ons team kunnen we ze de begeleiding geven die ze wel nodig hebben om zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen.”



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden



De meerwaarde van virtual reality in behandelingen

Hoofdstuk 8



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Al enige jaren loopt GGZ Delfland voorop in het toepassen van virtual reality (VR) in behandelingen. Ook is er een onderzoekslijn opgericht om de inzet van virtual reality door te ontwikkelen en nog beter bij de behoefte van een cliënt te laten aansluiten. Anne Varvik (gz-psycholoog) en Martine van Bennekom (psychiater en projectleider onderzoekslijn virtual reality) vertellen vanuit hun eigen ervaringen en invalshoeken wat virtual reality voor cliënten betekent.

Blootstelling aan angst

“Als we bijvoorbeeld kijken naar de behandeling van angststoornissen, dan zien we dat het blootstellen van cliënten aan datgene waarvoor ze bang zijn, even effectief is als dat je patiënten in het echte leven blootstelt aan iets wat ze spannend vinden”, aldus Martine. En, door te oefenen in een virtuele omgeving vergeet de cliënt soms dat hij nog niet daadwerkelijk naar een voor hem spannende situatie is geweest, stelt Anne.

Herhalen en vertrouwen krijgen

Anne legt uit hoe VR werkt: “De cliënt ziet zichzelf als een avatar en zijn stem wordt opgenomen in de bril. Dus hij hoort zichzelf daadwerkelijk terug, waardoor je iemand heel goed feedback kunt laten geven op zichzelf. Zo van: ‘Hoe vond je nou dat het ging? Waren die stiltes daadwerkelijk zo lang? Zei je nou echt heel veel “uh” of kwam je te boos over of juist niet?’. En dan kan je het meteen weer opnieuw doen.” Dit kun je blijven herhalen totdat iemand het niet meer eng vindt en er vertrouwen in heeft hetzelfde in het echt ook te proberen.

De confrontatie doseren, bijsturen en er beter over praten

Onder begeleiding van een behandelaar beleeft de cliënt zijn angsten in de virtuele omgeving. De behandelaar kan de confrontatie doseren: eerst brengt hij de cliënt in een angstige situatie die hij aankan en daarna wordt steeds een stukje verdergegaan. “Ik heb het idee dat dat een heel fijne methode is omdat ik er normaal niet bij ben als ze boos worden of in de problemen raken. Ik hoor het altijd van vertellen van een cliënt maar als je het echt ziet gebeuren dan kan je natuurlijk veel beter bijsturen of het daar samen goed over hebben”, vertelt Anne.



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Onderzoek

Er is enerzijds veel onderzoek gedaan naar het gebruik van virtual reality in behandelingen maar er is ook nog heel veel te ontdekken. Dat heeft ons er door de loop der jaren toe doen besluiten om naast de implementatie van VR in de behandelingen ook een virtual reality onderzoekslijn op te richten. Martine: “Het is ontzettend leuk dat we niet alleen bezig zijn met: ‘Hoe kunnen we het bestaande implementeren?’. Maar ook met: ‘Hoe kunnen we het behandelarsenaal nog verder uitbreiden en dusdanig dat we er meer patiënten mee kunnen bereiken?’.”

Bewustwording

Eén van de onderzoeken is gericht op 360 graden film over het perspectief van een cliënt met een depressie, die maar met moeite de dag doorkomt. Daarnaast is er ook een versie van de partner die te kampen heeft met de gevolgen van een depressie. Het onderzoek is erop gericht te kijken of het helpt in het wederzijdse begrip als patiënten en naasten elkaars perspectief kunnen ervaren in virtual reality. En: “Ik denk zeker dat virtual reality ook meerwaarde kan hebben in het voorlichten van een breder publiek over wat het inhoudt om een bepaalde aandoening te hebben”, stelt Martine in de podcast.

→ [Luister hier de podcast ‘Anne Varvik en Martine van Bennekom - De meerwaarde van virtual reality in behandelingen’](#)

Combinatie van neurologische aandoening én psychiatrische klachten vraagt om specifieke behandeling

Bij neuropsychiatrie zijn korte lijntjes cruciaal



Hoofdstuk 9



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Het komt regelmatig voor dat mensen als gevolg van een neurologische aandoening, zoals de ziekte van Parkinson, MS, dementie of na een beroerte, psychiatrische klachten krijgen. Ze worden bijvoorbeeld angstig of depressief. Die combinatie van neurologie en psychiatrie noem je neuropsychiatrie. Binnen GGZ Delfland is speciale aandacht voor dit vakgebied. En dat is niet voor niets, vindt ouderenpsychiater Anje Sterrenburg. “De behandeling van deze groep patiënten is echt complex.”

Psychiatrische verschijnselen waarmee mensen met een neurologische aandoening te maken krijgen, zijn vooral depressie, angststoornissen en psychose. Maar ook ontremd gedrag, visuele hallucinaties en apathie komen voor. De combinatie tussen beide vakgebieden – neuropsychiatrie – is onderbelicht, vindt Anje. “Ieder heeft natuurlijk zijn specialisme. Daardoor zijn neurologen niet zo geneigd om naar psychiatrische klachten van hun patiënten te kijken, en psychiaters wat minder naar het neurologische aspect. Terwijl die combinatie, neuropsychiatrische klachten dus, bij mensen met dementie vaak de reden is waarom ze niet meer thuis kunnen wonen en opgenomen moeten worden. Ook zorgt het, bijvoorbeeld als een patiënt ontremd gedrag vertoont, voor een grote belasting van mantelzorgers.”

Van project naar vast zorgprogramma

In 2018 introduceerde het bestuur van GGZ Delfland het project Neuropsychiatrie. “Ook vóór die tijd behandelden we binnen de ouderenteams al wel depressies of psychoses bij mensen met neurologische aandoeningen, maar dat werd toen nog niet benoemd als neuropsychiatrie”, blikt Anje terug. “Met de komst van het project kwam er extra aandacht voor dit onderwerp, extra scholing en daardoor meer expertise.” Inmiddels zit neuropsychiatrie in het standaard zorgaanbod van GGZ Delfland; het is in een zogeheten addendum van de zorgprogramma’s* gegoten, dat Anje coördineert. “Dat betekent dat we de complexiteit van de zorg voor deze doelgroep beschreven hebben. Ook hebben we neuropsychiatrie als onderwerp behandeld op themabijeenkomsten binnen de organisatie en er is neuropsychiatrische intervisie gestart. En via scholing van ParkinsonNet, een netwerk van Parkinsonspecialisten, hebben we ons extra verdiept in psychiatrische klachten bij die ziekte.”



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

* Een zorgprogramma binnen GGZ Delfland geeft het totaalaanbod weer van behandelmodules, die voor een cliënt met een bepaalde psychische stoornis beschikbaar is. Deze behandelmodules zijn daarnaast vertaald in routes, de zogenaamde zorgpaden, waarin de behandeling van cliënten met een bepaalde zorgzwaarte wordt beschreven. De addenda bevatten aanvullende informatie voor specifieke doelgroepen.

Dementie vergt bij jonge mensen andere behandeling

GGZ Delfland richt zich met het addendum zorgprogramma neuropsychiatrie voornamelijk op twee doelgroepen: patiënten met de ziekte van Parkinson en jonge mensen met dementie. Anje: “Met jonge mensen met dementie bedoelen we mensen met een diagnose dementie onder de zeventig jaar. We richten ons specifiek op die doelgroep, omdat de ziekte zich bij hen anders presenteert dan bij ouderen. Meestal werken ze nog, sommigen hebben zelfs jonge kinderen. Dat vergt een andere behandeling. Bijvoorbeeld een andere dagbehandeling: deze mensen zijn vaak nog heel actief, dus gaan we zwemmen, of een paar uur wandelen.” Doordat ze jong zijn, ontwikkelt de ziekte zich bovendien sneller en zien we vaak neuropsychiatrische symptomen, vertelt Anje. “Ik had een man in behandeling met frontotemporale dementie, die ernstige gedragsproblemen vertoonde. Zodanig, dat zijn kinderen bang werden voor hem. Dat is natuurlijk heel naar. In zo’n situatie is het extra belangrijk dat de neuroloog en psychiater goed samenwerken, ook met eventuele andere betrokken zorgverleners zoals de sociaal psychiatrisch verpleegkundige, thuiszorg en mantelzorgers.”

Korte lijntjes tussen zorgverleners cruciaal

Neuropsychiatrische cliënten hebben vaak ook lichamelijke klachten en soms meerdere stoornissen tegelijk. Die complexiteit is volgens Anje de grote uitdaging van dit vak. “Symptomen van de lichamelijke ziekte kun je verwarren met psychiatrische klachten: de vertraging en verminderde mimiek bij Parkinson lijken bijvoorbeeld op symptomen van een depressie. Bovendien gebruiken deze patiënten meestal verschillende soorten medicatie, die ook weer op elkaar kunnen reageren.” Dit vergt korte lijntjes tussen de verschillende zorgverleners die bij een patiënt betrokken zijn. Het is essentieel dat zij goed contact houden met elkaar – een expertise op het gebied van neuropsychiatrie is dus eigenlijk een must.

Goede profilering belangrijk

“Als Parkinsonpatiënt kun je bijvoorbeeld depressieve klachten krijgen bij een te lage dosering van de medicatie. Of angstklachten als de medicatie uitwerkt. Hoewel antidepressiva voorschrijven dan wellicht voor de hand ligt, kan de patiënt in dit geval beter met de neuroloog in gesprek gaan. Maar daar moet een psychiater dan wel van op de hoogte zijn.” Anje zet zich dan ook volop in voor kennisdeling over neuropsychiatrie binnen GGZ Delfland. “Het is goed als de collega’s weten dat wij deze zorg bieden. Ongeveer een vijfde van de patiënten op onze ouderenpoli heeft immers een neuropsychiatrische aandoening. We laten nu beter weten dat wij dit doen, bijvoorbeeld met informatiebijeenkomsten voor alle regiebehandelaren. Veel neurologen in de regio weten ons intussen te vinden, net als de Parkinsonverpleegkundigen in het ziekenhuis.”



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Mooi contact

Anje geeft aan dat de behandeling van patiënten met een neuropsychiatrische aandoening echt complex is. Ze is ervan overtuigd dat neuropsychiatrie is weggelegd voor een bepaald type zorgverlener. “Psychiatrische klachten kunnen we vaak een flink stuk verbeteren, maar de onderliggende neurologische aandoening is vaak beperkt behandelbaar; patiënten met dementie gaan alleen maar achteruit. Daar moet je als zorgverlener wel tegen kunnen.” De voldoening in haar werk haalt ze uit het feit dat ze patiënten wél goed kan begeleiden bij hun ziekte. “Mensen met Parkinson kunnen we bijvoorbeeld heel goed helpen bij angstklachten. Zo was er een cliënt, een muzikant, die erg angstig was. Dankzij onze behandeling kreeg hij zijn angst zodanig onder controle, dat hij na een tijdje weer hier beneden piano zat te spelen. Fantastisch. Ik word ook blij van een goed gesprek: wanneer ik met een cliënt kan lachen, maar het op een ander moment ook over een serieus onderwerp als euthanasie kan hebben. Als ik mooi contact heb gehad, ga ik aan het einde van de dag tevreden naar huis.”

Onderzoek naar een nieuwe behandeling voor jongeren

Samen angsten aangaan

Hoofdstuk 10



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Bang om je hand op te steken in de klas. Bang voor een prik. Angst kent vele vormen en kan een leven behoorlijk beperken. Anika Bexkens, klinisch psycholoog, hoofdopleider en universitair hoofddocent, wil de angstbehandeling voor jongeren verbeteren. ‘We weten dat jongeren gevoelig zijn voor de invloed van leeftijdsgenoten. Ik wil onderzoeken of het werkt als een jongere in de behandeling hulp en advies krijgt van een leeftijdsgenoot die al eerder een angstbehandeling heeft gehad.’

Gedrag is beïnvloedbaar

Het idee voor de nieuwe aanpak van angstbehandeling is langzaam gegroeid. ‘Voor mijn promotieonderzoek, zo’n tien jaar geleden, was ik benieuwd of jongeren met een licht verstandelijke beperking* gevoeliger zijn voor de invloed van leeftijdsgenoten dan andere jongeren. Dat is zo. Bij computerspelletjes zagen we dat jongeren meer risico’s nemen als leeftijdsgenoten hen daarin aanmoedigen. Alle jongeren zijn er gevoelig voor, maar bij jongeren met een licht verstandelijke beperking was dat effect sterker. Hierdoor was ik benieuwd of zij ook gevoelig zijn voor feedback bij positief gedrag. Hoeveel muntjes geef je aan de groep in plaats van ze zelf te houden? Ook dan hebben leeftijdsgenoten invloed op het gedrag.’

* Mensen met een licht verstandelijke beperking hebben een IQ onder de 85 en problemen in het adaptief functioneren. Dat zijn allerlei vaardigheden om je goed te kunnen redden in de maatschappij, zoals klokkijken, eten klaarmaken en het hebben van sociale vaardigheden.

Jongeren betrekken bij de behandeling

Als behandelaar en onderzoeker dacht Anika vervolgens: als jongeren zo gevoelig zijn voor de invloed van leeftijdsgenoten, kun je er dan ook een kracht van maken? Kun je dit inzetten in een behandeling? ‘En zo ben ik op het idee gekomen om te testen of we de angstbehandeling van jongeren kunnen verbeteren als we hierin leeftijdsgenoten betrekken die eerder een angstbehandeling hebben gehad.’

In het najaar start een pilot waarin ze haar behandelaanpak eerst test bij jongeren met een licht verstandelijke beperking en daarna bij jongeren zonder verstandelijke beperking. ‘Ik heb bewust gekozen voor angstbehandeling, omdat dit een mooie afgebakende behandeling



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

is. De beste manier om angsten te behandelen is om jongeren bloot te stellen aan de angsten. Dat noemen we exposure therapie. Daarin zoek je juist de situatie op die iemand normaal vermijdt, zoals een vraag stellen in de klas of de hond aaien waarvoor je zo bang bent.’

Voordoen en aanmoedigen

In haar nieuwe behandelaanpak wil ze intensief - 3 middagen, elke week één middag - oefenen met de angsten. ‘Bij de eerste twee sessies betrekken we dan de leeftijdsgenoot die al eerder een angstbehandeling heeft gehad, de ervaringsdeskundige of ‘peer mentor’. Bij de eerste sessie krijgt hij of zij meer de functie van een model. De peer mentor doet voor hoe het is om zo’n angstoefening te doen, zoals een hond aaien of een vraag stellen aan een volwassene. We gaan dan ook echt naar buiten als dat aan de orde is. Bij één proefbehandeling hebben we bovenop een kerktoeren gestaan, en als iemand bijvoorbeeld bang is om een vraag te stellen in een winkel, gaan we samen naar de winkel. Bij de tweede sessie verschuift de rol van de peer mentor meer naar supporter. Hij of zij moedigt aan: “Ik weet hoe moeilijk het is, ik heb het ook meegemaakt, maar je kan het.” De derde sessie is vervolgens alleen met de therapeut, omdat het een soort veiligheid kan geven als je angsten altijd in een bepaalde context oefent. Tot slot oefenen de jongeren nog vier weken thuis, waarbij elke week contact is met de therapeut om te horen hoe het gaat.’

Uitbreiding onderzoek

Bij haar oorspronkelijk onderzoeksopzet wilde Anika het idee alleen testen bij jongeren met een licht verstandelijke beperking. ‘Zij zijn gevoeliger voor de invloed van leeftijdsgenoten, hebben sneller dan andere jongeren last van angstproblemen en de bestaande

angstbehandelingen zijn bij hen minder effectief. Hiervoor heb ik ook een praktijkfellowship beurs gekregen van ZonMw*, om de brug tussen onderzoek en praktijk te versterken. Maar GGZ Delfland leek het interessant om hetzelfde onderzoek meteen te doen bij jongeren zonder licht verstandelijke beperking, die we vooral bij GGZ Delfland zien.’ Dus maakt GGZ Delfland medewerkers en middelen vrij voor het onderzoek naar jongeren met angsten die geen verstandelijke beperking hebben. ‘Dat is fantastisch, want ik denk dat deze aanpak eigenlijk bij alle jongeren en ook bij volwassenen goed zou kunnen werken. GGZ Delfland werkt al veel met ervaringsdeskundigen, maar nog niet met jongeren en nog niet op deze manier in angstbehandelingen. Nu krijg ik als onderzoeksleider hulp van drie collega’s en kunnen we de nieuwe behandeling ook testen bij jongeren zonder verstandelijke beperking’

* ZonMw staat voor Zorgonderzoek Nederland Medische wetenschappen en is een financieringsorganisatie van innovatie en onderzoek in de gezondheidszorg.

Verschil in angsten

Het grootste verschil tussen de twee jongerengroepen is het soort angst. ‘Bij jongeren zonder verstandelijke beperking zal het eerder gaan om ernstige faalangst of sociale angst: een vraag stellen in de klas bijvoorbeeld of een vriendje vragen om te komen spelen. Dit zijn de angsten die we bij GGZ Delfland zien en behandelen. Uit eerder onderzoek zonder peer mentoren blijkt dat exposure therapie, waarin kinderen of jongeren samen met de therapeut oefenen, bij sociale angst onvoldoende werkt. Slechts 4 op de 10 komt van hun angst af. Bij jongeren met een licht verstandelijke beperking werkt angstbehandeling in het algemeen slecht en kan het om allerlei angsten gaan. Sociale angsten, maar ook specifieke



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

fobieën, zoals voor honden, prikken of wespen. Angsten die een intensieve aanpak vragen. Want dat is het idee van mijn behandeling. Ze krijgen steun van een leeftijdsgenoot én we oefenen langer achter elkaar. In zo'n middag kun je goed opbouwen naar steeds moeilijkere oefeningen. Dat is vooral voor jongeren met een licht verstandelijke beperking belangrijk, want zij leren meer van doen dan van praten. En ze hebben vaak meer herhaling nodig om iets nieuws te leren.'

Drie onderzoeken

Anika en haar drie collega-onderzoekers kijken uit naar de pilot, zodat ze kunnen onderzoeken of de behandeling werkt zoals ze hebben bedacht en om te testen of de interventie niet te belastend is. Ieder neemt een eigen deel van het onderzoek voor haar rekening, zodat ze goed kunnen bekijken welke aanpak voor welke jongeren het beste werkt. Iris Langereis, basispsycholoog bij het jeugdteam van Delft, heeft voor haar promotieonderzoek 2 dagen per week beschikbaar en richt zich op jongeren zonder licht verstandelijke beperking (de cliënten en de peer mentoren). Renske Pols en Karina Knijnenburg richten zich voor hun opleiding tot klinisch psycholoog op de pilot van de jongeren met een licht verstandelijke beperking. 'Renske kijkt wat het effect van de behandeling is op de cliënt. Karina onderzoekt wat het effect van de behandeling is op de peer mentoren. Daarnaast komt gz-psycholoog Ramona Middelkoop het team versterken. Zij helpt met het afnemen van de vragenlijsten en ondersteunt de jongeren tijdens het onderzoek. Dus het wordt echt teamwork!'

Effect bij peer mentoren

'We doen de onderzoeken na elkaar en los van elkaar. Omdat voor de jongeren zonder verstandelijke beperking weer net iets anders nodig kan zijn. Maar we hebben de behandeling al op kleine schaal getest bij drie jongeren zonder licht verstandelijke beperking – hoe dat nou werkt als je er een andere jongere bij vraagt - en die ervaringen waren al heel mooi. De jongeren die als peer mentor waren aangesloten, vertelden dat ze er zelf ook iets aan hebben gehad. Het gaf ze meer zelfvertrouwen en het gevoel dat ze beter met hun angsten kunnen omgaan. Dus het heeft niet alleen effect op de cliënt, maar ook op degene die aansluit op de behandeling. Dat nemen we ook mee in ons onderzoek: als je iets hebt geleerd en je gaat dat aan een ander leren, welk effect heeft dat dan?'

Aandacht voor belastbaarheid

In het onderzoek zal uiteraard ook aandacht zijn voor de belastbaarheid van de ervaringsdeskundige jongeren. 'Aan het begin van het project hebben we jongeren, ouders en therapeuten uitgebreid gesproken over ons idee en gevraagd welke voor- en nadelen zij zagen. En vooral bij de jongeren met een licht verstandelijke beperking werd gezegd: 'Zou je dat wel doen?' Ze zijn kwetsbaar, dat weet ik als behandelaar ook, maar ik denk ook dat ze meer aankunnen dan wij soms met onze grote-mensen-bril denken. Voor dit onderzoek scheppen we duidelijke kaders, zodat de rol van de peer mentor voor alle jongeren duidelijk is en dat ze weten hoe ze het kunnen aangeven als ze bijvoorbeeld meer spanning voelen. De training aan de peer mentoren met een licht verstandelijke beperking geven we samen met een ervaringsdeskundige van de belangenvereniging voor mensen met een licht verstandelijke beperking. Zij denkt ook mee over de opzet en coacht de jongeren tijdens de training.'



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Enthousiast over het idee

Het duurt nog even voordat het onderzoek helemaal is afgerond.

Na de eerste pilots volgt vanaf 2024 een grotere studie met zo'n 30/35 jongeren per groep bij andere ggz-organisaties. 'We willen een behandeling ontwikkelen die niet alleen voor GGZ Delfland werkt, maar overal inzetbaar is.' Stap voor stap dus, maar heel hoopgevend vindt Anika: 'Altijd als ik met mijn team over dit project heb gesproken, ben ik weer zo enthousiast. Ik ben behandelaar, onderzoeker en docent, maar vooral ontwikkelingspsycholoog. Dat betekent dat ik onderzoek hoe je de normale ontwikkeling van kinderen en jongeren weer vooruit kunt helpen. Ik weet dat het voor jongeren een belangrijke drijfveer is om een bijdrage te leveren aan de maatschappij.

Daarom denk ik dat het superkrachtig kan zijn voor de ontwikkeling als jongeren die zelf hun angst hebben overwonnen, iemand anders kunnen helpen. Dat ze het vertrouwen krijgen: ik kan dit en ik kan iets betekenen voor iemand!'



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Toelichting op de financiële cijfers

Focus op omzet en kosten blijft nodig

Hoofdstuk 11



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

2023 was het tweede jaar na de invoering van het nieuwe zorgprestatiemodel. Een uitdagend jaar, maar het is GGZ Delfland opnieuw gelukt om met een positief enkelvoudig financieel resultaat te eindigen. “Daar hebben onze medewerkers hard voor gewerkt, dus dat is absoluut een mooie prestatie.” Tegelijkertijd ziet Arent van der Heide, directeur financiën en informatie, dat het bedrijfsresultaat al een paar jaar onder druk staat. “We gaan in 2024 nog gericht sturen op een gezonde, stabiele basis voor de toekomst.”

Financieel resultaat

Bij de start van het jaar lag er een grote uitdaging om het jaar niet met een negatief financieel resultaat te eindigen. De naweeën van de implementatie van het zorgprestatiemodel zorgden zeker in de eerste maanden van 2023 voor onzekerheid en onduidelijkheid. Daarnaast werd halverwege het jaar duidelijk dat de cao tussentijds zou worden opgebroken, wat leidde tot een loonsverhoging die niet was opgenomen in de begroting. “We zijn samen met onze managers en medewerkers blijven sturen op de juiste registratie van de productie en een financieel gezonde organisatie. Daarnaast hadden we in 2023 gelukkig een aantal eenmalige inkomsten die het resultaat positief hebben beïnvloed. We sluiten 2023 daarom positief af met een enkelvoudig resultaat van € 647.626.”

Sinds 2022 neemt GGZ Delfland vanwege de consolidatieplicht ook de twee steunstichtingen op in het eindresultaat. Het gaat daarbij om de Stichting Steunfonds patiënten en ex-patiënten van GGZ Delfland en de Stichting Steunvermogen van het Sint Joris Gasthuis. De aandelenportefeuilles van deze stichtingen zijn door positieve economische ontwikkelingen zo’n twee ton toegenomen, waardoor het geconsolideerd resultaat van GGZ Delfland uitkomt op € 897.684.

Genormaliseerd bedrijfsresultaat onder druk

Arent plaatst wel meteen een kanttekening bij het positieve resultaat. “Voor de langere termijn is er over het algemeen meer dan 2% rendement nodig om als zorginstelling financieel gezond te blijven en toekomstige tegenvallende resultaten op te kunnen vangen. Bij ons is het resultaat nu kleiner dan 1% van de omzet. Het genormaliseerde bedrijfsresultaat - het resultaat zonder eenmalige inkomsten en uitgaven - staat al een paar jaar onder druk en ligt ook dit jaar weer tussen de 0% en 1%. We willen voorkomen dat het bedrijfsresultaat onder druk blijft staan.”



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Omzet

De omzet is in 2023 toegenomen van € 123,4 naar € 133,2 miljoen.

Voor al onze activiteiten in de Zorgverzekeringswet (Zvw),

Wet langdurige zorg (Wlz), Jeugdwet (JW), Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en forensische zorg (Wfz) is deze omzettoename vooral toe te wijzen aan de jaarlijkse prijsindexatie in de tarieven.

Daarnaast was er een aantal eenmalige opbrengsten uit voorgaande jaren. Zo kregen we een nabetaling van de overproductie in de Wet langdurige zorg: in 2022 was de realisatie van de Wlz hoger dan het vastgestelde herschikkingsbedrag, waardoor een onzekerheid bestond of dit alsnog betaald kon worden vanuit de landelijke reserves. Daarnaast zijn reserveringen vrijgevallen in verband met risico's uit voorgaande jaren. De reserveringen zijn een risicobuffer voor het geval dat er terugbetalingen moeten plaatsvinden bij verschillende financiers. Verder bestaan de overige eenmalige opbrengsten uit ontvangsten van voorgaande jaren voor de behandeling van onverzekerde en buitenlandse cliënten en nabetalingen van indexaties die niet goed in de Wmo-tarieven van 2022 waren verrekend.

De omzet in de Zvw is per saldo met € 5,6 miljoen toegenomen.

Dit is inclusief de transitieprestatie, een vergoeding voor de gemiste omzet door de overgang op het nieuwe zorgprestatie model (ZPM).

De omzettoename in de Zvw komt met name door de jaarlijkse indexatie. Door het hoge ziekteverzuim is de Zvw-omzet echter lager dan het in de basis zou moeten zijn.

In 2023 bedroeg de transitieprestatie slechts zo'n € 0,2 miljoen, in 2022 was dit nog € 3,6 miljoen. "Daarmee zou je kunnen zeggen dat

de invoering van het ZPM enigszins is genormaliseerd. De Nederlandse Zorgautoriteit gaat in 2024 nog wel een kostprijsonderzoek doen naar de tarieven in de Zvw, Wlz en de forensische zorg en naar de opleidingsvergoeding. De verwachting is dat de tarieven in de Zvw en Wfz hoger zullen worden, omdat de indirecte tijd die een deel van het tarief bepaalt, bij de start van het ZPM is gebaseerd op cijfers uit 2017. Door zorginhoudelijke ontwikkelingen, zoals complexere cliënten en samenwerking in de keten, is de indirecte tijd voor geïntegreerde instellingen fors toegenomen ten opzichte van dat ijkjaar. We merken nu dat het voor behandelaars frustrerend is dat ze in sommige behandelsettings door de lage opslag voor de indirecte tijd hun declarabiliteitsnormen niet makkelijk kunnen halen. De setting, de lengte van het contact, het type behandelaar, het verschil tussen diagnose of behandelcontact en de verhouding individuele en groepsbehandelingen zijn allemaal factoren die bepalend zijn voor het bedrag dat per uur vergoed wordt. We verwachten dat het onderzoek zal laten zien dat een herijking van de indirecte tijd een ophogend effect heeft op de tarieven."

Bij de omzet in de Wlz is de omzetstijging van € 2,9 conform de verwachting en vooral toe te wijzen aan de prijsindexatie en nog ontvangen overproductie uit 2022. Daarnaast is er ook nog een kleine verschuiving zichtbaar van de Zvw naar de Wlz door de versnelde toegang van cliënten die langdurige zorg nodig hebben. Dit komt door een wetswijziging uit 2022 die nog effect heeft in 2023.

De omzettoename bij de overige inkomsten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening is vooral te verklaren door eenmalige ontvangsten uit voorgaande jaren voor de behandeling van onverzekerde cliënten, asielzoekers, krijgsmacht en buitenlandse cliënten.



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

De omzettoename bij Jeugd wordt per saldo van € 1,9 miljoen voornamelijk veroorzaakt door de jaarlijkse indexatie van de tarieven. In de jaarrekening lijkt de omzet van Jeugd met € 0,6 miljoen te zijn afgenomen, maar dit komt puur doordat we in 2023 voor het eerst in de regio Rijnmond als onderaannemer hebben gewerkt. Dat deel van de jeugdomzet van € 2,5 miljoen in de jaarrekening wordt apart vermeld onder de baten uit onderaanneming.

De Wmo-omzet, opgenomen onder de andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten, is per saldo met circa € 0,3 miljoen toegenomen door prijsindexatie. In 2022 was GGZ Delfland nog hoofdaannemer voor vijf gemeenten in de regio Delfland. In 2023 werd een van de grootste onderaannemers rechtstreeks gecontracteerd door verschillende gemeenten, waardoor de Wmo met circa € 1,6 miljoen is afgenomen. Dit betekent ook dat de kosten van onderaannemerschap fors, met circa € 1,5 miljoen, zijn afgenomen.

Subsidies

GGZ Delfland is actief bezig met het verduurzamen van het vastgoed en heeft voor verschillende investeringen in duurzame energieproductie DUMAVA-subsidie toegekend gekregen (*zie het artikel over onze initiatieven op het gebied van duurzaamheid op blz. 27*).

De overige bedrijfsopbrengsten zijn in 2023 per saldo afgenomen. Dat komt met name door het verschil met 2022, waarin de opbrengsten relatief hoog waren door de verkoop van een pand aan de Ezelsveldlaan.

Personeels- en materiële kosten

De personeelskosten (exclusief kosten uitbesteed werk) stegen in 2023 met € 5,2 miljoen. Dit komt deels door de jaarlijkse loonstijging. Daarnaast is de cao op 1 november tussentijds aangepast, waardoor de lonen hoger zijn geworden. “Dit was niet voorzien in de begroting, maar door incidentele meevallers hebben we dit kunnen opvangen. De cao-stijging heeft ook invloed gehad op de reserveringen voor vakantiegeld, het levensfasebudget (LFB) en langdurig verzuim, waardoor die voorziening is toegenomen.”

Het ziekteverzuim was in 2023 met gemiddeld 7% wederom hoog. Daarnaast zijn door de krappe arbeidsmarkt nog niet alle vacatures vervuld. Door het ziekteverzuim en de openstaande vacatures ontstaan er twee problemen: lagere omzet door productieverlies (in de ambulante zorg) en hogere inhuurkosten van personeel (voor met name de klinische zorg). De inhuurkosten van personeel niet in loondienst (PNIL) stegen in 2023 van circa € 6,1 naar circa € 8,2 miljoen euro.

Bij de materiële lasten zijn de energie- en onderhoudskosten door de stijgende prijzen relatief meer gestegen. De rentekosten zijn per saldo gedaald. “We hebben het facturatieproces zo ingeregeld dat we onze overvloedige liquide middelen kunnen wegzetten in maandelijkse deposito’s. In 2023 hebben wij hierdoor € 0,6 miljoen renteopbrengsten ontvangen, mede door de wereldwijde stijging van de rentepercentages. Daarnaast hebben wij door aflossing van leningen minder rentekosten dan voorgaande jaren.”



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

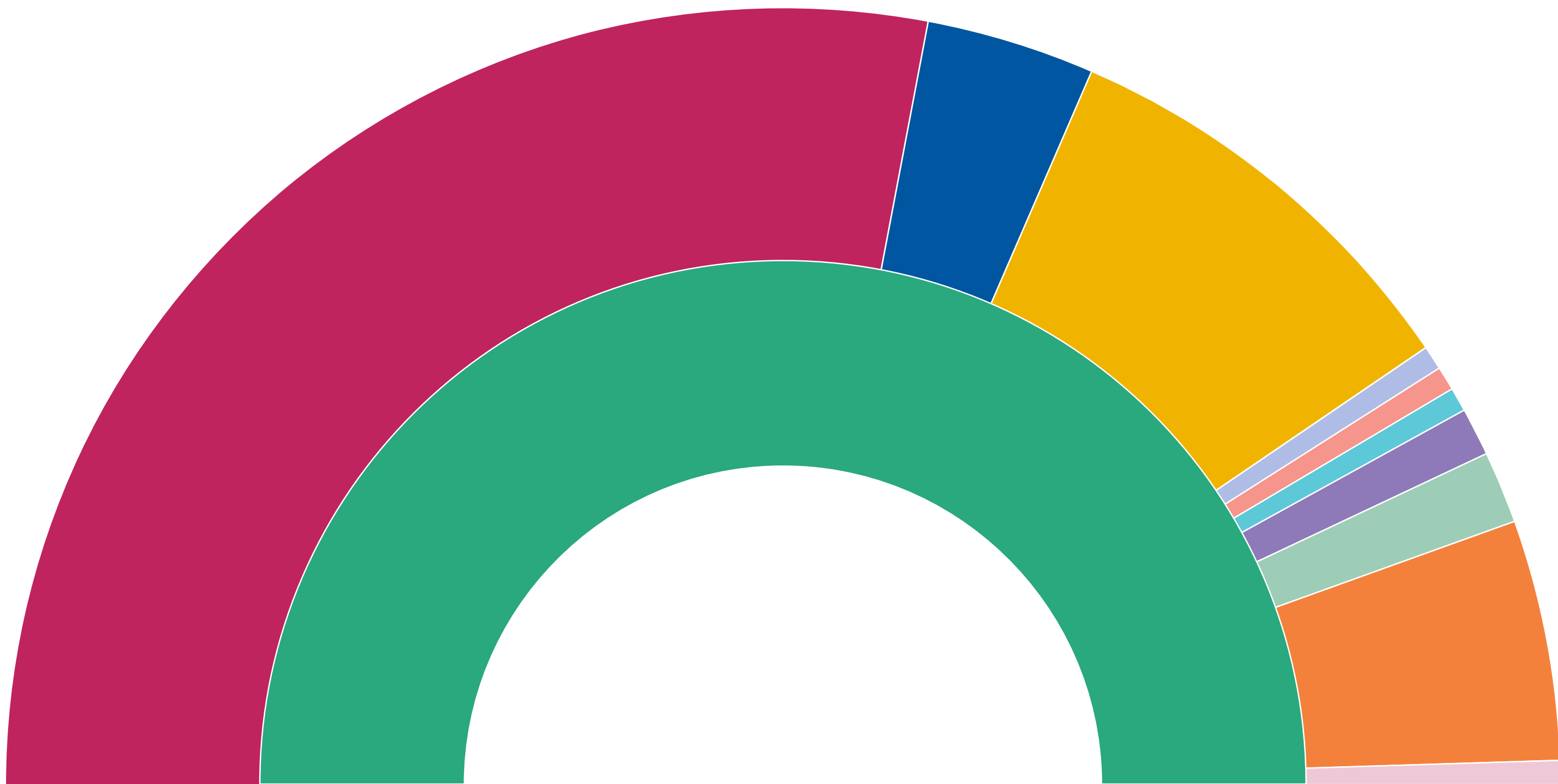
Investerings en afschrijving

In 2023 is een stelselwijziging doorgevoerd. GGZ Delfland is overgestapt van een groot onderhoudsvoorziening naar de zogenoemde componentenbenadering. Arent legt uit: “In plaats van dat je geld reserveert voor de toekomst via voorzieningen, boek je bij de componentenbenadering op het moment van uitgave het bedrag in. Een ander groot verschil is dat je bij een investering of groot onderhoud aan een gebouw beoordeelt hoe lang een component meegaat en de waarde deelt door de verwachte levensduur.” De stelselwijziging veroorzaakt een verschuiving in de balans. De voorzieningen die er waren, zijn vrijgevallen en rechtstreeks naar het eigen vermogen gegaan.

“Daarnaast hebben we met terugwerkende kracht de componentenbenadering toegepast op investeringen. Bij gebouwen die in het verleden in zo’n 30 jaar werden afgeschreven, hebben we nu een onderverdeling gemaakt op basis van de componentenberekening. Componenten die een kortere levensduur hebben, zoals sanitair of installaties, hebben we als inhaalafschrijvingen van € 2,7 miljoen verwerkt en zijn zichtbaar in een afname van het eigen vermogen. Daarnaast zorgt het vrijvallen van de dotatievoorziening van € 2,3 miljoen in 2023 voor een eenmalige bate, en zorgt het vrijvallen van de voorziening groot onderhoud juist voor een toename van het eigen vermogen, want als je stopt met geld opzij zetten voor de toekomst, valt dat geld vrij.” Per saldo is het eigen vermogen € 0,4 miljoen lager geworden door de invoering van de componentenbenadering. Dit betekent ook dat GGZ Delfland in de toekomst € 2,7 miljoen minder afschrijvingskosten heeft en aan de andere kant geen dotatie grootonderhoud van € 0,4 miljoen per jaar meer heeft.



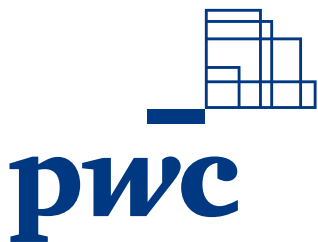
PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden



Zorgverzekeringswet	76,1 mln.	57,1 %
Jeugdwet	10,3 mln.	7,7 %
Wet langdurige zorg	24,7 mln.	18,5 %
Overige baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening	1,2 mln.	0,9 %
Forensische zorg	0,7 mln.	0,5 %
Subsidie op grond van een regeling als bedoeld in de Kaderwet VWS	0,4 mln.	0,3 %
Beschikbaarheidsbijdrage zorgfuncties	2,5 mln.	1,9 %
Baten uit onderaanneming	3,4 mln.	2,6 %
Andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten	13,7 mln.	10,3 %
Overige bedrijfsopbrengsten	0,2 mln.	0,2 %
Totaal	133,2 mln.	100 %

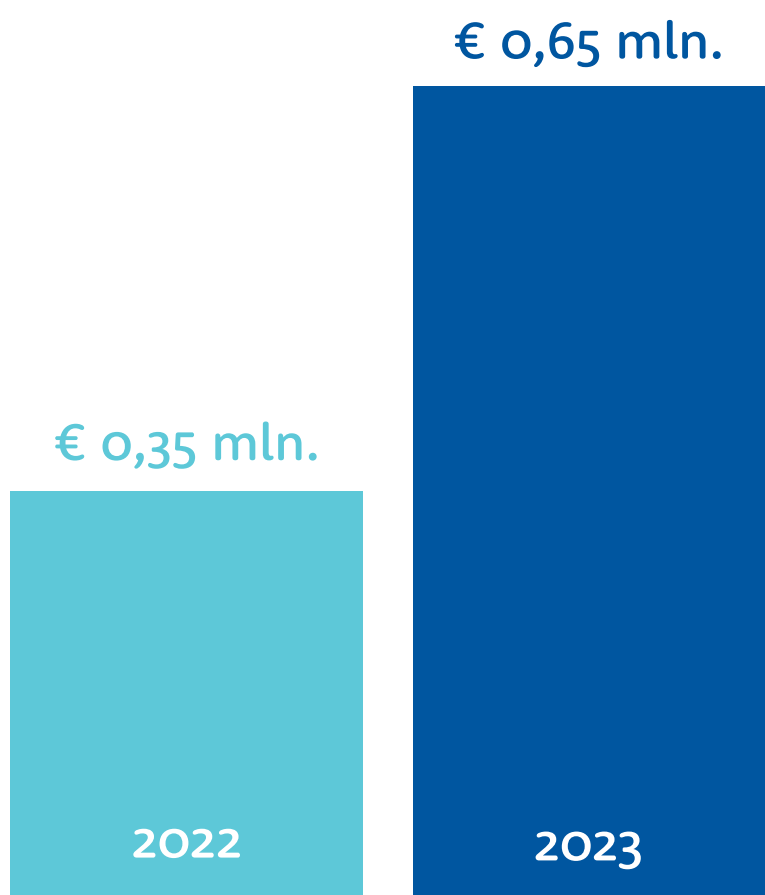
Geconsolideerd resultaat

2022	- € 0,1 mln.
2023	+ € 0,9 mln.



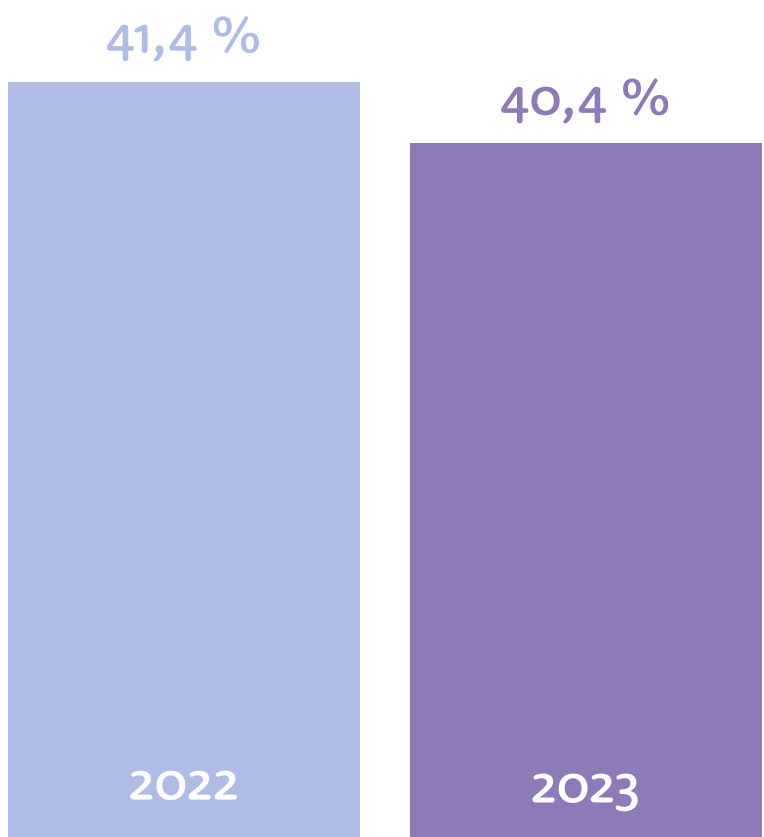
PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Omzetcijfers 2023



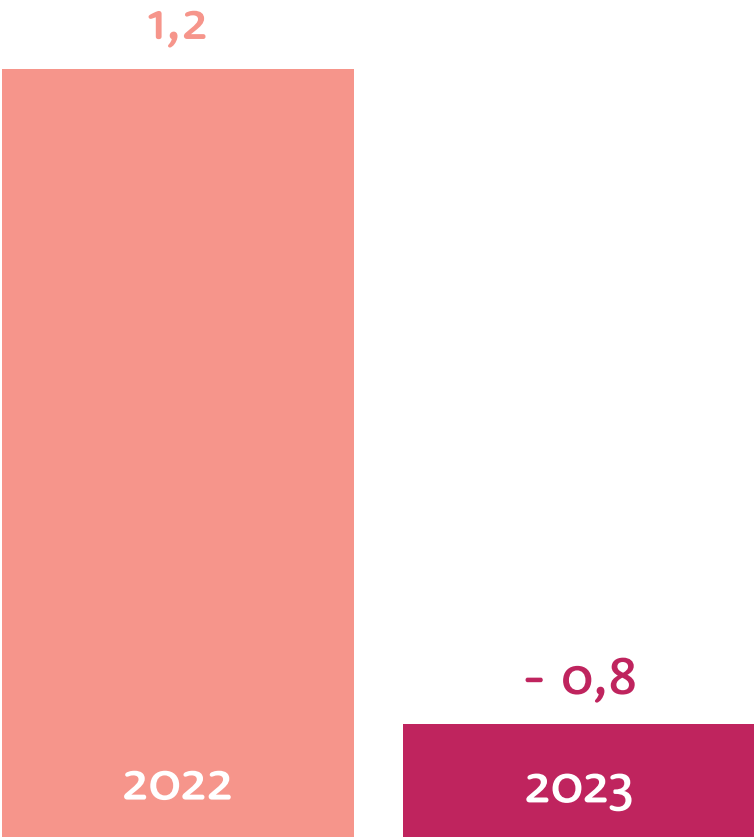
Resultaat GGZ Delfland (enkelvoudig)

Het resultaat is de omzet min de kosten. GGZ Delfland (enkelvoudig) streeft naar een resultaat dat groter is dan € 0,00, zolang de solvabiliteit ruim boven de 25% ligt.



Solvabiliteit (geconsolideerd)

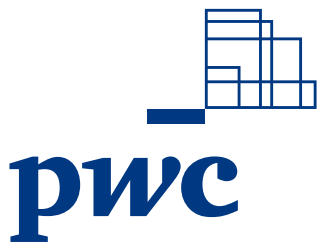
Solvabiliteit (risicobuffer) is het eigen vermogen gedeeld door het totaal vermogen. GGZ Delfland streeft naar een solvabiliteit die groter is dan 25%.



Senior Net Debt to EBITDA (geconsolideerd)

De Senior Net debt to EBITDA ratio (Net Leverage) is een kengetal voor het bepalen van de vrije kasstroom. De Net Debt staat voor de bruto schuldpositie minus de liquide middelen (de netto schuld). De EBITDA is de winst voor rente, winstbelasting en afschrijvingen en wordt gebruikt om de waarde

van een bedrijf of onderneming te meten. De Senior Net Debt / EBITDA ratio geeft aan in hoeveel jaar een instelling haar rentedragende schuld kan terugbetalen bij een gelijkblijvende jaarlijkse vrije kasstroom. GGZ Delfland streeft naar een ratio kleiner dan 4.



PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Toekomstverwachting

De verwachtingen voor de toekomst zijn positief. “Het resultaat was in 2023 beter dan verwacht en we starten met een financieel gezonde basis. Maar zoals gezegd staat het genormaliseerde bedrijfsresultaat onder druk. Daarom willen we in 2024 sturen op het genereren van meer inkomsten en het verlagen van de kosten, zodat we ook in de toekomst goede en betaalbare zorg kunnen blijven leveren.”

GGZ Delfland probeert meer inkomsten te realiseren door te sturen op betere bedbezetting, uitbreiding bij Jeugd en Beschermd Wonen. “Tegelijkertijd proberen we de kosten te verlagen door efficiëntere inzet van medewerkers en door meer aandacht te hebben voor verzuim en duurzame inzetbaarheid. Daarnaast willen we het aantal m2 huisvesting verminderen en kritisch blijven kijken naar alle materiële kosten en het rendement van verschillende (zorg)activiteiten.”

Twee onderzoeken van start

In 2023 zijn twee onderzoeken gestart die specifiek gericht zijn op een efficiënte inzet van onze medewerkers en het rendement van zorgactiviteiten.

“Na een jaar werken met het nieuwe zorgprestatieproces zijn we een onderzoek gestart naar de landelijke norm van cliëntgebonden declarabele uren. Is deze norm reëel? Wanneer halen medewerkers de norm wel, wanneer niet? Ziekteverzuim is natuurlijk een belangrijke oorzaak, maar zijn er nog andere oorzaken of belemmeringen die de organisatie kan wegnemen? Zeker met de toename van het aantal cliëntaanmeldingen die we in 2023 en ook begin 2024 zagen, is het belangrijk dat we meer cliënten kunnen helpen. We willen inzicht

krijgen in hoe we de cliëntendoorstroom kunnen verbeteren en hoe medewerkers van elkaar kunnen leren. Dit is ook van belang om onze maatschappelijke verantwoordelijkheid te kunnen invullen door te kijken of wij zo veel mogelijk cliënten van de wachtlijst kunnen behandelen.”

Specifiek voor het onderdeel Doel Delfland heeft GGZ Delfland een rendementsanalyse laten maken, omdat dit bedrijfsonderdeel in 2023 op een negatief resultaat uitkwam bij het meerekenen van de overhead en de gebouwen. “De geadviseerde herstelmaatregelen zijn een kans om de werkzaamheden efficiënter en effectiever in te richten. Daarbij kun je onder andere denken aan het afstoten van dure locaties voor dagbesteding en een hogere productiviteit bij individuele begeleiding.”



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Loonkosten en ziekteverzuim

Het ziekteverzuim en de krapte op de arbeidsmarkt blijven onverminderd onze aandacht vragen. Het ziekteverzuim is hoger dan we in de jaren voor corona gewend waren. Onze managers zijn actiever dan ooit in het analyseren van de oorzaken van het ziekteverzuim en het bevorderen van het herstel.

Verder zullen we aandacht blijven houden voor goed werkgeverschap en behoud van medewerkers (zie artikel Opleiding, onderzoek en ontwikkeling). “Op de arbeidsmarkt zien we dat de discussie over salarissen toeneemt, maar wij merken nog altijd dat het sturen op kwaliteit van zorg én vrijheid voor behandelaren om binnen de zorginhoudelijke kaders zelf invulling te geven aan de cliëntenreis, voor medewerkers belangrijk zijn. We zullen daarom zorg blijven besteden en ruimte blijven bieden aan onze opleidingen en de kwaliteit van onze zorgprogramma’s. Daarnaast investeren we in ICT-ondersteuning om met artificial intelligence en robot proces automation de administratieve druk in de zorgprocessen te verminderen. Zo kunnen we zorgprofessionals ontlasten en beter voorbereid zijn op een toekomst waarin we met de krapper wordende arbeidsmarkt toch goede kwaliteit van zorg kunnen bieden.

NZa-onderzoek naar de tarieven

Voor het zorgprestatiemodel start de NZa in 2024 een kostprijsonderzoek, wat uiteindelijk moet leiden tot nieuwe tarieven in 2026. Dat geeft onzekerheid. “We verwachten niet dat de tarieven zullen dalen, maar eerder zullen stijgen als we uitgaan van een berekening met indirecte tijd die past bij actuele zorginhoudelijke

ontwikkelingen. Als de tarieven voor de geïntegreerde ggz-instellingen stijgen, betekent dat overigens niet dat de organisaties automatisch meer budget krijgen. Dit blijft een jaarlijkse onderhandeling met de zorgverzekeraars.”

Investerings en opbrengsten vastgoed

We verwachten verder geen grote investeringen, behalve de duurzame investeringen met de DUMAVA-subsidies en we gaan door met het verder verduurzamen van verschillende locaties. We onderzoeken nog of we een deel van ons terrein – Het Verlaat en de flat – gaan verpachten of verkopen. Er kunnen dan woningen en maatschappelijke voorzieningen worden gerealiseerd op het Joristerrein.

Invulling van RIGA

Tot slot noemt Arent het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Regionaal Integraal Gezondheidsakkoord (RIGA). “Dit betekent dat we samen met zorgverzekeraar DSW en onze regionale keten- en zorgpartners onderzoeken of we de versnippering van de zorg kunnen voorkomen en samen meer cliënten kunnen helpen.”

Risicomanagement

Op het gebied van risicomanagement zijn er voor GGZ Delfland twee belangrijke aandachtsgebieden: de certificering en beheersmaatregelen op het gebied van zorg en bedrijfsvoering, en het Horizontaal Toezicht in de Zorgverzekeringswet en met de Belastingdienst.



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Certificering en beheersmaatregelen

In 2023 is GGZ Delfland overgestapt op een vernieuwde digitale werkomgeving. Dit sluit goed aan bij de verschillende maatregelen om onze IT-beheersing te blijven actualiseren en optimaliseren. GGZ Delfland is HKZ en NEN 7510 gecertificeerd, waaruit blijkt dat de zorg op orde is en de informatie toegankelijk, vertrouwelijk en goed beveiligd is. In 2024 vindt er een gecombineerd hercertificeringstraject plaats voor zowel de NEN 7510 als het HKZ-kwaliteitskeurmerk voor de zorg.

Horizontaal Toezicht

In 2023 hebben we met de Belastingdienst een vernieuwd convenant getekend waarmee het Horizontaal Toezicht weer voor drie jaar is verlengd. Dat betekent dat de Belastingdienst inzicht heeft in onze registratie- en beheerssystemen en vertrouwen heeft in de fiscale strategie en beheersing van GGZ Delfland.

Horizontaal Toezicht bij de Zorgverzekeringswet heeft tegelijkertijd als doel aan te tonen dat we zorgprestaties volgens de regels registreren en administreren. Dit geeft alle partijen meer zekerheid over de omzet. “In 2024 moeten we aanvullend kunnen aantonen of de settings in het ZPM goed zijn gehanteerd en dat de beheersmaatregelen die we aan de voorkant hebben ingevoerd een uitkomst geven die correct is.

Er zijn verschillende settings waarop je behandelingen kunt registreren: mono(disciplinair), multi(disciplinair), klinisch of outreachend.

We vertrouwen erop dat we de registratie- en administratieprocessen goed hebben ingericht, dat we hier transparant in zijn naar de zorgverzekeraars, en dat we ook tussentijdse evaluaties doen om te checken of we aanpassingen moeten doen.”

In 2024 werkt GGZ Delfland toe naar een volgende fase in Horizontaal Toezicht, namelijk fase F voor 2025. “Dit houdt in dat we nog meer zelf gaan verantwoorden en de verzekeraar nog meer kan vertrouwen op wat wij rapporteren. Daarvoor hebben we twee nieuwe medewerkers aangenomen als internal auditor. Zij gaan onder andere onderzoeken of we voldoen aan wet- en regelgeving en of we daar voldoende beheersmaatregelen op hebben genomen. Daarnaast verkennen ze hoe en waar we interne bedrijfsprocessen kunnen verbeteren. Dit zal op termijn resulteren in nog betere risicobeheersing en efficiëntere bedrijfsprocessen.”



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Risicotabel beheersmaatregelen

In de onderstaande tabel beschrijven we welke risico’s GGZ Delfland ziet en wat we doen om ze te beperken of voorkomen.

Zorg

Risico

De zorg voldoet niet aan relevante wet- en regelgeving en/of aan kwaliteitseisen.

Beheersmaatregelen

- Een intern controlesysteem waarmee de organisatie beoordeelt of de geleverde zorg in de Wet langdurige zorg, Zorgverzekeringswet, forensische zorg, de gemeentelijke en de jeugdzorg aan de relevante wet- en regelgeving en contractuele afspraken voldoet.
- Verantwoordingsafspraken met verzekeraars in de Zorgverzekeringswet op basis van Horizontaal Toezicht.
- Een geïntegreerd systeem voor het melden van incidenten en een goed werkend klachtenafhandelingsproces.
- Certificering en borging van de kwaliteit van de geleverde zorg met zorgprogramma’s.
- Een kwaliteitsstatuut waarin staat beschreven hoe wij de kwaliteit van zorg borgen.
- De inrichting van een professionele eerste-, tweede- en derdelijnsorgansiatie.
- Het meten van cliënttevredenheid en de borging daarvan in het zorgproces.

Personeel

Risico

Te weinig ontwikkel- en doorgroeimogelijkheden, verhoogd ziekteverzuim en/of uitstroom van medewerkers en het niet kunnen vinden van kwalitatief goed opgeleide medewerkers vanwege arbeidsmarkttekorten door vergrijzing en druk op de arbeidsmarkt in het algemeen.

Beheersmaatregelen

- Bewust personeelsbeleid met aandacht voor (beroeps)opleidingen, bijscholingsprogramma’s en het aanbieden van een breed scala van interne opleidingsmogelijkheden via Het Leerhuis.
- Actief sturen op verzuimbeheersing en signalen via het medewerkerstevredenheidonderzoek serieus nemen en actief beleid op maken.
- Actief veiligheidsbeleid met nadruk op preventie.



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

- Actieve netwerkbenadering van (hoger) onderwijs.
- Het hebben van een adviesraad (het inspraakorgaan zorgverleners) met alle zorg- en behandel disciplines.
- Actieve en vernieuwende arbeidsmarktbenadering met het thema #wiezorgtereigenlijkvoorjou?, een nieuwe werkenbij-website en een goed inwerkprogramma ‘Warm welkom’ voor nieuwe medewerkers.

Financieel	Risico Onvoldoende financieel resultaat waardoor afgesproken financiële ratio’s niet worden behaald, of de continuïteit van de instelling onder druk komt te staan.	Beheersmaatregelen • Monitoring van resultaat, rentabiliteit en solvabiliteit via maandelijkse managementrapportages en kwartaalverantwoordingen. • Monitoring van liquiditeiten en minimaliseren van rentekosten door actief treasury beheer. • ‘Daily auditing’ op de rechtmatigheid van de geleverde zorg, waardoor het risico op terugbetalingen sterk wordt verkleind. • Realisatie van een meerjarenbeleid en meerjarenbegrotingen om actief in te kunnen spelen op de (on)voorziene toekomstige ontwikkelingen.
Bedrijfsvoering	Risico Achterblijven van productiviteit en het benutten van financiële middelen door ontoereikende informatievoorziening.	Beheersmaatregelen • Dag-, maand- en kwartaalrapportages over de gerealiseerde productie, wachttijden, arbeidsverzuim, aantal fte, declarabiliteit, bedbezetting en controle op de uitputting van de budgetten per financier. • Audits op het productieregistratieproces en continu monitoren van de kwaliteit van de registratie en van de zorg. • Continue aandacht voor een juiste vastlegging van cliëntgegevens, zorggegevens en gegevens over financiers in de zorgapplicatie.



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

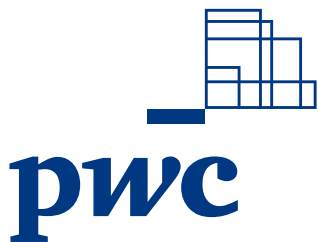
**Financiële instrumenten
en renterisico**

Risico

GGZ Delfland loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa en liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen). Dit gaat om vastrentende vorderingen en schulden waarover GGZ Delfland risico's loopt over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de markttrente.

Beheersmaatregelen

- Over de vorderingen en schulden worden geen financiële derivaten gecontracteerd ter afdekking van het renterisico. Een uitgebreide toelichting op de financiële instrumenten en risicobeheersing is opgenomen in de jaarrekening.
- Het actief sturen op het verbeteren van het werkkapitaal en het optimaal benutten van deposito's.



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

“Het kan ook op
z’n Delflands:
schouders eronder,
flexibel zijn en
plezier houden in
je werk”

In de laatste weken van zijn afscheid als voorzitter van de raad van toezicht, spreken we Paul Baks ook voor dit jaarverslag. Energiek schuift hij aan tafel na een dag met de cliëntenraad, waarin hij zelfs meedeed aan de gezamenlijke boksles. “Het was een mooie les in weerbaarheid. Een passend thema in een tijd waar de maatschappij steeds meer vraagt van iedereen.”

Hoog tempo van veranderingen

Als Paul Baks terugblijkt op 2023, verbreedt hij automatisch zijn blik naar de acht jaar waarin hij met de raad van toezicht de ontwikkelingen van GGZ Delfland volgde. “Wat ik zie, is dat het tempo toeneemt. Nieuwe behandelmethoden, nieuwe werkwijzen, nieuwe digitale mogelijkheden. De ontwikkelingen gaan razendsnel, veel sneller dan acht jaar geleden. Daarnaast neemt de invloed van buitenaf toe. De politiek, de maatschappij en ook de verzekeraars vragen allemaal iets van organisaties. En het beroerde is dat degenen die de eisen stellen, vaak niet beseffen wat de impact daarvan is. Het vraagt steeds meer handelingen van medewerkers die niet bij het primaire proces horen.”

Flexibele, weerbare organisatie

“Wat opvalt, bij al die ontwikkelingen in de zorg, is dat GGZ Delfland een heel flexibele organisatie is. Bijna uniek. Medewerkers zijn bereid en in staat om al die golven op te vangen en te doorstaan. Soms gaan ze zelfs als eerste op verkenning. Dat zie je dan ook terug in het afgelopen jaar, 2023. Er moest een forse beweging gemaakt worden om de boel op orde te houden. Dat is gelukt. Met behoud van de kwaliteit van de zorg is een financieel resultaat geboekt dat verantwoord is. We zijn uit de rode cijfers gebleven. En dat is een groot compliment voor de medewerkers van GGZ Delfland. Het lukt vele andere organisaties niet in die mate. Dat valt ook partijen op die belangrijk zijn voor de organisatie van de zorg, zoals verzekeraars, gemeenten, ministeries en de Nederlandse Zorgautoriteit (NZA). Ze weten GGZ Delfland te vinden en zijn benieuwd hoe wij werken.”



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Zorg als eerste punt op de agenda

In het gehele gesprek klinkt door dat Paul Baks een grote liefde heeft voor waar het echt om draait: de zorg. “Dat heb ik als voorzitter ook altijd nagestreefd met onze raad van toezicht. Dat we zichtbaar zijn binnen GGZ Delfland en dat onze aandacht steeds meer kwam te liggen op het primair proces. Dat vind ik logisch. Meer dan welk onderwerp ben je betrokken bij en houd je toezicht op de zorg. Dus moet je weten wat de organisatie doet en een gevoel hebben of dat goed is voor een cliënt. Zorg staat ook altijd eerder op onze vergaderagenda dan financiën. Als dat goed loopt, is het financieel meestal ook wel op orde.”

Dichtbij als raad van toezicht

De raad van toezicht spreekt meerdere keren per jaar met de bestuurder en het directieteam, maar ook met medewerkers, vakgroepen en de cliënten- en ondernemingsraad. “Er wordt weleens door collega-toezichthouders gezegd: “Jullie zitten wel heel dicht op de bestuurder en de organisatie.” Maar dan zeg ik: “Dichtbij. Dat is heel wat anders.” Je moet altijd een zekere afstand behouden. Een bestuurder en het directieteam moeten de vrijheid hebben om te opereren. Tegelijkertijd zijn wij wel sparringpartner. Dan moet je weten wat er speelt, binnen en buiten de organisatie. Maar over het algemeen weet iedereen hier dondersgoed wat er nodig is. Laatst kregen we in onze raad van toezicht-vergadering een presentatie over virtual reality. Als je ziet hoe handelaren dit begrijpelijk maken voor ons, dan weet je zeker dat ze hun enthousiasme kunnen overbrengen aan vakgenoten. Of dat ze kunnen beoordelen of een cliënt er ook zelfstandig mee kan werken.”

Op z’n Delflands

Paul gaat het contact met de organisatie, met de mensen, dan ook zeker missen. “We zijn altijd zo betrokken bij het primair proces dat je de organisatie meebeleeft. Naast alle klachten en conflicten die er in de zorgsector zijn, is het heel plezierig om waar te nemen dat het ook op z’n Delflands kan: schouders eronder, tandje erbij, flexibel zijn en lol hebben in het werk. GGZ Delfland wordt hoog gewaardeerd als werkgever. En natuurlijk hebben mensen het hier soms ook niet naar hun zin, maar gemiddeld genomen wel. Er is vrijheid en eigenaarschap om de behandeling zelf vorm te geven. Talenten worden gezien, waardoor mensen intern doorstromen. Net als de ervaringsdeskundigen. GGZ Delfland heeft heel goed geanticipeerd op deze ontwikkeling en meerwaarde gecreëerd met hun inzet bij de behandeling. Ik ben blij dat dat een vak is geworden.”

Rust bewaken in de toekomst

Als er één ding is dat Paul de organisatie gunt én belangrijk vindt voor de toekomst, is het rust in de tent. “Dat je de rust kunt bewaren om je werk te doen, ondanks alle zaken die op je afkomen. Soms moet je ook gewoon zeggen: “Prima dat het gebeurt, maar daar doe ik niet aan mee. Niet dit jaar.” Dat vereist lef. Maar je ziet dat iedereen steeds een tandje harder draait. De vraag is: hoe lang houd je dat vol? De samenleving is zo complex. De vragen worden steeds ingewikkelder. Dus rust, zodat we de flexibiliteit en het plezier in deze organisatie kunnen behouden.”



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Over onze raad van toezicht

De raad van toezicht bestond in 2023 uit de volgende leden:

- Dhr. M.A. van Aart (Marc)
- Dhr. H.P.S. Baks (Paul) – voorzitter (tot 1 april 2024)
- Dhr. M. Ridderbos (Martijn)
- Mw. M.R. Timmerman (Monique)
- Mw. Z.D. Woldhuis (Swanet)

Marc van Aart is per 1 april 2024 voorzitter van de raad van toezicht van GGZ Delfland, waarmee hij Paul Baks opvolgt die na twee zittingstermijnen met ingang van die datum is afgetreden.

Per 1 april 2024 is Jochem Oosting toegetreden als lid van de raad van toezicht van GGZ Delfland. Hij is directeur van het Thoraxcentrum Erasmus MC en wordt vanaf medio mei 2024 lid van de raad van bestuur van het Groene Hart Ziekenhuis. Jochem Oosting heeft meer dan twintig jaar ervaring in de zorg en vervulde verschillende bestuurs- en toezichthoudende functies.

Bevoegdheden en verantwoordelijkheden

De raad van toezicht toetst of de raad van bestuur bij de beleidsvorming en de uitvoering van de bestuurstaken oog houdt voor het belang van de organisatie in relatie tot de maatschappelijke functie en een zorgvuldige en evenwichtige afweging heeft gemaakt van de betrokken belangen.

De raad van toezicht rekent de volgende taken en bevoegdheden in elk geval tot haar verantwoordelijkheid:

- een goed functionerende raad van bestuur (door benoeming, beoordeling en ontslag van de raad van bestuur);
- een goed functionerend intern toezicht (door benoeming, beoordeling en ontslag van (leden van) de raad van toezicht);
- adviseur en klankbord zijn voor de raad van bestuur;
- integraal toezicht houden op het beleid van de raad van bestuur en de algemene gang van zaken in de organisatie;
- strategische beslissingen van de raad van bestuur goedkeuren.

De raad van toezicht ziet er in het bijzonder op toe dat de uitvoering van het bestuursbeleid strookt met de vastgestelde en goedgekeurde beleidsplannen en beleidsuitgangspunten.

Binnen de raad van toezicht zijn er drie commissies:

- Renumeratiecommissie (houdt zich bezig met het functioneren van de raad van bestuur)
- Kwaliteitscommissie (houdt zich bezig met de kwaliteit en veiligheid van zorg)



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

- Auditcommissie (houdt zich bezig met financiële zaken)

In 2023 is de renumeratiecommissie twee keer bijeengewees, de kwaliteitscommissie drie keer en de auditcommissie vier keer.

Verder:

- Overlegt onze raad van toezicht twee keer per jaar met de cliëntenraad
- Overlegt onze raad van toezicht twee keer per jaar met de ondernemingsraad
- Wonen de voorzitter van de raad van toezicht en de voorzitter van de kwaliteitscommissie één keer per jaar het overleg bij tussen de raad van bestuur en de inspraakorganen
- Bezoekt een delegatie van de raad van toezicht twee keer per jaar een kennis- en informatiebijeenkomst
- Heeft de voorzitter van de raad van toezicht in 2023 de dag van de cliënt bezocht, die plaatsvond in de week van de psychiatrie

In 2023 hebben acht reguliere vergaderingen plaatsgevonden.

De belangrijkste zaken waarover gesproken is:

- Jaarrekening en bestuursverslag 2022
- Maandelijks kwartaalrapportages over realisatie 2023
- Begroting 2024
- Vernieuwde digitale werkomgeving
- Herontwikkeling zuidzijde terrein Sint Jorisweg in Delft
- Beleggingsportefeuille Stichting Steunvermogen en Stichting Steunfonds
- Maatschappelijke verantwoordelijkheid/innovatieve ontwikkelingen
- Statutenwijziging steunstichtingen
- Integraal Zorgakkoord (IZA)

In 2023 heeft de raad van toezicht daarnaast een onderlinge bijeenkomst gehad om over het onderwerp ‘waarderend toezicht’ van gedachten te wisselen. De raad van toezicht is een aantal keren bijeengewees om te spreken over het profiel van de voorzitter en het profiel van het nieuwe lid van de raad van toezicht. Daarnaast heeft de raad van toezicht een ontmoeting gehad met de raad van commissarissen van Delft Support (deze zelfstandige zorgorganisatie biedt in opdracht van de gemeente Delft hulp en ondersteuning aan alle inwoners van Delft met vragen over zorg, jeugdhulp of maatschappelijke ondersteuning).



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden

Geconsolideerde jaarrekening 2023

Stichting GGZ Delfland geconsolideerd

Jaarrekening 2023 (geconsolideerd en enkelvoudig)

INHOUDSOPGAVE	Pagina
1.1 Geconsolideerde jaarrekening	
1.1.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2023	4
1.1.2 Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2023	6
1.1.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2023	7
1.1.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling geconsolideerde jaarrekening	8
1.1.5 Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2023	18
1.1.6 Mutatieoverzicht materiële vaste activa	27
1.1.7 Overzicht langlopende schulden ultimo 2023	28
1.1.8 Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2023	29
1.1.9 WNT verantwoording	35
1.2 Enkelvoudige jaarrekening	
1.2.1 Enkelvoudige balans per 31 december 2023	38
1.2.2 Enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2023	40
1.2.3 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling enkelvoudige jaarrekening	41
1.2.4 Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2023	49
1.2.5 Enkelvoudig mutatieoverzicht materiële vaste activa	57
1.2.6 Overzicht langlopende schulden ultimo 2023 (enkelvoudig)	58
1.2.7 Toelichting op de enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2023	59
1.2.8 Vaststelling en goedkeuring	64
1.3 Overige gegevens	
1.3.1 Statutaire regeling resultaatbestemming	66
1.3.2 Nevenvestigingen	66
1.3.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	67

1.1 Geconsolideerde jaarrekening 2023

1.1.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 december 2023

(na resultaatbestemming)

	Ref	31-dec-23	31-dec-22
ACTIVA			
A Vaste Activa			
Materiële vaste activa	1		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen		35.204.095	38.186.851
Machines en installaties		7.227.465	7.687.219
Andere vaste bedrijfsmiddelen		4.982.081	5.497.010
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering en vooruitbetaald op materiële vaste activa		179.568	254.115
		<u>47.593.208</u>	<u>51.625.195</u>
Totaal vaste activa		<u>47.593.208</u>	<u>51.625.195</u>
B Vlottende activa	2		
Voorraden			
Gereed product en handelsgoederen		32.500	32.500
		<u>32.500</u>	<u>32.500</u>
Vorderingen	3		
Op handelsdebiteuren		4.806.948	10.692.168
Op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen		63.052	63.052
Overige vorderingen		9.869.793	5.985.736
Overige overlopende activa		925.156	1.587.587
		<u>15.664.949</u>	<u>18.328.543</u>
Effecten	4	3.506.634	3.167.731
Liquide middelen	5	29.015.284	18.184.107
Totaal vlottende activa		<u>48.219.367</u>	<u>39.712.881</u>
C Totaal activa		<u>95.812.575</u>	<u>91.338.076</u>

1.1.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 december 2023

(na resultaatbestemming)

		<u>31-dec-23</u>	<u>31-dec-22</u>
PASSIVA			
D Groepsvermogen/Eigen vermogen	6		
Gestort en opgevraagd kapitaal		2.257.663	2.257.663
Overige reserves		36.458.469	35.560.785
		<u>38.716.132</u>	<u>37.818.448</u>
E Voorzieningen	7		
Overige		3.449.019	3.097.335
		<u>3.449.019</u>	<u>3.097.335</u>
Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	8		
Schulden aan banken		21.860.000	23.620.756
		<u>21.860.000</u>	<u>23.620.756</u>
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)	9		
Schulden aan banken		1.760.755	1.760.755
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		1.861.619	2.214.042
Belastingen en premies sociale verzekeringen te betalen		4.080.900	179.017
Schulden ter zake van pensioenen		2.184.561	2.105.133
Overige schulden		18.124.309	18.579.674
Overige passiva		3.775.280	1.962.916
		<u>31.787.424</u>	<u>26.801.537</u>
H Totaal passiva		<u>95.812.575</u>	<u>91.338.076</u>

h

1.1.2 GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2023

	Ref	2023	2022
BATEN			
Baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening	10		
Zorgverzekeringswet		76.094.404	70.539.072
Wet langdurige zorg		24.624.250	21.765.871
Subsidie op grond van een regeling als bedoeld in de Kaderwet VWS- subsidies of door het Zorginstituut op grond van de artikelen 10.1.3, 10.1.4, 11.1.5 of 11.5.1 van de Wet langdurige zorg		424.645	675.647
Forensische zorg		711.037	658.128
Beschikbaarheidsbijdrage zorgfuncties		2.530.895	2.169.594
Baten uit onderaanneming		3.360.732	872.213
Opbrengsten Jeugdwet		10.342.084	10.964.230
Overige baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening		1.197.403	686.859
		<u>119.285.450</u>	<u>108.331.614</u>
Andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten	11	13.693.426	14.375.044
Netto omzet		<u>132.978.876</u>	<u>122.706.658</u>
Overige bedrijfsopbrengsten	12	207.000	716.000
		<u>207.000</u>	<u>716.000</u>
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>133.185.876</u>	<u>123.422.658</u>
LASTEN			
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	13	10.820.052	10.168.072
Lonen en salarissen	14	69.426.550	65.215.472
Sociale lasten	14	10.850.066	10.089.756
Pensioenlasten	14	6.710.366	6.496.959
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	15	5.740.972	5.154.626
Overige bedrijfskosten	16	29.029.037	25.318.686
Som der bedrijfslasten		<u>132.577.043</u>	<u>122.443.571</u>
Opbrengsten vorderingen die behoren tot vaste activa en van effecten	17	338.903	-403.532
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	18	581.973	20.010
Rentelasten en soortgelijke kosten	18	-632.025	-717.838
		<u>288.851</u>	<u>-1.101.360</u>
RESULTAAT VOOR BELASTING:		<u>897.684</u>	<u>-122.273</u>
RESULTAAT NA BELASTINGEN		<u>897.684</u>	<u>-122.273</u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2023</u>	<u>2022</u>
Toevoeging/(onttrekking):			
Algemene en overige reserves		897.684	-122.273
		<u>897.684</u>	<u>-122.273</u>

1.1.3 GECONSOLIDEERDE KASSTROOM OVER 2023

	Ref	2023	2022
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Som der bedrijfsopbrengsten en bedrijfslasten		608.833	979.087
Aanpassingen voor:			
- afschrijvingen en overige waardeverminderingen	15	5.740.972	5.154.626
- mutaties voorzieningen	16	1.487.047	1.313.092
		7.228.019	6.467.718
Veranderingen in werkkapitaal:			
- vorderingen	3	2.663.594	3.990.296
- kortlopende schulden (excl. schulden aan banken)	9	4.174.028	4.302.456
		6.837.622	8.292.752
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		14.674.474	15.739.557
Ontvangen interest	18	581.948	20.010
Betaalde interest	18	-632.025	-718.433
		-50.077	-698.423
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		14.624.397	15.041.134
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings materiële vaste activa	1	-1.739.017	-4.714.277
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-1.739.017	-4.714.277
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Nieuw opgenomen leningen	8	0	2.000.000
Mutatie vermogens componenten		-293.448	-265.122
Aflossing langlopende schulden	8	-1.760.755	-4.745.755
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-2.054.203	-3.010.877
Mutatie geldmiddelen		10.831.177	7.315.980
Stand geldmiddelen per 1 januari	5	18.184.107	10.868.127
Stand geldmiddelen per 31 december	5	29.015.284	18.184.107
Mutatie geldmiddelen		10.831.177	7.315.980

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1.1.4.1 Algemeen

Activiteiten

Zorginstelling Stichting GGZ Delfland geconsolideerd is statutair (en feitelijk) gevestigd te Delft, op het adres Sint Jorisweg 2 en is geregistreerd onder KvK-nummer 27181317.

De belangrijkste activiteiten zijn de ambulante en klinische GGZ behandeling in de ZVW, WLZ, FZ en jeugdzorg, het leveren van begeleiding en ondersteuning in de WMO en het beschikbaarstellen van de POH-GGZ functie bij de huisartsen. In de geconsolideerde cijfers 2022 en 2023 zijn de jaarrekeningen van de Stichting Steunfonds en de stichting Steunvermogen opgenomen.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. De stichting heeft de volgende verbonden stichtingen en vennootschappen die in de consolidatie betrokken zijn.

- Stichting Steunvermogen van GGZ Delfland te Delft, 100% belang
- Stichting Steunfonds Patiënten en ex-patiënten Psychiatrisch Centrum Joris te Delft, 100% belang

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2023, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2023.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling openbare jaarverantwoording WMG. De geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekeningen zijn opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW - voor zover deze volgens deze regeling van toepassing zijn - en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en het resultaat zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar met uitzondering van de stelselwijziging.

Stelselwijziging

GGZ Delfland heeft een stelselwijziging doorgevoerd op de verantwoording van groot onderhoud. Tot en met de jaarrekening 2022 is dit verwerkt als voorziening groot onderhoud. Omdat de verwerking van groot onderhoud als component van de materiele vaste activa een beter inzicht geeft in de totaalkosten van de activa componenten verwerkt GGZ Delfland vanaf 2023 op retrospectieve wijze het groot onderhoud als component van de materiele vaste activa. De effecten van de stelselwijziging zijn rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen. De invloed van de stelselwijziging op het vermogen bedraagt in 2022 een verlaging van € 383.221. Het effect op het resultaat van deze stelselwijziging in het huidige boekjaar bedraagt € 228.017. De vergelijkende cijfers zijn aangepast op de nieuwe situatie en toegelicht.

Vergelijkende cijfers

De cijfers voor 2022 zijn, waar nodig, geherrubriceerd om vergelijkbaarheid met 2023 mogelijk te maken.

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1.1.4.1 Algemeen

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van opbrengsten en kosten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van zorginstelling GGZ Delfland zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen waarop overwegende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen waarin de vennootschap direct of indirect overheersende zeggenschap kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enige andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum. De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken. Het aandeel van derden in het groepsvermogen en in het groepsresultaat wordt afzonderlijk vermeld. Deelnemingen waarop geen overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend (geassocieerde deelnemingen) worden niet betrokken in de consolidatie. Intercompany transacties, intercompany winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de Groep zijn gerealiseerd.

Ongerealiseerde verliezen op intercompany transacties worden ook geëlimineerd tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen voor de Groep.

De in de consolidatie begrepen stichtingen zijn:

- Stichting Steunvermogen van GGZ Delfland te Delft
- Stichting Steunfonds Patiënten en Ex-patiënten van GGZ Delfland te Delft

Deze jaarrekening bevat de financiële informatie van zowel de zorginstelling als de geconsolideerde maatschappijen van de zorginstelling.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van zorginstelling GGZ Delfland.

Gegevens van geconsolideerde maatschappijen die andere grondslagen hanteren, zijn omgerekend naar de grondslagen van de rechtspersoon. Alleen wegens gegronde en in de toelichting vermelde redenen zijn in de geconsolideerde jaarrekening afwijkende grondslagen gehanteerd.

Activa en passiva

Activa en passiva worden tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa. Activa waarvan het waarschijnlijk is dat de realiseerbare waarde lager is dan de boekwaarde, worden afgewaardeerd tot het niveau van de hoogste van de indirecte en directe realiseerbare waarde.

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Vaste activa - bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de opbrengstwaarde of de bedrijfswaarde zijnde de geschatte contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is, wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. De in aftrek te brengen kosten bij het bepalen van de opbrengstwaarde zijn gebaseerd op de geschatte kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verkoop en nodig zijn om de verkoop te realiseren. Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief/de kasstroom genererende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt waarbij rekening wordt gehouden met de gemiddelde rentevoet op langlopende leningen van 2,54% in 2023 (2,57% in 2022).

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijk in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Voor verplichtingen tot herstel na afloop van het gebruik van het actief (ontmantelingskosten) wordt een voorziening getroffen voor het verwachte bedrag op het moment van activering. Dit bedrag wordt verwerkt als onderdeel van de boekwaarde van het actief waartegenover voor het gehele bedrag een voorziening wordt gevormd.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, effecten, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Financiële instrumenten, inclusief de van de basiscontracten gescheiden afgeleide financiële instrumenten, worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Na de eerste opname (tegen reële waarde) worden financiële instrumenten gewaardeerd op de manier zoals beschreven in de grondslagen voor de desbetreffende financiële instrumenten.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële en materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de verkrijgings- of vervaardigingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op bedrijfsterreinen en op vaste activa in ontwikkeling en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Terreinen : 0%.
- Bedrijfsgebouwen : 3,33% tot 10 %.
- Machines en installaties : 6,67% tot 10 %.
- Inventaris : 12,5 %.
- Vervoermiddelen : 20 %.
- Automatisering : 33,33 %.

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Groot onderhoud

Met ingang van 1-1-2023 is een stelselwijziging doorgevoerd in kader van de componentenbenadering onder gelijktijdige opheffing van de voorziening groot onderhoud.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs. Kapitaalbelangen die niet worden aangemerkt als deelneming worden onder de effecten gerubriceerd.

Deelnemingen

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, waarbij ook leningen aan deze deelneming worden betrokken (netto-investering), wordt deze op nihil gewaardeerd.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere realiseerbare waarde. Indien sprake is van een stelling voornemen tot afstoting vindt waardering plaats tegen de eventuele lagere verwachte verkoopwaarde. Indien de onderneming een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die wordt gewaardeerd op verkrijgingsprijs of actuele waarde, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze overdracht direct en volledig in de geconsolideerde resultatenrekening verwerkt, tenzij de winst op de overdracht in wezen niet is gerealiseerd.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Voorraden

Voorraden zijn gewaardeerd tegen kostprijs.

Verstrekte leningen

Verstrekte leningen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rente methode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen. Indien geen sprake is van (substantiële) agio/disagio of transactiekosten dan is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid. Hierbij wordt op basis van de aard van de debiteur en de ouderdom van de vordering een inschatting gemaakt van de oninbaarheid.

Een vordering uit hoofde van financieringstekorten of een schuld uit hoofde van financieringsoverschotten is het aan het einde van het boekjaar bestaande verschil tussen het wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en de ontvangen voorschotten en de in rekening gebrachte vergoedingen voor diensten en verrichtingen ter dekking van het wettelijk budget (artikel 6 Regeling verslaggeving WTZi).

Effecten

Effecten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde.

De onder de effecten opgenomen investeringen in eigen vermogensinstrumenten, die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille en die niet beursgenoteerd zijn, worden gewaardeerd tegen kostprijs. Indien sprake is van een bijzondere waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de winst en verliesrekening. Indien van een dergelijk individueel effect de reële waarde onder de kostprijs komt, wordt de waardevermindering direct verwerkt ten laste van de winst en verliesrekening. De onder de effecten opgenomen investeringen in eigen vermogensinstrumenten, die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille en die beursgenoteerd zijn, worden gewaardeerd tegen reële waarde met ongerealiseerde waardeveranderingen via de herwaarderingsreserve.

Transactiekosten die zijn toe te rekenen aan effecten die na eerste verwerking worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen via het eigen vermogen worden in de eerste waardering verwerkt. Bij verkoop van de effecten aan een derde worden de transactiekosten in de winst en verliesrekening verwerkt.

Transactiekosten die zijn toe te rekenen aan effecten die na eerste verwerking worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden verwerkt in de eerste waardering. Effecten als onderdeel van de vlottende activa hebben een looptijd korter dan een jaar. Effecten staan wel ter vrije beschikking aan de entiteit. De effecten binnen de steunstichtingen worden beheerd door Kaya Capital in fonds Kaya 1. De Kaya1 heeft het risico verdeeld tussen aandelen en obligaties. Negen beleggingscategorieën en zeven regio's maken deel uit van de portefeuille in zorgvuldig op elkaar afgestemde verhoudingen. Door de spreiding over de verschillende categorieën en regio's wordt/is het risico beperkt.

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De liquide middelen staan wel ter vrije beschikking van de entiteit.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan en die het gevolg zijn van een gebeurtenis uit het verleden, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting en verliezen af te wikkelen. Indien het verschil tussen de nominale en contante waarde van de verplichtingen materieel is, worden voorzieningen gewaardeerd tegen contante waarde.

Aanvullend op de hiervoor vermelde algemene grondslagen voor voorzieningen, gelden de volgende specifieke grondslagen per voorziening:

Groot onderhoud

De voorziening groot onderhoud is in verband met een stelselwijziging en toepassing van de componentenbenadering per 1-1-2023 opgeheven.

Voorziening Sloop/leegstand

Voor de gebouwen Verlaat en Flat op het Joristerrein wordt al enige jaren een voorziening getroffen om de uiteindelijke sloop van deze gebouwen te kunnen betalen. Wegens opzegging van enkele huurcontracten is vanaf 2023 ook sprake van een voorziening leegstand van een deel van deze panden.

Voorziening jubileumverplichtingen

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 1,5% (2022: 1,5%).

Voorziening langdurig zieken

Voor langdurig zieken is een voorziening gevormd op basis van de contante waarde van de verwachte loonkosten in de eerste twee jaren van de arbeidsongeschiktheid (voor medewerkers die naar verwachting niet zullen terugkeren in het arbeidsproces), voor zover deze na 31 december 2023 vallen, gebaseerd op 100 % gedurende het eerste jaar en 70 % gedurende het tweede jaar.

Voorziening Generatiepact

In kader van de CAO kan een bepaalde groep werknemers onder voorwaarden deelnemen aan het generatiepact. De mogelijke kosten die hieraan verbonden zijn voor GGZ Delfland worden als voorziening opgenomen op de balans voor een periode van maximaal 4 jaar voor pensioendatum conform CAO.

Schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien geen sprake is van (substantiële) agio/disagio of transactiekosten dan is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

De stichting heeft leasecontracten waarbij de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet nagenoeg geheel door de stichting worden gedragen. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de geconsolideerde winst- en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verlichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend. In het geval van een geconstateerde fout in voorgaande boekjaren wordt fouterstel toegepast.

Uitgangspunten voor de netto-omzetverantwoording voor het boekjaar 2023

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de resultatenrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

Uitgangspunten Sociaal Domein en Jeugd

Bij het bepalen van de Wmo-omzet en of Jeugdwet-omzet heeft de stichting de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gevolgd zoals hiervoor opgenomen.

Als gevolg van de decentralisatie en de diverse aanbestedingen is er sprake van een bepaalde mate van omzetonzekerheden. Overeenkomstig de landelijke en gemeentelijke uitingen van de overheid heeft hierbij continuïteit van zorgverlening voorop gestaan. Dit heeft gevolgen die leiden tot inherente onzekerheden en schattingsrisico's over de impact van het voldoen aan de eisen van het berichtenverkeer en de zorginhoudelijke administratieve regels van deze omzet van instellingen, die naar beste weten zijn geschat door de raad van bestuur van stichting en verwerkt in de jaarrekening, maar die tot nagekomen effecten kunnen leiden in volgend jaar. Hieraan ligt een aantal zaken ten grondslag, waaronder het feit dat per regio, gemeente en hoofdaanemers andere producten zijn afgesproken en separate voorwaarden gelden (tijdige aanwezigheid van een geldige beschikking, woonplaatsbeginsel, feitelijke zorglevering, zelfindicatie door medewerkers, retourberichten iWmo, overeengekomen social return afspraken, specifieke bevindingen uit controle van de verantwoordingen etc.)

Daarnaast is er gestreefd naar een finale afrekening resp. landelijke verantwoording van de zorg aan alle gemeenten waar de stichting een contracteringsrelatie mee heeft op basis van het landelijke ISD-protocol. Niet alle gemeenten hebben hiermee ingestemd. Dit kan ertoe leiden dat de verantwoorde omzet ter discussie kan worden gesteld. De verantwoording aan de hoofdaanemers wordt in een vergelijkbaar proces als het ISD-protocol afgewikkeld alleen zonder een aparte accountantsverklaring.

De wijze waarop de individuele gemeenten en hoofdaanemers overgaan tot afwikkeling en vaststelling is op dit moment nog niet bekend, echter de raad van bestuur heeft deze mogelijke effecten naar beste weten geschat en verwerkt in deze jaarrekening 2023.

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Uitgangspunten ZvW

GGZ Delfland heeft met de meeste zorgverzekeraars de oude jaren t/m 2021 afgewikkeld inclusief de continuïteitsbijdrage 2019 en 2020. Op dit moment is GGZ Delfland nog in gesprek met een zeer beperkt aantal zorgverzekeraars en heeft op basis daarvan een inschatting kunnen maken van de impact van de nog te verwachten afrekeningen over de openstaande oude jaren. Hiervoor heeft GGZ Delfland een reservering verantwoord in de jaarrekening ter hoogte van per saldo kleiner dan € 100.000.

In het kader van het Horizontaal Toezicht heeft GGZ Delfland vanaf 2018 op basis van de landelijke risicolijsten en de wijzigingen bij de invoering van het Zorg Prestatie Model (ZPM) uitgebreide controles ingericht die rekening houden met de wijzigingen in wet- en regelgeving. De aanvullende controles op de juistheid van de gefactureerde bedragen, zoals deze door GGZ Delfland zijn gedefinieerd, rekening houdend met de specifieke kenmerken van de gebruikte zorg administratieve applicaties en controle instrumenten zorgen ervoor dat de afgelopen jaren geen verrassingen zijn opgetreden in de omzetverantwoording.

GGZ Delfland heeft een uitgebreid monitoring systeem dat dagelijks alle administratieve vereisten checkt en de verantwoordelijke behandelaar of secretariaatsmedewerker informeert dat er openstaande acties zijn die opgelost moeten worden om te kunnen voldoen aan alle wet en regelgeving. Daarnaast heeft GGZ Delfland een uitgebreid systeem van AO / IC opgezet waarin op basis van steekproeven de kwaliteit van de administratie en de zorg wordt gemonitord.

In het ZPM wordt de omzet bepaald op basis van individuele- en groepsconsulten, klinische verblijfsdagen en verschillende toeslagen. De complexiteit en de onzekerheid van de ZPM omzet wordt vooral bepaald door de individuele consulten. De omzet van de individuele consulten wordt bepaald door vier variabelen die de prijs per consult bepalen zijnde: (1) het beroep van de behandelaar, (2) de tijdsduur van het contact, (3) het type setting waar de zorg in wordt geleverd, namelijk: mono, multi, outreachend, klinisch en forensische zorg, en (4) of het een behandel- of diagnose contact is.

Die complexiteit en onzekerheid van het bepalen van de omzet van de individuele consulten bestaat vooral uit het vooraf bepalen per client in welke setting die wordt behandeld en in hoeverre die setting achteraf ook wordt gerealiseerd. GGZ Delfland heeft in afstemming met de representerende zorgverzekeraar in het kader van Horizontaal Toezicht afstemming gehad over welke keuzes zijn gemaakt die ten grondslag liggen aan het bepalen van de setting outreachend, klinisch en forensische zorg voor specifieke afdelingen. GGZ Delfland heeft daarnaast gekozen om in de intake fase aan de hand van de keuze van het te volgen zorgprogramma en de zorgvraag op client niveau de setting mono of multi te bepalen en dat als organisatorische eenheid te gebruiken voor het bepalen van de omzet.

DSW als representerende zorgverzekeraar en Zilveren Kruis als 2e zorgverzekeraar zijn akkoord met de opzet, bestaan en werking en aan de hand van het Control Frame Work, Risico matrix en de rapportage van het Controle Plan Opbrengsten is de conclusie dat de beheersmaatregelen binnen GGZ Delfland op orde zijn. DSW heeft als representerende zorgverzekeraar een reperformance uitgevoerd waaruit geen issues naar boven zijn gekomen. Naar verwachting zal DSW op korte termijn een akkoord geven op de HT status 2023. Zilveren Kruis zal naar verwachting als 2e zorgverzekeraar in het kader van Horizontaal Toezicht in de 2e helft van 2024 nog een definitief akkoord moeten geven over het oordeel van de representerende zorgverzekeraar DSW.

In de ZPM omzet bepaling in 2023 is rekening gehouden bij de bepaling van de opbrengstverantwoording met de contractvoorwaarden van de verschillende zorgverzekeraars. Voor zover uit de analyse op (deel)contract niveau een verwachte overproductie of te hoge kosten per unieke client (KPUC) blijkt, is deze als reservering verantwoord ten laste van de omzet. Daarnaast zijn o.b.v. de contractafspraken en aanvullende afspraken in 2022 en 2023 inschattingen gemaakt over de hoogte van de Transitie Prestaties in 2022 en 2023. De Transitie Prestatie geeft de mogelijkheid voor GGZ Delfland om afspraken te maken om een eventuele negatieve impact op de ZVW-opbrengsten als gevolg van de transitie in 2022 naar het ZPM te kunnen beperken. De meeste zorgverzekeraars hebben afspraken willen maken om die impact op te vangen en een bijdrage geleverd dat GGZ Delfland 2022 en 2023 goed is doorgekomen.

Het voortschrijdend inzicht inzake gepast gebruik (of liever: stand van wetenschap en praktijk, en de cliënt is redelijkerwijs aangewezen op de zorg) maakt geen onderdeel uit van het Horizontaal Toezicht. De uitkomsten van het Horizontaal Toezicht van GGZ Delfland zijn afgestemd met de coördinerend verzekeraar en verwerkt in de jaarrekening. Stichting GGZ Delfland heeft naar beste weten de zorg verleend en verantwoord, maar kan niet uitsluiten, dat er ten aanzien van gepast gebruik nog aanpassingen voortvloeien. Omdat de omvang niet is in te schatten is hiermee geen rekening gehouden in de jaarrekening 2023.

De onzekerheden bij de hiervoor genoemde factoren versterken elkaar. De in deze jaarrekening 2023 uitgewerkte en onderbouwde schattingen kunnen derhalve in de realisatie afwijken. De uiteindelijke uitkomsten zullen blijken uit de eindafrekeningen met de zorgverzekeraars en kunnen materieel afwijken van de in deze jaarrekening opgenomen bedragen gebaseerd op de beste schatting.

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Uitgangspunten WLZ

Het budget aanvaardbare kosten wordt bepaald aan de hand van de beleidsregel aanvaardbare kosten opgesteld door de NZa, aangevuld met intern berekende aanpassingen uit hoofde van nacalculeerbare posten. De financiering van de langdurige zorg, overeenkomstig de WLZ, is geregeld middels een overeenkomst waarin een productieafpraak is vastgelegd in maximale aantallen dagen en overige prestaties maal tarief. Het verschil tussen de ontvangen bedragen en het vastgestelde budget is in de balans opgenomen als "Nog in tarieven te verrekenen financieringsoverschot en/of tekort" (financieringsverschil).

(Overheids)subsidies

(Overheids)subsidies op verschillende plekken in de jaarrekening (o.a. subsidies VWS, Zorginstituut, beschikbaarheidsbijdrage zorgfuncties) worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruit ontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de groep gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de groep voor de kosten van een actief worden systematisch in de winst-en-verliesrekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief. Een krediet afgesloten tegen een lagere rente dan de marktrente, wordt als schuld in de balans opgenomen waarbij waardering plaatsvindt zoals opgenomen onder Financiële instrumenten. Het verschil tussen het hogere ontvangen bedrag van het krediet en de boekwaarde bij eerste verwerking betreft het voordeel als gevolg van de lagere rente. Dit voordeel wordt verwerkt als overheidssubsidie.

Overige baten uit onderaanneming of beroeps- of bedrijfsmatige zorg en andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten

Opbrengsten uit onderaanneming of beroeps- of bedrijfsmatige zorg en andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten worden in de resultatenrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald.

Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

De kosten voor personeel niet in loondienst, honorarium voor vrijgevestigde medisch specialisten en de kosten van inzet onderaannemers worden in de exploitatie verwerkt in het jaar waarover de betreffende diensten zijn geleverd.

Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit. De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de instelling.

Voor de beloningen met opbouw van rechten (sabbatical leave, gratificaties e.d.) worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van gratificaties worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten).

Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de onderneming zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding.

Pensioenen

Stichting GGZ Delfland heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij GGZ Delfland. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). GGZ Delfland betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. De actuele dekkingsgraad van december 2023 is 106,3%. Het vereiste niveau van de dekkingsgraad is 125%. PFZW heeft in januari 2020 een herstelplan opgesteld voor De Nederlandse Bank. Dit herstelplan gaat uit van een toereikend herstel van de dekkingsgraad ultimo 2027.

Het herstel van de dekkingsgraad wordt gerealiseerd door:

- een verhoging van de premie met een premieopslag van 2%-punt gedurende de herstelperiode. Deze opslag is bedoeld om de dekkingsgraad sneller te laten herstellen en op termijn terug te keren naar een financiële positie waarin het weer mogelijk is om de pensioenen te verhogen (indexeren).
- het niet volledig verhogen van de pensioenen gedurende de uitvoering van het herstelplan. Volgens de wettelijke eisen kan (geleidelijk) verhogen pas vanaf een dekkingsgraad van 105%. Bij een dekkingsgraad van ongeveer 125% kan PFZW volledig indexeren. Het indexeren van de pensioenen heeft echter wel tot gevolg dat het herstel langzamer gaat. Als PFZW niet tijdig uit herstel komt, dan kan het nog het indexatiebeleid aanpassen (door bijvoorbeeld later te indexeren).

PFZW voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten. GGZ Delfland heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Stichting GGZ Delfland heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Afschrijvingen

Immateriële vaste activa en materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Op bedrijfsterreinen, op vaste activa in ontwikkeling en op vooruitbetalingen op de materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van immateriële en materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Overige bedrijfskosten

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

1.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest. Tevens is hieronder opgenomen waardeveranderingen van financiële vaste activa en effecten. Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen. Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling of omrekening van monetaire posten worden in de winst en verliesrekening verwerkt in de periode dat zij zich voordoen.

Waardeveranderingen van financiële instrumenten die op reële waarde gewaardeerd zijn, worden verwerkt in de geconsolideerde winst en verliesrekening.

Renterisico

GGZ Delfland loopt met name renterisico over de rentedragende langlopende vorderingen (onder financiële vaste activa) en rentedragende langlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen). Dit betreffen vastrentende vorderingen en schulden waarover GGZ Delfland risico's loopt over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente. Met betrekking tot de vorderingen en schulden worden geen financiële derivaten gecontracteerd ter afdekking van het renterisico.

Kredietrisico

Het maximale kredietrisico komt overeen met de in de balans opgenomen activa en betreft met name het bedrag aan vorderingen onder financiële vaste activa en vorderingen. Er zijn voorzieningen getroffen voor mogelijke oninbaarheid. In het verleden hebben op beperkte schaal afboekingen plaatsgevonden op vorderingen. Het kredietrisico wordt beperkt geacht en wordt beheerst door onder meer adequaat debiteurenbeheer.

Liquiditeitsrisico

Beheersing van het liquiditeitsrisico vindt plaats door te streven naar voldoende liquiditeitsbuffer, en door zorg te dragen voor voldoende cashflow. Beheersing van de cashflow vindt plaats door strikt cashflowmanagement, door het plannen van nieuwe investeringen, alsmede door actief management van het werkkapitaal.

Valutarisico

GGZ Delfland loopt geen valutarisico doordat alle transacties in euro's zijn.

1.1.4.4 Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De geldmiddelen die in de verworven groepsmaatschappij aanwezig zijn, zijn op de aankoopprijs in mindering gebracht. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

1.1.4.5 Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

1.1.4.6 Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering topinkomens (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de wet- en regelgeving inzake de WNT, waaronder de instellingsspecifieke (sectorale) regels.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 december 2023

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	2023	2022
Boekwaarde per 1 januari	51.625.195	55.199.046
Bij: investeringen	1.739.017	4.714.277
Bij: herwaarderingen	-3.730	-2.661.617
Af: afschrijvingen	5.740.972	5.154.626
Af: desinvesteringen	26.301	471.885
Boekwaarde per 31 december	47.593.208	51.625.195

Toelichting materiële vaste activa:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht Materiele vaste activa. De bedrijfsgebouwen en -terreinen dienen als zekerheid voor de langlopende schulden. Een klein deel van de materiële vaste activa wordt verhuurd.

Per 1-1-2023 is een stelselwijziging doorgevoerd in combinatie met het opheffen van de voorziening groot onderhoud. De componentenbenadering is met terugwerkende kracht doorgevoerd waardoor nieuwe componenten zijn geactiveerd en inhaalafschrijvingen over voorgaande jaren zijn verwerkt met als gevolg een verlaging van de boekwaarde per jaareinde 2023 en een licht toegenomen afschrijvingslast voor 2023 en de eerstvolgende jaren.

Financiële vaste activa

Toelichting financiële vaste activa:

GGZ Delfland heeft in 2019 een lening verstrekt aan een startup voor het (door) ontwikkelen van de modules Virtual Reality Exposure Therapy (VRET), zodat de zorgkwaliteit van de behandeling vergroot kan worden en dat de inzet van VRET landelijk wordt gestimuleerd. De producten die ontwikkeld zijn worden volledig toegepast binnen GGZ Delfland, maar landelijk zijn nog te veel obstakels in de financiering om de nieuw ontwikkelde producten breed in de GGZ sector toe te kunnen passen. GGZ Delfland heeft in eerdere jaren de leningen afgewaardeerd naar nul. In 2022 is alsnog een aflossingsbedrag ontvangen van € 250.000 die als opbrengst is verantwoord bij overige opbrengsten. In 2023 is de laatste aflossing betaald van € 207.000 die ook als opbrengst is verantwoord bij de overige opbrengsten waarmee de gehele lening is terugbetaald. Het saldo van de financiële vaste activa bedraagt € 0.

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kern-activiteit	Verschaft kapitaal	Kapitaalbelang (in %)	Eigen vermogen	Resultaat
Rechtstreekse kapitaalbelangen < 20%:					
Onderl. WaarborgMij CentraMed		63.052	0,20%	31.236.000	1.724.000
'Het verschaft kapitaal is na opzegging van de polis per 1-1-2024 eerst per 1-1-2034 opeisbaar.					
Zeggenschapsbelangen:					
Coöperatie SynQuest UA, Leiden		110.000	10%	0	0
Behartigen belangen leden door o.a. bundelen van kennis, aangaan van betrekkingen met academische centra en het ontwikkelen van standaarden voor het meten van uitkomsten van behandeling.					

Toelichting:

De deelneming SynQuest is voorzichtigheidshalve al in 2009 afgewaardeerd naar € 0, het aantal deelnemers binnen SynQuest bedraagt 10.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 december 2023

2. Vlottende activa

Vorraden

De specificatie is als volgt:

	31-dec-23	31-dec-22
Gereed product en handelsgoederen	32.500	32.500
Totaal voorraden	32.500	32.500

Toelichting voorraden:

Dit betreft voor een bedrag van € 12.500 voorraden van de horeca op de locaties Delft en Schiedam. Voor de voorraad van de apotheek in Delft bedraagt de waarde € 20.000.

3. Vorderingen

De specificatie is als volgt:

	31-dec-23	31-dec-22
Op handelsdebiteuren	4.806.948	10.692.168
Op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen	63.052	63.052
Overige vorderingen		
Personeel	147.502	97.071
Transitievergoedingen	333.444	306.971
Subsidies	306.891	164.187
Jeugdwet	1.187.621	595.798
Justitie	124.372	0
Wlz	182.552	545.064
Overige vorderingen	7.587.411	4.276.645
Totaal overige vorderingen	9.869.793	5.985.736
Vooruitbetaalde bedragen	908.531	656.300
Overlopende activa	16.625	931.287
Totaal overlopende activa	925.156	1.587.587
Totaal vorderingen en overlopende activa	15.664.949	18.328.543

Toelichting debiteuren en overige vorderingen:

Alle opgenomen vorderingen hebben een resterende looptijd van < 1 jaar.

Handelsdebiteuren

De vordering op debiteuren is in 2023 afgenomen met € 5.885.220 (-55%) omdat facturering van de ZPM's is versneld ten opzichte van 2022.

Participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen

De deelneming van € 63.052 betreft ons kapitaalbelang bij CentraMed waar onze aansprakelijkheidsverzekeringen zijn ondergebracht in de onderlinge verzekeringsmaatschappij. Met ingang van 1-1-2024 is dit risico ondergebracht bij MediRisk.

Personeel

Bij personeel is onder andere opgenomen de vordering met betrekking tot meerkeuze fietsproject en de jaarlijkse vordering in het kader van de Loonkostenvoordeel (LKV/LIV).

Transitievergoedingen

Bij transitievergoedingen is het bedrag opgenomen wat GGZ Delfland bij uitdiensttreding van langdurig zieke medewerkers moet uitbetalen en kan terugvorderen bij UWV.

Subsidies

De vordering van € 306.891 betreft het verschil tussen de verwachte subsidie opleidingen voor het jaar 2023 en de ontvangen voorschotten van Zorginstituut Nederland.

Jeugdwet

Wij hebben nog een vordering van € 1.187.621 met betrekking tot geleverde zorg Jeugdwet, € 491.788 voor de regio Haaglanden, € 691.568 bij hoofdaanemers en € 4.265 bij de regio Rijnmond.

Overige vorderingen

Een bedrag van € 431.738 betreft facturen die begin 2024 zijn verstuurd maar betrekking hadden op het boekjaar 2023 en zijn nu opgenomen als vordering per jaareinde. Verder is een vordering opgenomen voor OZ geleverd in december 2023 tot een bedrag van € 423.421 maar nog niet gefactureerd per jaareinde. Verder is hier opgenomen het saldo nog te factureren omzet wat bestaat uit een bedrag van € 5.510.446 aan nog te factureren omzet die in de maanden januari en februari 2024 is verstuurd. Daarnaast zal volgens afspraak met de zorgverzekeraars nog een transitieprestatie 2023 worden gefactureerd van € 100.000, voor de transitieprestatie 2022 staat nog een vordering open van € 930.279.

Vooruitbetaalde bedragen

Dit betreft kosten voor het jaar 2024 die in 2023 zijn betaald.

Overige overlopende activa

Dit betreft opbrengsten 2023 die in 2024 zijn ontvangen.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 december 2023

3. Vorderingen

Toelichting debiteuren en overige vorderingen:

Onder de overige vorderingen is € 182.552 begrepen inzake vorderingen uit hoofde van financieringstekort

	2022	2023	totaal
Nog in tarieven te verrekenen financieringstekort			
Saldo per 1 januari	0	0	0
Financieringsverschil boekjaar	545.064	182.552	727.616
Betalingen/ontvangsten	-545.064	0	-545.064
Subtotaal mutatie boekjaar	0	182.552	182.552
Saldo per 31 december	0	182.552	182.552

Stadium van vaststelling (per erkenning):

GGZ Delfland

c

b

a= interne berekening

b= overeenstemming met zorgkantoren

c= definitieve vaststelling NZa

	31-dec-23	31-dec-22
Waarvan gepresenteerd als:		
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	182.552	545.064
	182.552	545.064

Toelichting financieringsverschil in boekjaar:

Het financieringstekort betreft het verschil tussen de afgesproken productie en de ontvangen voorschotten in 2023.

4. Effecten

De specificatie is als volgt:

	31-dec-23	31-dec-22
Effecten	3.506.634	3.167.731
Totaal effecten	3.506.634	3.167.731

Toelichting effecten:

Vanaf 2022 worden geconsolideerde cijfers gepresenteerd inclusief twee Steunstichtingen, de Stichting Steunfonds en de Stichting Steunvermogen. De beschikbare gelden zijn daar grotendeels bij een vermogensbeheerder ondergebracht en om die reden verantwoord onder de post effecten. Er wordt niet actief gehandeld, de mutaties in het saldo per jaareinde worden veroorzaakt door koerswijzigingen.

5. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	31-dec-23	31-dec-22
Bankrekeningen	4.014.713	18.173.869
Kassen	571	10.238
Deposito's	25.000.000	0
Totaal liquide middelen	29.015.284	18.184.107

Toelichting liquide middelen:

Het saldo van de bankrekeningen is per jaareinde 2023 toegenomen met € 10.831.177, grotendeels is dit te verklaren door de doorgevoerde versnelde facturering van zorg ZPM elke twee weken in de loop van 2023.

Hoewel de decentrale kassen zijn opgeheven worden de omzetten van de horeca nog deels contant ontvangen en bewaard in de kluis. Maandelijks worden deze middelen afgestort bij de bank.

In verband met de renteontwikkelingen in 2023 wordt een groot deel van de liquide middelen met verschillende einddata op 1-maands deposito's gezet tegen een gemiddelde rente van 3,5%.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 december 2023

PASSIVA

6. Groepsvermogen/Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	31-dec-23	31-dec-22
Gestort en opgevraagd kapitaal	2.257.663	2.257.663
Overige reserves	36.458.469	35.560.785
Totaal eigen vermogen	38.716.132	37.818.448

Kapitaal

	Saldo per 31-dec-22	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-23
Gestort en opgevraagd kapitaal	2.257.663	0	0	2.257.663
Totaal kapitaal	2.257.663	0	0	2.257.663

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 31-dec-22	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-23
Overige reserves:				
Overige reserves	35.560.785	897.684	0	36.458.469
Totaal overige reserves	35.560.785	897.684	0	36.458.469

	Saldo per 31-dec-21	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-22
Gestort en opgevraagd kapitaal	2.257.663	0	0	2.257.663
Totaal kapitaal	2.257.663	0	0	2.257.663

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 31-dec-21	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-22
Overige reserves:				
Overige reserves	36.066.279	-122.273	-383.221	35.560.785
Totaal overige reserves	36.066.279	-122.273	-383.221	35.560.785

Toelichting eigen vermogen:

Het eigen vermogen is afgelopen boekjaar toegenomen door het geconsolideerde positieve resultaat van € 897.684 en het verwerken van een stelselwijziging met betrekking tot de componentenbenadering met het tegelijkertijd opheffen van de voorziening groot onderhoud per 1-1-2023.

Het enkelvoudige resultaat van GGZ Delfland bedraagt € 647.626 positief (2022 € 353.289 positief)

Het enkelvoudige resultaat van de Stichting Steunfonds bedraagt € 51.250 positief (2022 € 89.237 negatief).

Het enkelvoudige resultaat van de Stichting Steunvermogen bedraagt € 198.809 positief (2022 € 386.325 negatief)

Het vermogen van de Steunstichtingen in deze geconsolideerde cijfers bedraagt € 3.106.995 per 31-12-2022 en € 3.357.053 per 31-12-2023

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 december 2023

7. Voorzieningen

	Saldo per	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Oprenten en verandering disconterings- voet	Saldo per
<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	31-dec-22					31-dec-23
Sloop	765.528	95.685	0	0	0	861.213
Leegstand	0	150.000	0	0	0	150.000
Jubileumverplichtingen	1.000.369	0	-58.289	-62.028	0	880.052
Langdurig zieken	1.177.102	1.278.912	-1.107.275	0	0	1.348.739
Generatiepact	154.336	94.756	-40.077	0	0	209.015
Totaal voorzieningen	<u>3.097.335</u>	<u>1.619.353</u>	<u>-1.205.641</u>	<u>-62.028</u>	<u>0</u>	<u>3.449.019</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	31-dec-23
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	1.175.000
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	2.274.019
hiervan > 5 jaar	505.052

Toelichting voorzieningen algemeen:

Voor een nadere toelichting van gebruikte grondslagen bij de diverse voorzieningen wordt verwezen naar het onderdeel grondslagen.

Toelichting voorziening sloop:

Deze voorziening bestaat per per jaareinde uit een voorziening € 861.213 voor de toekomstige sloop van de zusterflat en de gebouwen aan het Verlaat die momenteel nog als studenten huisvesting in gebruik zijn.

Toelichting voorziening leegstand

Er is in 2023 is een voorziening gevormd inzake leegstand van gehuurde ruimtes van gebouwen waarvan de huur is opgezegd ten bedrage van € 150.000.

Toelichting voorziening jubileumverplichtingen:

Jaarlijks wordt op basis van het actuele personeelsbestand een berekening gemaakt van de toekomstige jubileumkosten rekening houdend met de duur van de arbeidscontracten en de gemiddelde vertrekkans.

Toelichting voorziening langdurig zieken:

Voor medewerkers die langer dan 26 weken ziek zijn wordt een voorziening berekend tot aan de waarschijnlijke ontslagdatum en de kans dat de betrokken medewerkers ook daadwerkelijk na twee jaar ziekte met ontslag zullen gaan. Het gaat hierbij om de salariskosten tot ontslagdatum en de dan verschuldigde transitievergoeding.

Toelichting Generatiepact:

In de laatste CAO is voor medewerkers met een belastende functie onder voorwaarden een mogelijkheid geschapen om 20% korter te gaan werken waarbij de helft, 10% wordt gecompenseerd door de werkgever. Voor de doelgroep is een berekening gemaakt tot en met het jaar 2026, daarna is nog onduidelijk of de regeling wordt gecontinueerd.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 december 2023

8. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

Het verloop is als volgt weer te geven:

	2023	2022
Stand per 1 januari	25.381.511	28.127.266
Bij: nieuwe leningen	0	2.000.000
Af: aflossingen	1.760.755	4.745.755
Stand per 31 december	23.620.755	25.381.511
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	1.760.755	1.760.755
Stand langlopende schulden per 31 december	21.860.000	23.620.756

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	1.760.755	1.760.755
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	21.860.000	23.620.755
hiervan > 5 jaar	16.260.000	17.660.000

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar het overzicht langlopende schulden.
De aflossingsverplichtingen komend boekjaar zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

Toelichting langlopende schulden:

De verstrekte langlopende leningen aangegaan tot en met 2016 volledig geborgd door het Waarborgfonds voor de Zorg. De hypothecaire zekerheid op bedrijfsgebouwen en -terreinen is door het waarborgfonds bij de borging overgenomen van de bank.

Bij het aantrekken van een nieuwe lening in 2017 ad € 4.200.000 is er geen borging door het waarborgfonds overeengekomen. Door de verstrekker van de lening, ING Bank NV, is een stil pandrecht gevestigd op de roerende zaken van GGZ Delfland. Daarbij is ook een minimale solvabiliteitseis van 25% bepaald, en een Net leverage ratio van kleiner dan 4,0.

In 2020 zijn twee nieuwe leningen aangetrokken en gestort bij de BNG voor een bedrag van € 5.000.000 in mei 2020 en € 4.800.000 in december 2020, beide leningen zijn geborgd door het waarborgfonds.

In 2022 is een nieuwe groenlening aangetrokken van € 2.000.000 bij de ING, deze lening is niet geborgd door het waarborgfonds. Tegelijkertijd is een reguliere niet geborgde langlopende lening bij de ING versneld geheel afgelost met een extra aflossing van € 2.870.000. Hiermee is ook een rente besparing van 0,81% gerealiseerd voor de toekomst.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 december 2023

9. Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)

De specificatie is als volgt:

	31-dec-23	31-dec-22
Schulden aan banken	1.760.755	1.760.755
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	1.861.619	2.214.042
Belastingen en premies sociale verzekeringen	4.080.900	179.017
Schulden ter zake van pensioenen	2.184.561	2.105.133
Overige schulden		
ZvW	439.846	2.357.242
Persoonlijk levensfase budget	6.795.247	6.614.497
reservering vakantiegeld	2.980.109	2.814.761
reservering vakantiedagen en JUS	4.425.715	3.741.842
nog te betalen kosten	3.483.392	3.051.332
Totaal overige schulden	18.124.309	18.579.674
Overige passiva		
Justitie	0	103.508
Jeugdwet	652.608	657.034
Waarborgsommen	17.500	17.500
Subsidies	1.944.048	145.323
Doel	208.824	244.912
Personeel	663.407	671.824
Rente	285.671	117.721
Overige passiva	3.222	5.094
Totaal overige passiva	3.775.280	1.962.916
Totaal kortlopende schulden	31.787.424	26.801.537

Toelichting kortlopende schulden:

Schulden aan banken

De kortlopende schulden aan banken bedragen € 1.760.755. Er is een reguliere kredietfaciliteit in rekening-courant bij ING Bank. De kredietfaciliteit is in 2023 niet opgenomen. Er is per jaareinde nog een reguliere faciliteit van € 6.500.000 beschikbaar in het kader van de ZPM financiering. Er is een negatieve pledge/pari passu en cross default verklaring. ING heeft een stil pandrecht op roerende zaken gevestigd, alsmede een stamverpanding boekvorderingen. Het genoemde bedrag ad € 1.760.755 zijn de aflossingen op langlopende schulden die in 2024 plaats zullen vinden en om die reden als kortlopende schuld zijn opgenomen.

Belastingen en premies sociale verzekeringen

De stijging van deze post in 2023 wordt veroorzaakt door het feit dat in 2022 de verschuldigde aangifte loonheffingen over de maand december in december van 2022 is betaald, op dat moment was er nog rente verschuldigd over het banktegoed. Doordat in 2023 weer rente werd vergoed over banktegoeden aan GGZ Delfland is de aangifte loonheffingen over de maand december 2023 pas eind januari van het volgende jaar betaald.

Alle overige kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

Schulden aan leveranciers en handelskredieten

Het saldo van € 1.861.619 betreft reguliere maandelijkse facturen die per jaareinde nog niet waren voldaan.

Schulden ter zake van pensioenen

Dit is het saldo van de verschuldigde pensioenpremie per jaareinde, grotendeels de premie over de maanden november/ december 2023.

ZvW

Het bedrag van € 439.846 betreft het saldo van nog niet afgewikkelde jaren van de DBC-systematiek

Persoonlijk levensfase budget/reservering vakantiegeld/reservering vakantiedagen en JUS

Deze reserveringen zijn gestegen ten opzichte van 2022 met een totaalbedrag van € 683.873 (18,3%) , Ongeveer 10% wordt veroorzaakt door de CAO stijging van 6,5% en 3,3% door de groei van fte in 2023.

Jeugdwet

Het genoemde bedrag van € 652.608 bestaat uit nog te ontvangen facturen.

Subsidies

Het vermelde bedrag van € 1.944.048 eind 2023 bestaat voor een bedrag van € 1.605.860 aan nog terug te betalen SPUK-gelden.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 december 2023

Financiële instrumenten

Algemeen

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

De instelling handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn geconcentreerd bij drie grote verzekeraars.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De instelling heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Reële waarde

De reële waarde van de langlopende schulden benadert de boekwaarde. De boekwaarde van de leningen bedraagt € 23.620.755. De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, effecten, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

Vanaf 2006 zijn de langlopende leningen voor zover als mogelijk bij het Waarborgfonds voor de Zorgsector ondergebracht. De hieraan verbonden obligoverplichting bedraagt op basis van de uitstaande geborgde leningen per ultimo 2023 3% van € 21.795.755 = € 653.873. Deze obligoverplichting wordt indien het WfZ daarop een beroep doet in de vorm van een renteloze lening aan het WfZ aangeboden.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa

Het macrobeheersinstrument kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het mbi-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2023 bestaat nog geen inzicht in realisatie van het mbi-omzetplafond over 2023.

Stichting GGZ Delfland is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2023.

Onzekerheden opbrengstverantwoording

Als gevolg van materiële controles door zorgkantoren, zorgverzekeraars, justitie en gemeenten op de gedeclareerde zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning kunnen correcties noodzakelijk zijn op de gedeclareerde productie. De effecten van eventuele materiële controles zijn voornamelijk onzeker. GGZ Delfland heeft op basis van een risicoanalyse een zo nauwkeurig mogelijke inschatting gemaakt van de hieruit voortvloeiende risico's en verplichtingen. Daarbij is rekening gehouden met uitkomsten van interne en externe controles en specifiek voor de ZVW dat in afstemming met de representerende zorgverzekeraar DSW en de 2e zorgverzekeraar Zilveren Kruis afstemming heeft plaatsgevonden in het kader van Horizontaal Toezicht over de administratieve vastlegging van de geleverde zorg.

Dezelfde onzekerheid is aan de orde met betrekking tot de definitieve vaststelling van subsidies. Voor het jaar 2023 richt deze onzekerheid zich specifiek op de subsidie zorgbonus en de beperkte corona-compensatie. Ook hiervoor geldt dat op basis van landelijke en lokale richtlijnen en afspraken een zo nauwkeurig mogelijke schatting is gemaakt van de te verwerken opbrengsten. Niet uitgesloten kan worden dat de verwerkte bedragen bij de definitieve vaststelling nog substantieel bijgesteld worden. Deze bijstellingen zullen dan in het resultaat van het boekjaar verwerkt worden, waarin de bijstelling voldoende aannemelijk wordt.

GGZ Delfland verwacht uit hoofde van genoemde controles, subsidievaststellingen en de status van het Horizontaal Toezicht in de ZVW overigens geen noemenswaardige correcties op de verantwoorde opbrengsten.

1.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 december 2023

Overzicht langlopende huurovereenkomsten

Locatie	Huur/verhuur	ingangsdatum	looptijd	jaarbedrag
Smallsteps BV	verhuur	01-08-2020	5 jaar	78K
Maatschap fysiotherapie	verhuur	01-01-2016	7 jaar	22K
Praktijk Roeleven	verhuur	01-01-2019	jaarlijks	2K
Praktijk Etman	verhuur	01-01-2018	jaarlijks	1K
Zusterflat	verhuur	01-01-2015	10 jaar	50K
Verlaat	verhuur	01-01-2015	10 jaar	82K
Div woningen Delft	verhuur	01-10-2021	onbep tijd	94k
Div woningen Delft/Schiedam	huur	div	onbep tijd	110K
Spinhuispad, Schiedam	huur	01-01-2023	4,5 jaar	98K
Dorpsstraat, Nootdorp	huur	01-10-2022	6 jaar	68K
Verhagenplein, Naaldwijk	huur	01-10-2021	3 jaar	54K
Kleiweg, Rotterdam	huur	31-01-2013	onbep tijd	131K
Kiekendiefstraat, Den Haag	huur	01-02-2020	5 jaar	73K
Zuidvliet, Maassluis	huur	01-08-2015	onbep tijd	7K
Schietbaanstraat, Rotterdam	huur	01-08-2017	9 jaar	507K
Hoflaan, Vlaardingen	huur	01-05-2023	5 jaar	49K
Stokdijkkade, Naaldwijk	huur	01-04-2015	jaarlijks	164K
Brasserskade, Delft	huur	01-07-2021	jaarlijks	62K
Beukenlaan, Delft	huur	31-12-2020	jaarlijks	19K
Spijkenisse MC, Spijkenisse	huur	01-07-2018	jaarlijks	219K
Woordbouwerplein Hellevoetsluis	huur	01-08-2018	onbep tijd	22K
Kerklaan, Schiedam	huur	01-01-2022	jaarlijks	12K
Raadhuislaan, Berkel en Rodenrijs	huur	01-04-2017	jaarlijks	6K
Buitenhofdreef, Delft	huur	div wijkcentra	gebruik	32K
Van Groenewegenstraat, Delft	huur	01-08-2018	jaarlijks	14K
Keijzershof, Pijnacker Nootdorp	huur	01-01-2023	jaarlijks	18K
Vlietlandplein, Schiedam	huur	01-01-2019	5 jaar	122K

Overzicht overige langlopende contracten

Betreft		ingangsdatum	looptijd	jaarbedrag
Minddistrict	Ehealth	2023	3 jaar	196k
Value Care zorg bv	registratie	2014	onbep tijd	345K
Canon Nederland NV	Multifunctionals	2020	5 jaar	139K
Bink Mobiliteit	2 zorgbussen	2020	6 jaar	40K
FarMedVisie	EVS	2013	onbep tijd	122K

1.1.6 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
Stand per 31-12-2022 (voor stelselwijziging)						
- aanschafwaarde	73.683.701	11.817.793	14.446.130	254.115	0	100.201.739
- cumulatieve afschrijvingen	32.835.233	4.130.574	8.949.124	0	0	45.914.931
	<u>40.848.468</u>	<u>7.687.219</u>	<u>5.497.006</u>	<u>254.115</u>	<u>0</u>	<u>54.286.808</u>
<i>Mutaties aanschafwaarde door stelselwijziging</i>	-5.091.148	-	-		0	-5.091.148
<i>Mutaties cumulatieve afschrijvingen door stelselwijziging</i>	-974.247	-	-		0	-974.247
<i>Inhaalafschrijvingen</i>	-1.455.284	-	-		0	-1.455.284
Stand per 1-1-2023 na stelselwijziging						
- aanschafwaarde	68.592.553	11.817.793	14.446.134	254.115	0	95.110.595
- cumulatieve afschrijvingen	30.405.702	4.130.574	8.949.124	0	0	43.485.400
Boekwaarde per 1 januari	<u>38.186.851</u>	<u>7.687.219</u>	<u>5.497.010</u>	<u>254.115</u>	<u>0</u>	<u>51.625.195</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	250.477	302.812	1.006.161	179.568	0	1.739.017
- correctie	0	0	0	-3.730	0	-3.730
- afschrijvingen	3.233.233	762.566	1.745.173	0	0	5.740.972
Geactiveerde projecten	0	0	250.384	-250.384	0	0
<i>Desinvesteringen</i>						
.aanschafwaarde	0	0	2.679.027	0	0	2.679.027
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	2.652.725	0	0	2.652.725
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-2.982.756</u>	<u>-459.754</u>	<u>-514.929</u>	<u>-74.547</u>	<u>0</u>	<u>-4.031.987</u>
Stand per 31 december						
- aanschafwaarde	68.843.030	12.120.605	13.023.653	179.568	0	94.166.855
- correctie	0	0	0	0	0	-3.730
- cumulatieve afschrijvingen	33.638.935	4.893.140	8.041.572	0	0	46.573.647
Boekwaarde per 31 december	<u>35.204.095</u>	<u>7.227.465</u>	<u>4.982.081</u>	<u>179.568</u>	<u>0</u>	<u>47.593.208</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0% tot 10%	6,67% tot 10%	12,5% tot 33,3%	0%	0%	

1.1.7 OVERZICHT LANGLOPENDE SCHULDEN ULTIMO 2023

Leninggever	Afsluit- datum	Hoofdsom	Totale loop- tijd	Soort lening	Werke- lijke- rente	Einde rente-vast periode	Restschuld 31 december 2022	Nieuwe leningen in 2023	Aflossing 2023	Restschuld 31 december 2023	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren	Aflossingswijze	Aflossing 2024	Gestelde zekerheden
%															
Ned Waterschapsbank	2-aug-04	7.215.106	20	onderhands	4,550%	2-aug-24	721.511	0	360.755	360.755	0	1	lineair	360.755	waarborgfonds
BNG	20-jan-11	4.500.000	25	onderhands	4,400%	20-jan-36	2.520.000	0	180.000	2.340.000	1.440.000	13	lineair	180.000	waarborgfonds
BNG	20-jan-11	4.500.000	25	onderhands	3,845%	20-jan-36	2.520.000	0	180.000	2.340.000	1.440.000	13	lineair	180.000	waarborgfonds
Ned Waterschapsbank	11-mei-12	6.000.000	30	onderhands	3,560%	12-mei-42	4.000.000	0	200.000	3.800.000	2.800.000	19	lineair	200.000	waarborgfonds
Nationale Nederlanden Levensverzekering Maatschappij NV	27-dec-12	7.500.000	30	onderhands	3,070%	27-dec-42	5.000.000	0	250.000	4.750.000	3.500.000	19	lineair	250.000	waarborgfonds
BNG	15-mei-20	5.000.000	20	onderhands	1,077%	15-mei-40	4.375.000	0	250.000	4.125.000	2.875.000	17	lineair	250.000	waarborgfonds
BNG	15-dec-20	4.800.000	20	onderhands	1,167%	15-dec-40	4.320.000	0	240.000	4.080.000	2.880.000	17	lineair	240.000	waarborgfonds
ING	1-mrt-22	2.000.000	10	onderhands	1,350%	1-mrt-32	1.925.000	0	100.000	1.825.000	1.325.000	9	lineair + afl na 10 jaar	100.000	hypotheek
Totaal							25.381.511	0	1.760.755	23.620.755	16.260.000			1.760.755	

1.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING 2023

BATEN

A. Baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening

Zorgverzekeringswet

De baten Zorgverzekeringswet zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
ZPM	70.194.730	62.791.000
GMAP	4.045.854	3.800.000
Transitieprestatie	207.959	3.615.000
DBC oude jaren	1.645.861	333.072
Totaal	76.094.404	70.539.072

Toelichting zorgverzekeringswet:

De ZPM omzet 2023 is inmiddels bijna geheel gefactureerd en is ten opzichte van het jaar 2022 met € 7.403.730 toegenomen, ongeveer 11,8%. Dit wordt veroorzaakt door een indexering van de tarieven, een verbeterde registratie, maar ook nieuwe afspraken rondom samenstelling en opbouw van de ZPM zoals de duur en opbouw van de beroepen binnen de ZPM.

De opgenomen omzet voor GMAP 2023 is gebaseerd op de subsidieafspraken die gemaakt zijn met de representerende zorgverzekeraars DSW en is licht gestegen met € 245.854, dat is een stijging van 6,5%.

GGZ Delfland heeft in overleg met de zorgverzekeraars een transitieprestatie kunnen afspreken van € 207.959 voor het jaar 2023 om aanloopproblemen met betrekking tot invoering ZPM te compenseren. De noodzakelijke bijdrage is ten opzichte van 2022 fors afgenomen door de indexering van de tarieven en de veranderingen zoals genoemd bij de opbouw van de ZPM.

In 2023 zijn nog enkele balansposten ten aanzien van DBC's oude jaren waar nog onzekerheid over bestond alsnog ten gunste van het resultaat geboekt.

Wet langdurige zorg

De baten wet langdurige zorg zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
regio WSD Zorgkantoor DSW	18.527.079	15.591.024
regio Rotterdam Zorgkantoor Zilveren Kruis	6.097.171	6.174.847
Totaal	24.624.250	21.765.871

Toelichting:

In 2023 zijn de opbrengsten per zorgkantoor opgenomen tot het niveau van de gerealiseerde omzet gecorrigeerd voor de herschikkingsafspraken. Bij zorgkantoor DSW zijn de afspraken verhoogd met 2.853K onder andere door de in de loop van 2022 in gebruik genomen nieuwe kliniek het Paard, dat is ruim 18% toename ten opzichte van 2022.

Subsidie op grond van een regeling als bedoeld in de Kaderwet VWS-subsidies of door het Zorginstituut op grond van de artikelen 10.1.3, 10.1.4, 11.1.5 of 11.5.1 van de Wet langdurige zorg

De baten subsidie op grond van een regeling als bedoeld in de Kaderwet VWS-subsidies of door het Zorginstituut op grond van de Wet langdurige zorg zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Stageplaatsen zorg	310.478	484.840
Nurse Practitioner	69.584	83.070
Stimulering Duurzame energie (SDE)	-17.138	37.408
Overige subsidies	61.721	70.329
Totaal	424.645	675.647

Toelichting:

De subsidie ten behoeve van stageplaatsen in de zorg is in 2023 afgenomen met 175K, dat is min 36%

Voor de Stimulering Duurzame energie (SDE) wordt vanwege nieuwe regelgeving nu niets meer uitbetaald en moest in 2023 zelfs eerder uitbetaalde bedragen uit 2022 en 2023 worden terugbetaald.

Forensische zorg

De baten forensische zorg zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Justitie	711.037	658.128
Totaal	711.037	658.128

Toelichting:

De ZPM omzet FZ 2023 is nog niet geheel gefactureerd door aanloopproblemen met systemen en systematiek, wij gaan er vooralsnog vanuit dat de genoemde omzet uiteindelijk geheel gefactureerd zal kunnen worden. De omzet is met ongeveer 8% toegenomen in 2023 mede doordat de klinische productie van ZZP fors is toegenomen.

1.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING 2023**A. Baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening****Beschikbaarheidsbijdrage zorgfuncties**

De baten beschikbaarheid bijdrage zorgfuncties zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Opleidingen	2.530.895	2.169.594
Totaal	2.530.895	2.169.594

Toelichting:

De beschikbaarheidsbijdragen 2023 zijn € 361.301 hoger (+16%), deels wordt dat veroorzaakt door correcties 2021 die in 2022 zijn verwerkt. De definitieve verantwoording 2023 is nog niet bekend, het resultaat daarvan zal in 2024 worden verwerkt.

Baten uit onderaanneming

De baten uit onderaanneming zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Perspektief	32.189	34.551
Pameijer	806.223	756.344
Overig	2.522.320	81.318
Totaal	3.360.732	872.213

Toelichting:

De baten uit onderaanneming zijn vanaf 2022 voor het eerst separaat opgenomen in de winst- en verliesrekening. De baten zijn in 2023 fors toegenomen door wijziging van hoofdaannemerschap in 2022 naar onderaannemerschap in 2023 met betrekking tot Jeugd.

Opbrengsten Jeugdwet

De opbrengsten Jeugdwet zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Jeugdwet	10.342.084	10.964.230
Totaal	10.342.084	10.964.230

Toelichting:

In kader van de Jeugdwet zijn in 2023 de opbrengsten afgenomen met 622.146 (-5,6%), dit wordt grotendeels veroorzaakt door de verschuiving van hoofdaannemerschap naar onderaannemerschap in 2023.

Andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten

De overige baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Eigen bijdragen, niet verzekerde zorg	1.197.403	686.859
Totaal	1.197.403	686.859

Toelichting:

De eigen bijdragen en niet verzekerde zorg bestaan voor het grootste deel uit verleende zorg aan onverzekerde en buitenlandse cliënten. Deze opbrengsten worden pas opgenomen wanneer de facturen betaald zijn. Door de overgang naar ZPM in 2022 konden de facturen voor deze doelgroep over het jaar 2022 pas in 2023 worden ingediend.

B. Andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten

De andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Wet Maatschappelijke Ondersteuning	8.533.213	9.818.879
Overige dienstverlening (waaronder 2e-4e geldstroom UMC's voor onderzoek)	3.206.592	2.879.559
Overige opbrengsten (waaronder vergoeding voor uitgeleend personeel, verhuur onroerend goed en andere bedrijfsmatige opbrengsten)	1.953.621	1.676.606
Totaal	13.693.426	14.375.044

Toelichting:

De overige baten met betrekking tot zorgverlening binnen de WMO zijn met ruim 13,1% afgenomen. Van de totale daling ad € 1.285.666 is € 1.588.294 veroorzaakt door een afname van de opbrengsten hoofdaanneming ten behoeve van de gemeenten binnen H4. In de opbrengsten WMO zijn onderstaande subsidies die zijn afgesproken met de verschillende gemeenten in de regio Delft, Westland en Oostland opgenomen, waarvoor GGZ Delfland ondersteuning en begeleiding heeft gegeven aan kwetsbare cliënten. GGZ Delfland werkt intensief samen met de gemeenten om door onderstaande activiteiten iets te kunnen toevoegen voor de bewoners. GGZ Delfland draagt zorg voor een juiste besteding van deze middelen en de verantwoording daarover aan de gemeenten. Soms zijn de opbrengsten onder andere posten verantwoord.

Binnen de post overige dienstverlening is bij POH sprake van meer inzet door personeel van GGZ Delfland, een stijging van € 649.940, is 48% stijging ten opzichte van het jaar 2022 in de geleverde uren, bij de huisartsenpraktijken. en een doorgevoerde prijsaanpassing van 8,9% in 2023. (omzet 2023 € 2.000.462; omzet 2022 € 1.350.522) Verder zijn bij de overige dienstverlening de opbrengsten voor Programma DOEL in 2023 afgenomen met € 97.729, een bedrag van € 100.000 wordt veroorzaakt door een eenmalige correctie uit het jaar 2020 die in 2022 was verwerkt. (2023 € 1.278.127; 2022 € 1.529.035)

1.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING 2023

Vervolg toelichting andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten

Onder de overige opbrengsten zijn de volgende opbrengsten opgenomen:

In 2023 zijn een aantal bestaande detacheringen uitgebreid. In totaal is in 2023 een bedrag van € 775.321 in rekening gebracht voor detacheringen (in 2022 was dat € 700.031), een stijging van € 75.290, ofwel 10,8%.

De verhuur van bedrijfspanden is ongewijzigd. In 2021 is GGZ Delfland gestart met het in rekening brengen van huur aan klanten die gebruikmaken van beschermd wonen in het kader van het scheiden van wonen en zorg. In 2023 is een huur van € 87.522 doorbelast, in 2022 was dat een bedrag van € 85.711. In totaal is in 2023 een bedrag van € 324.975 aan huren in rekening gebracht (in 2022 was dat € 351.347).

Overzicht subsidies per gemeente 2023

Gemeente	Subsidie	Bedrag beschikking		Bedrag realisatie	
Delft	Inloop	€	441.545	€	441.545
	Positief gezond	€	59.089	€	59.089
	Huiselijk geweld	€	35.146	€	35.146
	Jeugdpreventie	€	55.715	€	55.715
	Delft Support	€	244.527	€	221.731
	Programma DOEL (Lekker Bezig)	€	421.649	€	421.649
	Sociaal Mentaal Welzijn	€	14.829	€	4.943
Lansingerland	Inloop	€	88.216	€	88.216
	Sociaal Domein	€	15.917	€	15.917
Midden-Delfland	Inloop	€	79.067	€	79.067
	Subsidie De Mus	€	15.576	€	15.576
Pijnacker-Nootdorp	Inloop	€	108.451	€	108.451
	overige subsidies	€	12.600	€	4.200
Schiedam	Samen Schiedam	€	62.658	€	62.658
Vlaardingen	Collectieve Preventie	€	31.789	€	31.789
Westland	Inloop	€	454.894	€	454.894
	Collectieve Preventie	€	89.310	€	89.310

12. Overige bedrijfsopbrengsten

De specificatie overige bedrijfsopbrengsten is als volgt:

	2023	2022
Clevr	207.000	250.000
Ezelsveldlaan	0	466.000
Totaal	207.000	716.000

Toelichting overige bedrijfsopbrengsten:

In 2023 is een laatste betaling van € 207.000 ontvangen van Clevr B.V. ter zake van algehele aflossing van een verstrekte lening die in het verleden voorzichtigheidshalve was afgeboekt in verband met onzekerheid over de terugbetalingsmogelijkheden.

1.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING 2023**LASTEN****13. Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten***De specificatie is als volgt:*

	2023	2022
Personeel niet in loondienst	8.249.594	6.087.051
Honorarium vrijgevestigde medisch specialisten	33.951	48.696
Kosten onderaannemers	2.536.507	4.032.325
Totaal kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	<u>10.820.052</u>	<u>10.168.072</u>

Toelichting uitbesteed werk en andere externe kosten:

De kosten met betrekking tot personeel niet in loondienst zijn fors toegenomen in 2023 met € 2.162.543 ofte wel met 35,5%. In verband met een hoog verzuim en vacature ruimte i.v.m. toename klinische capaciteit gedurende 2023 is voor € 1.950.057 meer personeel ingezet op de klinieken. Voor ondersteunende en stafdiensten is in 2023 voor ongeveer € 212.485 extra personeel ingezet.

De kosten van onderaannemers die GGZ Delfland heeft ingeschakeld om de afgesproken zorg te kunnen leveren is in 2023 afgenomen met in totaal € 1.495.818, een afname van ruim 37%. Bij jeugd is in 2023 het hoofdaannemerschap vervallen en zijn we zelf onderaannemer geworden.

14. Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten*De specificatie is als volgt:*

	2023	2022
Lonen en salarissen	69.426.550	65.215.472
Sociale lasten	10.850.066	10.089.756
Pensioenlasten	6.710.366	6.496.959
Totaal personeelskosten	<u>86.986.982</u>	<u>81.802.187</u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment:		
Zorgpersoneel	940	869
Niet-zorgpersoneel	168	203
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	<u>1.108</u>	<u>1.072</u>
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	1	0

Toelichting personeelskosten:

De toename van de kosten bij Lonen en salarissen bedraagt € 4.211.078, dat is een stijging van 6,4%. De stijging wordt voor 3,3% verklaard door een stijging van de ingezette Fte ten opzichte van het jaar 2022. De overige mutaties worden verklaard door de Cao verhogingen in 2022/2023 van 6,52% en het vertrek van personeel in verband met pensionering in de eindtrede van de loonschalen.

Daarnaast is er een toename van de sociale lasten van € 760.310, een stijging van 7,5%. Het grootste deel daarvan wordt veroorzaakt door de toename van de Fte en stijging van de lonen.

De stijging van de pensioenpremie met € 213.407, oftewel 3,3% wordt veroorzaakt door de toename van Fte in 2023 en toename lonen door de cao stijgingen in 2022 en 2023 waardoor meer pensioenpremie verschuldigd is.

15. Afschrijvingen op immateriële vaste activa en materiële vaste activa*De specificatie is als volgt:*

	2023	2022
Afschrijvingen:		
- Afschrijvingen materiële vaste activa	5.740.972	5.154.626
Totaal afschrijvingen	<u>5.740.972</u>	<u>5.154.626</u>

Toelichting afschrijving op immateriële en materiële vaste activa:

De stijging van de afschrijvingen in 2023 worden deels veroorzaakt door het per 1-1-2023 toepassen van de componentenbenadering waardoor sommige onderdelen onderdelen van het gebouwen sneller worden afgeschreven, op jaarbasis stijgen de jaarlijkse afschrijvingslasten daardoor met ruim € 200.000. De afschrijvingslasten in 2023 zijn in totaal toegenomen met € 586.346, dat is 11,4%

1.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING 2023**16. Overige bedrijfskosten***De specificatie is als volgt:*

	2023	2022
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	5.052.138	4.801.005
Algemene kosten	10.056.968	8.865.526
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	2.882.829	2.506.139
Onderhoud- en energiekosten	3.113.216	2.135.509
Huur en leasing	1.913.846	1.815.528
Dotaties en vrijval voorzieningen	1.487.047	1.313.092
Andere personeelskosten	4.522.993	3.881.887
Totaal overige bedrijfskosten	29.029.037	25.318.686

Toelichting overige bedrijfskosten:

De stijging in 2023 bij voedingsmiddelen en hotelmatige kosten bedraagt € 251.133, dat is een toename van 5,2%. Dit wordt met name veroorzaakt door de doorgevoerde prijsstijgingen van de voedingsmiddelen.

Bij algemene kosten is een toename van € 1.191.442 zichtbaar ten opzichte van het jaar 2022, dat is een stijging van 13,4%. De mutatie wordt met name veroorzaakt door een toename van de spraak- en data communicatiekosten ten opzichte van 2022.

De toename van kosten met € 376.690 bij Patiënt - en bewonersgebonden kosten wordt grotendeels verklaard door een stijging van de kosten van geneesmiddelen met ongeveer € 145.000 en een toename van de kosten van arbeidsmatige activiteiten met € 50.000.

GGZ Delfland had bij de energiekosten in 2022 vooralsnog weinig last gehad van de landelijke prijsstijgingen door de gemaakte prijsafspraken in het verleden. De kosten 2023 voor energie bedragen € 1.506.496 hetgeen ten opzichte van 2022 een stijging laat zien van € 718.698, dat is ruim 91%. De kleine onderhoudskosten zijn in 2023 op hetzelfde niveau als het jaar 2022.

Voor een specificatie van het saldo van de mutaties van de voorzieningen die nu ten laste van de exploitatie komen wordt verwezen naar de toelichting bij de balans. Ten opzichte van eerdere jaren worden nu ook de mutaties op personele voorzieningen opgenomen bij de overige bedrijfskosten en niet meer bij de personeelskosten. Dit is ook bij vergelijkende cijfers 2022 op die wijze aangepast.

Hetzelfde is van toepassing bij de andere personeelskosten die voorheen altijd bij de personeelskosten waren opgenomen. De andere personeelskosten zijn in 2023 € 641.106 hoger ten opzichte van 2022. Een groot deel wordt veroorzaakt door een stijging van de opleidingskosten met ongeveer € 150.000, een toename van de reiskosten woon/werkverkeer met ruim € 210.000 en toename van € 248.000 aan personeelsfeestviteiten.

17. Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten*De specificatie is als volgt:*

	2023	2022
Opbrengsten effecten	338.903	-403.532
Totaal opbrengsten effecten en vorderingen	338.903	-403.532

Toelichting opbrengsten effecten en vorderingen die behoren tot vaste activa:

Door het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening met de twee Steunstichtingen van GGZ Delfland, de Stichting Steunfonds en de Stichting Steunvermogen, zijn voor het eerste de resultaten van de beleggingen bij die Steunstichtingen opgenomen in het resultaat. In 2022 was dat een verlies van € 403.532, in 2023 is dat een winst van € 338.903. Deze resultaten hebben een relatief grote impact op het geconsolideerde resultaat voor belastingen van GGZ Delfland totaal.

1.1.8 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING 2023

18. Financiële baten & lasten

De specificatie is als volgt:

	2023	2022
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten		
Rentebaten	581.973	20.010
Rentelasten en soortgelijke kosten		
Rentelasten	-632.025	-717.838
Totaal financiële baten en lasten	-50.052	-697.828

Toelichting financiële baten & lasten:

De langlopende schulden van GGZ Delfland zijn door een versnelde aflossing en het aantrekken van een lagere groenlening nog steeds aan het afnemen, voor 2024 wordt nog een aflossing van € 1.760.755 voorzien, voor de jaren daarna wordt dat € 1.400.000. De rentelasten zullen daardoor gestaag afnemen. Daarnaast hebben wij vanaf februari 2023 weer een rentevergoeding ontvangen voor de liquide middelen die steeds op maandeposito's zijn gezet met een rente van 2% tot 3,5%.

Honoraria accountant

De honoraria van de accountant over 2023 zijn als volgt:

	2023	2022
1 Onderzoek van de jaarrekening	112.833	112.833
2 Andere controleopdrachten	54.995	54.995
3 Adviesdiensten op fiscaal terrein	0	0
4 Andere niet-controlediensten	0	0
Totaal honoraria accountant	167.828	167.828

Toelichting honoraria accountant:

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij de vennootschap en de in de consolidatie betrokken maatschappijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2023, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

Transacties met verbonden partijen

Verbonden partijen betreffen (rechts)personen waarop Stichting GGZ Delfland geconsolideerd invloed van betekenis heeft, dan wel (rechts)personen die invloed van betekenis kunnen uitoefenen op Stichting GGZ Delfland geconsolideerd.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders en toezichhouders is opgenomen onder de WNT-verantwoording.

1.1.9 WNT verantwoording

De WNT is van toepassing op Stichting GGZ Delfland. Het voor GGZ Delfland toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000, het bezoldigingsmaximum voor zorg en jeugdhulp, Klasse V, totaalscore 12 punten.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling
Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2023	
bedragen x € 1	S.I. Bandhoe
Functiegegevens	Bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2022	[01/01] t/m [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	207800
Beloningen betaalbaar op termijn	15140
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	222940
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Gegevens 2022	
bedragen x € 1	S.I. Bandhoe
Functiegegevens	Bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2022	[01/01] t/m [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	202479
Beloningen betaalbaar op termijn	13512
Subtotaal	215991
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216000
Bezoldiging	215991

1.1.9 WNT verantwoording

Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2023			
bedragen x € 1	H.S. Baks	M. Ridderbos	
Functiegegevens	Voorzitter RvT	Lid RvT	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	[01/01] t/m [31/12]	[01/01] t/m [31/12]	
Bezoldiging			
Bezoldiging	23615	15810	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	33450	22300	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	
Bezoldiging	23615	15810	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	
Gegevens 2022			
bedragen x € 1	H.S. Baks	D. van Starkenburg	M. Ridderbos
Functiegegevens	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2022	[01/01] t/m [31/12]	[01/01] t/m [31/12]	[01/08] t/m [31/12]
Bezoldiging			
Bezoldiging	22880	15320	6384
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	32400	21600	9054

Gegevens 2023			
bedragen x € 1	Z.D. Woldhuis	M.A. van Aart	M. Timmerman
Functiegegevens	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2022	[01/01] t/m [31/12]	[01/01] t/m [31/12]	[01/01] t/m [31/12]
Bezoldiging			
Bezoldiging	15810	15810	15810
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	22300	22300	22300
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	15810	15810	15810
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022			
bedragen x € 1	Z.D. Woldhuis	M.A. van Aart	M. Timmerman
Functiegegevens	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2022	[01/01] t/m [31/12]	[01/01] t/m [31/12]	[01/01] t/m [31/12]
Bezoldiging			
Bezoldiging	15320	15320	15320
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	21600	21600	21600

1.2 JAARREKENING ENKELVOUDIG

1.2.1 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 december 2023

(na resultaatbestemming)

		<u>31-dec-23</u>	<u>31-dec-22</u>
ACTIVA			
A Vaste Activa			
Materiële vaste activa	1		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen		35.204.095	38.186.851
Machines en installaties		7.227.465	7.687.219
Andere vaste bedrijfsmiddelen		4.982.077	5.497.006
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering en vooruitbetaald op materiële vaste activa		179.568	254.115
		<u>47.593.205</u>	<u>51.625.191</u>
Totaal vaste activa		<u>47.593.205</u>	<u>51.625.191</u>
B Vlottende activa	2		
Vorraden			
Gereed product en handelsgoederen		32.500	32.500
		<u>32.500</u>	<u>32.500</u>
Vorderingen	3		
Op handelsdebiteuren		4.806.948	10.692.168
Op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen		293.868	204.577
Overige vorderingen		9.868.862	5.996.727
Overlopende activa		925.156	1.587.587
		<u>15.894.834</u>	<u>18.481.059</u>
Liquide middelen	4	28.934.985	18.104.254
Totaal vlottende activa		<u>44.862.319</u>	<u>36.617.813</u>
C Totaal activa		<u>92.455.524</u>	<u>88.243.004</u>

1.2.1 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 december 2023

(na resultaatbestemming)

		<u>31-dec-23</u>	<u>31-dec-22</u>
PASSIVA			
D Groepsvermogen/Eigen vermogen	5		
Gestort en opgevraagd kapitaal		1.092.294	1.092.294
Overige reserves		34.266.786	33.619.160
		<u>35.359.080</u>	<u>34.711.454</u>
E Voorzieningen	6		
Overige		3.449.019	3.097.335
		<u>3.449.019</u>	<u>3.097.335</u>
F Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)	7		
Schulden aan banken		21.860.000	23.620.756
		<u>21.860.000</u>	<u>23.620.756</u>
G Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)	8		
Schulden aan banken		1.760.755	1.760.755
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		1.861.619	2.214.042
Belastingen en premies sociale verzekeringen		4.080.900	179.017
Schulden ter zake van pensioenen		2.184.561	2.105.133
Overige schulden		18.124.310	18.579.672
Overige passiva		3.775.280	1.974.840
		<u>31.787.425</u>	<u>26.813.459</u>
H Totaal passiva		<u>92.455.524</u>	<u>88.243.004</u>

1.2.2 ENKELVOUDIGE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2023

	Ref	2023	2022
BATEN			
Baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening	9		
Zorgverzekeringswet		76.094.404	70.539.072
Wet langdurige zorg		24.624.250	21.765.871
		424.645	675.647
Subsidie op grond van een regeling als bedoeld in de Kaderwet VWS- subsidies of door het Zorginstituut op grond van de artikelen 10.1.3, 10.1.4, 11.1.5 of 11.5.1 van de Wet langdurige zorg			
Forensische zorg		711.037	658.128
Beschikbaarheidsbijdrage zorgfuncties		2.530.895	2.169.594
Baten uit onderaanneming		3.360.732	872.213
Opbrengsten Jeugdwet		10.342.084	10.964.230
Overige baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening		1.197.123	686.859
		119.285.170	108.331.614
Andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten	10	13.693.426	14.374.794
Netto omzet		132.978.596	122.706.408
Overige bedrijfsopbrengsten	11	207.000	716.000
		207.000	716.000
Som der bedrijfsopbrengsten		133.185.596	123.422.408
LASTEN			
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	12	10.820.052	10.168.072
Lonen en salarissen	13	69.364.636	65.158.864
Sociale lasten	13	10.850.066	10.089.756
Pensioenlasten	13	6.710.366	6.496.959
Afschrijvingen op immateriële vaste activa en materiële vaste activa	14	5.740.972	5.154.626
Overige bedrijfskosten	15	29.001.381	25.303.014
Som der bedrijfslasten		132.487.473	122.371.291
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	16	580.996	20.010
Rentelasten en soortgelijke kosten	16	-631.493	-717.838
		-50.497	-697.828
RESULTAAT VOOR BELASTING:		647.626	353.289
RESULTAAT NA BELASTINGEN		647.626	353.289
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		2023	2022
Toevoeging/(onttrekking):			
Algemene en overige reserves		647.626	353.289
		647.626	353.289

1.2.3 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING ENKELVOUDIGE JAARREKENING

1.2.3.1 Algemeen

Activiteiten

Zorginstelling Stichting GGZ Delfland is statutair (en feitelijk) gevestigd te Delft, op het adres Sint Jorisweg 2 en is geregistreerd onder KvK-nummer 27181317.

De belangrijkste activiteiten zijn de ambulante en klinische GGZ behandeling in de ZVW, WLZ, FZ en jeugdzorg, het leveren van begeleiding en ondersteuning in de WMO en het beschikbaarstellen van de POH-GGZ functie bij de huisartsen.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. De stichting heeft de volgende verbonden stichtingen en vennootschappen die in de consolidatie betrokken zijn.

- Stichting Steunvermogen van GGZ Delfland te Delft, geregistreerd bij kamer van koophandel onder Kkv-nummer 41146703, 100% belang
- Stichting Steunfonds Patiënten en ex-patiënten Psychiatrisch Centrum Joris te Delft, geregistreerd bij kamer van koophandel onder Kkv-nummer 41145932, 100% belang

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2023, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2023.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling openbare jaarverantwoording WMG. De (geconsolideerde) jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW - voor zover deze volgens deze regeling van toepassing zijn - en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en het resultaat zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. De financiële positie van GGZ Delfland is stabiel onder invloed van het positieve resultaat over 2023 van € 0,6 miljoen (en de effecten van de stelselwijziging). De solvabiliteit (Eigen vermogen / Totaal vermogen) bedraagt in 2023 39,8%. De liquiditeitspositie is voldoende om het voorgenomen investeringsprogramma te kunnen uitvoeren en eventuele mutaties in de werkkapitaalposities op te kunnen vangen.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Stelselwijziging

GGZ Delfland heeft een stelselwijziging doorgevoerd op de verantwoording van groot onderhoud. Tot en met de jaarrekening 2022 is dit verwerkt als voorziening groot onderhoud. Omdat de verwerking van groot onderhoud als component van de materiele vaste activa een beter inzicht geeft in de totaalkosten van de activa componenten verwerkt GGZ Delfland vanaf 2023 op retrospectieve wijze het groot onderhoud als component van de materiele vaste activa. De effecten van de stelselwijziging zijn rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen. De invloed van de stelselwijziging op het vermogen bedraagt in 2022 een verlaging van € 383.221. Het effect op het resultaat van deze stelselwijziging in het huidige boekjaar bedraagt € 228.017 extra afschrijvingskosten op jaarbasis. De vergelijkende cijfers zijn aangepast op de nieuwe situatie en toegelicht.

1.2.3 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING ENKELVOUDIGE JAARREKENING

1.2.3.1 Algemeen

Vergelijkende cijfers

De cijfers voor 2022 zijn, waar nodig, geherrubriceerd om vergelijkbaarheid met 2023 mogelijk te maken.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van opbrengsten en kosten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

1.2.3.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

Activa en passiva worden tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeden en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa. Activa waarvan het waarschijnlijk is dat de realiseerbare waarde lager is dan de boekwaarde, worden afgewaardeerd tot het niveau van de hoogste van de indirecte en directe realiseerbare waarde.

Vaste activa - bijzondere waardeverminderingen

Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de opbrengstwaarde of de bedrijfswaarde zijnde de geschatte contante waarde van de toekomstige netto kasstromen die het actief naar verwachting zal genereren.

Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is, wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. De in aftrek te brengen kosten bij het bepalen van de opbrengstwaarde zijn gebaseerd op de geschatte kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verkoop en nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief/de kasstroom genererende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt waarbij rekningen wordt gehouden met de gemiddelde rentevoet op langlopende leningen van 2,54% in 2023 (2,57% in 2022).

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijk in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

1.2.3 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING ENKELVOUDIGE JAARREKENING

1.2.3.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Financiële instrumenten, inclusief de van de basiscontracten gescheiden afgeleide financiële instrumenten, worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Na de eerste opname (tegen reële waarde) worden financiële instrumenten gewaardeerd op de manier zoals beschreven in de grondslagen voor de desbetreffende financiële instrumenten.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële en materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de verkrijgings- of vervaardigingsprijs volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op bedrijfsterreinen en op vaste activa in ontwikkeling en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Terreinen: 0%.
- Bedrijfsgebouwen : 3,33% tot 10%.
- Machines en installaties : 6,67% tot 10 %.
- Inventaris : 12,5 %.
- Vervoermiddelen : 20 %.
- Automatisering : 33,33 %.

Componentenmethode

Met ingang van 1-1-2023 is een stelselwijziging doorgevoerd in kader van de componentenmethode onder gelijktijdige opheffing van de voorziening groot onderhoud. De kosten van groot onderhoud worden verwerkt volgens de componentenbenadering. Dit houdt in dat het materieel vast actief bij de eerste verwerking in de balans opgesplitst wordt in twee of meer componenten, ieder met een eigen economische levensduur en dus afschrijvingstermijn. Bij de uitvoering van het groot onderhoud worden de kosten, indien aan de activeringscriteria is voldaan, geactiveerd, waarna wordt afgeschreven over de geschatte termijn waarvoor het onderhoud is gepleegd. Alle overige onderhoudskosten worden direct in de resultatenrekening verwerkt.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs. Kapitaalbelangen die niet worden aangemerkt als deelneming worden onder de effecten gerubriceerd.

Deelnemingen

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, waarbij ook leningen aan deze deelneming worden betrokken (netto-investering), wordt deze op nihil gewaardeerd.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Voorraden

Voorraden zijn gewaardeerd tegen kostprijs.

Verstrekte leningen

Verstrekte leningen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rente methode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen. Indien geen sprake is van (substantiële) agio/disagio of transactiekosten dan is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid. Hierbij wordt op basis van de aard van de debiteur en de ouderdom van de vordering een inschatting gemaakt van de oninbaarheid.

Een vordering uit hoofde van financieringstekorten of een schuld uit hoofde van financieringsoverschotten is het aan het einde van het boekjaar bestaande verschil tussen het wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en de ontvangen voorschotten en de in rekening gebrachte vergoedingen voor diensten en verrichtingen ter dekking van het wettelijk budget (artikel 6 Regeling verslaggeving WTZi).

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De liquide middelen staan wel ter vrije beschikking van de entiteit.

1.2.3 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING ENKELVOUDIGE JAARREKENING

1.2.3.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan en die het gevolg zijn van een gebeurtenis uit het verleden, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting en verliezen af te wikkelen. Indien het verschil tussen de nominale en contante waarde van de verplichtingen materieel is, worden voorzieningen gewaardeerd tegen contante waarde. Aanvullend op de hiervoor vermelde algemene grondslagen voor voorzieningen, gelden de volgende specifieke grondslagen per voorziening:

Groot onderhoud

De voorziening groot onderhoud is in verband met een stelselwijziging en toepassing van de componentenbenadering per 1-1-2023 opgeheven.

Voorziening jubileumverplichtingen

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 1,5% (2021: 1,5%)

Voorziening langdurig zieken

Voor langdurig zieken is een voorziening gevormd op basis van de contante waarde van de verwachte loonkosten in de eerste twee jaren van de arbeidsongeschiktheid (voor medewerkers die naar verwachting niet zullen terugkeren in het arbeidsproces), voor zover deze na 31 december 2022 vallen, gebaseerd op 100 % gedurende het eerste jaar en 70 % gedurende het tweede jaar.

Voorziening Generatiepact

In kader van de CAO kan een bepaalde groep werknemers onder voorwaarden deelnemen aan het generatiepact. De mogelijke kosten die hieraan verbonden zijn voor GGZ Delfland worden als voorziening opgenomen op de balans voor een periode van maximaal 4 jaar voor pensioendatum conform CAO.

Voorziening reorganisatie

Deze voorziening betreft alleen personeelskosten van personeel die niet meer aan het arbeidsproces zullen deelnemen.

Schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien geen sprake is van (substantiële) agio/disagio of transactiekosten dan is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

1.2.3.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend. In het geval van een geconstateerde fout in voorgaande boekjaren wordt fouterstel toegepast.

Uitgangspunten voor de netto-omzetverantwoording voor het boekjaar 2023

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de resultatenrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

1.2.3 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING ENKELVOUDIGE JAARREKENING

1.2.3.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Uitgangspunten Sociaal Domein en Jeugd

Bij het bepalen van de Wmo-omzet en of Jeugdwet-omzet heeft de stichting de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gevolgd zoals hiervoor opgenomen.

Als gevolg van de decentralisatie en de diverse aanbestedingen is er sprake van een bepaalde mate van omzetonzekerheden. Overeenkomstig de landelijke en gemeentelijke uitingen van de overheid heeft hierbij continuïteit van zorgverlening voorop gestaan. Dit heeft gevolgen die leiden tot inherente onzekerheden en schattingsrisico's over de impact van het voldoen aan de eisen van het berichtenverkeer en de zorginhoudelijke administratieve regels van deze omzet van instellingen, die naar beste weten zijn geschat door de raad van bestuur van stichting en verwerkt in de jaarrekening, maar die tot nagekomen effecten kunnen leiden in volgend jaar. Hieraan ligt een aantal zaken ten grondslag, waaronder het feit dat per regio, gemeente en hoofdaanemers andere producten zijn afgesproken en separate voorwaarden gelden (tijdsde aanwezigheid van een geldige beschikking, woonplaatsbeginsel, feitelijke zorglevering, zelfindicatie door medewerkers, retourberichten iWmo, overeengekomen social return afspraken, specifieke bevindingen uit controle van de verantwoordingen etc.)

Daarnaast is er gestreefd naar een finale afrekening resp. landelijke verantwoording van de zorg aan alle gemeenten waar de stichting een contracteringsrelatie mee heeft op basis van het landelijke ISD-protocol. Niet alle gemeenten hebben hiermee ingestemd. Dit kan ertoe leiden dat de verantwoorde omzet ter discussie kan worden gesteld. De verantwoording aan de hoofdaanemers wordt in een vergelijkbaar proces als het ISD-protocol afgewikkeld alleen zonder een aparte accountantsverklaring.

De wijze waarop de individuele gemeenten en hoofdaanemers overgaan tot afwikkeling en vaststelling is op dit moment nog niet bekend, echter de raad van bestuur heeft deze mogelijke effecten naar beste weten geschat en verwerkt in deze jaarrekening 2023.

Uitgangspunten ZvW

GGZ Delfland heeft met de meeste zorgverzekeraars de oude jaren t/m 2021 afgewikkeld inclusief de continuïteitsbijdrage 2019 en 2020. Op dit moment is GGZ Delfland nog in gesprek met een zeer beperkt aantal zorgverzekeraars en heeft op basis daarvan een inschatting kunnen maken van de impact van de nog te verwachten afrekeningen over de openstaande oude jaren. Hiervoor heeft GGZ Delfland een reservering verantwoord in de jaarrekening ter hoogte van per saldo kleiner dan € 100.000.

In het kader van het Horizontaal Toezicht heeft GGZ Delfland vanaf 2018 op basis van de landelijke risicolijsten en de wijzigingen bij de invoering van het Zorg Prestatie Model (ZPM) uitgebreide controles ingericht die rekening houden met de wijzigingen in wet- en regelgeving. De aanvullende controles op de juistheid van de gefactureerde bedragen, zoals deze door GGZ Delfland zijn gedefinieerd, rekening houdend met de specifieke kenmerken van de gebruikte zorg administratieve applicaties en controle instrumenten zorgen ervoor dat de afgelopen jaren geen verrassingen zijn opgetreden in de omzetverantwoording.

GGZ Delfland heeft een uitgebreid monitoring systeem dat dagelijks alle administratieve vereisten checkt en de verantwoordelijke behandelaar of secretariaatsmedewerker informeert dat er openstaande acties zijn die opgelost moeten worden om te kunnen voldoen aan alle wet en regelgeving. Daarnaast heeft GGZ Delfland een uitgebreid systeem van AO / IC opgezet waarin op basis van steekproeven de kwaliteit van de administratie en de zorg wordt gemonitord.

In 2022 is het Zorg Prestatie Model (ZPM) geïmplementeerd en heeft GGZ Delfland de HT status gecontinueerd in 2023. Het ZPM is in tegenstelling tot de DBC systematiek gebonden aan kalenderjaren, waardoor de problematiek van het bepalen van de waarde van de nog openstaande DBC's aan het einde van het boekjaar niet meer van toepassing is.

In het ZPM wordt de omzet bepaald op basis van individuele- en groepsconsulten, klinische verblijfsdagen en verschillende toeslagen. De complexiteit en de onzekerheid van de ZPM omzet wordt vooral bepaald door de individuele consulten. De omzet van de individuele consulten wordt bepaald door vier variabelen die de prijs per consult bepalen zijnde: (1) het beroep van de behandelaar, (2) de tijdsduur van het contact, (3) het type setting waar de zorg in wordt geleverd, namelijk: mono, multi, outreachend, klinisch en forensische zorg, en (4) of het een behandel- of diagnose contact is.

Die complexiteit en onzekerheid van het bepalen van de omzet van de individuele consulten bestaat vooral uit het vooraf bepalen per client in welke setting die wordt behandeld en in hoeverre die setting achteraf ook wordt gerealiseerd. GGZ Delfland heeft in afstemming met de representerende zorgverzekeraar in het kader van Horizontaal Toezicht afstemming gehad over welke keuzes zijn gemaakt die ten grondslag liggen aan het bepalen van de setting outreachend, klinisch en forensische zorg voor specifieke afdelingen. GGZ Delfland heeft daarnaast gekozen om in de intake fase aan de hand van de keuze van het te volgen zorgprogramma en de zorgvraag op client niveau de setting mono of multi te bepalen en dat als organisatorische eenheid te gebruiken voor het bepalen van de omzet.

DSW als representerende zorgverzekeraar en Zilveren Kruis als 2e zorgverzekeraar zijn akkoord met de opzet, bestaan en werking en aan de hand van het Control Frame Work, Risico matrix en de rapportage van het Controle Plan Opbrengsten is de conclusie dat de beheersmaatregelen binnen GGZ Delfland op orde zijn. DSW heeft als representerende zorgverzekeraar een reperformace uitgevoerd waaruit geen issues naar boven zijn gekomen. Naar verwachting zal DSW op korte termijn een akkoord geven op de HT status 2023. Zilveren Kruis zal naar verwachting als 2e zorgverzekeraar in het kader van Horizontaal Toezicht in de 2e helft van 2024 nog een definitief akkoord moeten geven over het oordeel van de representerende zorgverzekeraar DSW.

1.2.3 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING ENKELVOUDIGE JAARREKENING

1.2.3.3 Grondslagen van resultaatbepaling

vervolg Uitgangspunten ZvW

In de ZPM omzet bepaling in 2023 is rekening gehouden bij de bepaling van de opbrengstverantwoording met de contractvoorwaarden van de verschillende zorgverzekeraars. Voor zover uit de analyse op (deel)contract niveau een verwachte overproductie of te hoge kosten per unieke client (KPUC) blijkt, is deze als reservering verantwoord ten laste van de omzet. Daarnaast zijn o.b.v. de contractafspraken en aanvullende afspraken in 2022 en 2023 inschattingen gemaakt over de hoogte van de Transitie Prestaties in 2022 en 2023. De Transitie Prestatie geeft de mogelijkheid voor GGZ Delfland om afspraken te maken om een eventuele negatieve impact op de ZVW-opbrengsten als gevolg van de transitie in 2022 naar het ZPM te kunnen beperken. De meeste zorgverzekeraars hebben afspraken willen maken om die impact op te vangen en een bijdrage geleverd dat GGZ Delfland 2022 en 2023 goed is doorgekomen.

Het voortschrijdend inzicht inzake gepast gebruik (of liever: stand van wetenschap en praktijk, en de cliënt is redelijkerwijs aangewezen op de zorg) maakt geen onderdeel uit van het Horizontaal Toezicht. De uitkomsten van het Horizontaal Toezicht van GGZ Delfland zijn afgestemd met de coördinerend verzekeraar en verwerkt in de jaarrekening. Stichting GGZ Delfland heeft naar beste weten de zorg verleend en verantwoord, maar kan niet uitsluiten, dat er ten aanzien van gepast gebruik nog aanpassingen voortvloeien. Omdat de omvang niet is in te schatten is hiermee geen rekening gehouden in de jaarrekening 2023.

De onzekerheden bij de hiervoor genoemde factoren versterken elkaar. De in deze jaarrekening 2023 uitgewerkte en onderbouwde schattingen kunnen derhalve in de realisatie afwijken. De uiteindelijke uitkomsten zullen blijken uit de eindafrekeningen met de zorgverzekeraars en kunnen materieel afwijken van de in deze jaarrekening opgenomen bedragen gebaseerd op de beste schatting.

Uitgangspunten WLZ

Het budget aanvaardbare kosten wordt bepaald aan de hand van de beleidsregel aanvaardbare kosten opgesteld door de NZa, aangevuld met intern berekende aanpassingen uit hoofde van nacalculeerbare posten. De financiering van de langdurige zorg, overeenkomstig de WLZ, is geregeld middels een overeenkomst waarin een productieafpraak is vastgelegd in maximale aantallen dagen en overige prestaties maal tarief. Het verschil tussen de ontvangen bedragen en het vastgestelde budget is in de balans opgenomen als "Nog in tarieven te verrekenen financieringsoverschot en/of tekort" (financieringsverschil).

(Overheids)subsidies

(Overheids)subsidies op verschillende plekken in de jaarrekening (o.a. subsidies VWS, Zorginstituut, beschikbaarheidsbijdrage zorgfuncties) worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruit ontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de groep gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de groep voor de kosten van een actief worden systematisch in de winst-en-verliesrekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief. Een krediet afgesloten tegen een lagere rente dan de marktrente, wordt als schuld in de balans opgenomen waarbij waardering plaatsvindt zoals opgenomen onder Financiële instrumenten. Het verschil tussen het hogere ontvangen bedrag van het krediet en de boekwaarde bij eerste verwerking betreft het voordeel als gevolg van de lagere rente. Dit voordeel wordt verwerkt als overheidssubsidie.

Overige baten uit onderaanneming of beroeps- of bedrijfsmatige zorg en andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten

Opbrengsten uit onderaanneming of beroeps- of bedrijfsmatige zorg en andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten worden in de resultatenrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald.

1.2.3 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING ENKELVOUDIGE JAARREKENING

1.2.3.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

De kosten voor personeel niet in loondienst, honorarium voor vrijgevestigde medisch specialisten en de kosten van inzet onderaannemers worden in de exploitatie verwerkt in het boekjaar waarover de betreffende diensten zijn geleverd.

Personele kosten

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit. De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de instelling.

Voor de beloningen met opbouw van rechten (sabbatical leave, gratificaties e.d.) worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van gratificaties worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de onderneming zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding.

Pensioenen

Stichting GGZ Delfland heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij GGZ Delfland. De verplichtingen, die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). GGZ Delfland betaalt hiervoor premies waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. De actuele dekkingsgraad van december 2023 is 106,3%. Het vereiste niveau van de dekkingsgraad is 125%. PFZW heeft in januari 2020 een herstelplan opgesteld voor De Nederlandse Bank. Dit herstelplan gaat uit van een toereikend herstel van de dekkingsgraad ultimo 2027.

Het herstel van de dekkingsgraad wordt gerealiseerd door:

- een verhoging van de premie met een premieopslag van 2%-punt gedurende de herstelperiode. Deze opslag is bedoeld om de dekkingsgraad sneller te laten herstellen en op termijn terug te keren naar een financiële positie waarin het weer mogelijk is om de pensioenen te verhogen (indexeren).
- het niet volledig verhogen van de pensioenen gedurende de uitvoering van het herstelplan. Volgens de wettelijke eisen kan (geleidelijk) verhogen pas vanaf een dekkingsgraad van 105%. Bij een dekkingsgraad van ongeveer 125% kan PFZW volledig indexeren. Het indexeren van de pensioenen heeft echter wel tot gevolg dat het herstel langzamer gaat. Als PFZW niet tijdig uit herstel komt, dan kan het nog het indexatiebeleid aanpassen (door bijvoorbeeld later te indexeren). PFZW voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten. GGZ Delfland heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Stichting GGZ Delfland heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

1.2.3 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING ENKELVOUDIGE JAARREKENING

1.2.3.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Afschrijvingen

Immateriële vaste activa en materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Op bedrijfsterreinen, op vaste activa in ontwikkeling en op vooruitbetalingen op de materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van immateriële en materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Overige bedrijfskosten

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen van derden en groepsmaatschappijen ontvangen (te ontvangen) en aan derden en groepsmaatschappijen betaalde (te betalen) interest. Tevens is hieronder opgenomen de waardeveranderingen van financiële vaste activa en effecten. Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen. Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling of omrekening van monetaire posten worden in de winst en verliesrekening verwerkt in de periode dat zij zich voordoen.

Waardeveranderingen van financiële instrumenten die op reële waarde gewaardeerd zijn, worden verwerkt in de geconsolideerde winst en verliesrekening.

Renterisico

GGZ Delfland loopt met name renterisico over de rentedragende langlopende vorderingen (onder financiële vaste activa) en rentedragende langlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen). Dit betreffen vastrentende vorderingen en schulden waarover GGZ Delfland risico's loopt over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente. Met betrekking tot de vorderingen en schulden worden geen financiële derivaten gecontracteerd ter afdekking van het renterisico.

Kredietrisico

Het maximale kredietrisico komt overeen met de in de balans opgenomen activa en betreft met name het bedrag aan vorderingen onder financiële vaste activa en vorderingen. Er zijn voorzieningen getroffen voor mogelijke oninbaarheid. In het verleden hebben op beperkte schaal afboekingen plaatsgevonden op vorderingen. Het kredietrisico wordt beperkt geacht en wordt beheerst door onder meer adequaat debiteurenbeheer.

1.2.3.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Liquiditeitsrisico

Beheersing van het liquiditeitsrisico vindt plaats door te streven naar voldoende liquiditeitsbuffer, en door zorg te dragen voor voldoende cashflow. Beheersing van de cashflow vindt plaats door strikt cashflowmanagement, door het plannen van nieuwe investeringen, alsmede door actief management van het werkkapitaal.

Valutarisico

GGZ Delfland loopt geen valutarisico doordat alle transacties in euro's zijn.

1.2.3.4 Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

1.2.3.5 Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering topinkomens (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de wet- en regelgeving inzake de WNT, waaronder de instellingspecifieke (sectorale) regels.

1.2.4 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 december 2023

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	2023	2022
Boekwaarde per 1 januari	51.625.191	55.199.042
Bij: investeringen	1.739.017	4.714.277
Af: herwaarderingen	-3.730	-2.661.617
Af: afschrijvingen	5.740.972	5.154.626
Af: desinvesteringen	26.302	471.885
Boekwaarde per 31 december	47.593.204	51.625.191

Toelichting materiële vaste activa:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht Materiele vaste activa. De bedrijfsgebouwen en -terreinen dienen als zekerheid voor de langlopende schulden. Een klein deel van de materiële vaste activa wordt verhuurd.

Per 1-1-2023 is een stelselwijziging doorgevoerd in combinatie met het opheffen van de voorziening groot onderhoud. De componentenbenadering is met terugwerkende kracht doorgevoerd waardoor nieuwe componenten zijn geactiveerd en inhaalafschrijvingen over voorgaande jaren zijn verwerkt met als gevolg een verlaging van de boekwaarde per jaareinde 2023 en een licht toegenomen afschrijvingslast voor 2023 en de eerstvolgende jaren.

Financiële vaste activa

Toelichting financiële vaste activa:

GGZ Delfland heeft in 2019 een lening verstrekt aan een startup voor het (door) ontwikkelen van de modules Virtual Reality Exposure Therapy (VRET), zodat de zorgkwaliteit van de behandeling vergroot kan worden en dat de inzet van VRET landelijk wordt gestimuleerd. De producten die ontwikkeld zijn worden volledig toegepast binnen GGZ Delfland, maar landelijk zijn nog te veel obstakels in de financiering om de nieuw ontwikkelde producten breed in de GGZ sector toe te kunnen passen. GGZ Delfland heeft in eerdere jaren de leningen afgewaardeerd naar nul. In 2022 is alsnog een aflossingsbedrag ontvangen van € 250.000 die als opbrengst is verantwoord bij overige opbrengsten. In 2023 is de laatste aflossing betaald van € 207.000 die ook als opbrengst is verantwoord bij de overige opbrengsten waarmee de gehele lening is terugbetaald. Het saldo van de financiële vaste activa bedraagt € 0.

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

woonplaats rechtspersoon	activiteit	kapitaal	%)	Eigen vermogen	Resultaat
Rechtstreekse kapitaalbelangen < 20%:					
Onderl. WaarborgMij CentraMed		63.052	0,20%	31.236.000	1.724.000
Het verschaft kapitaal is na opzegging van de polis per 1-1-2024 eerst per 1-1-2034 opeisbaar.					
Zeggenschapsbelangen:					
Coöperatie SynQuest UA, Leiden		110.000	10%	0	0
Behartigen belangen leden door o.a. bundelen van kennis, aangaan van betrekkingen met academische centra en het ontwikkelen van standaarden voor het meten van uitkomsten van behandeling.					

Toelichting:

De deelneming SynQuest is voorzichtigheidshalve al in 2009 afgewaardeerd naar € 0, het aantal deelnemers binnen SynQuest bedraagt 10.

2. Vlottende activa

Voorraden

De specificatie is als volgt:

	31-dec-23	31-dec-22
1. Gereed product en handelsgoederen	32.500	32.500
Totaal voorraden	32.500	32.500

Toelichting voorraden:

Dit betreft voor een bedrag van € 12.500 voorraden van de horeca op de locaties Delft en Schiedam. Voor de voorraad van de apotheek in Delft bedraagt de waarde € 20.000.

1.2.4 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 december 2023

3. Vorderingen

De specificatie is als volgt:

	31-dec-23	31-dec-22
1. Op handelsdebiteuren	4.806.948	10.692.168
2. Op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen	293.868	204.577
3. Overige vorderingen		
Personeel	147.502	97.071
Transitievergoedingen	333.444	306.971
Subsidies	306.891	164.187
Jeugdwet	1.187.621	595.798
Justitie	124.372	0
Wlz	182.552	545.064
Overige vorderingen	7.586.480	4.287.636
Totaal overige vorderingen	9.868.862	5.996.727
Vooruitbetaalde bedragen	908.531	656.300
Overlopende activa	16.625	931.287
Totaal overlopende activa	925.156	1.587.587
Totaal vorderingen en overlopende activa	15.894.834	18.481.059

Toelichting debiteuren en overige vorderingen:

Alle opgenomen vorderingen hebben een resterende looptijd van < 1 jaar.

Handelsdebiteuren

De vordering op debiteuren is in 2023 afgenomen met € 5.885.220 (-55%) omdat facturering van de ZPM's is versneld ten opzichte van 2022.

3. Vorderingen

Toelichting debiteuren en overige vorderingen:

Participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen

De deelneming van € 63.052 betreft ons kapitaalbelang bij CentraMed waar onze aansprakelijkheidsverzekeringen zijn ondergebracht in de onderlinge verzekeringsmaatschappij. Met ingang van 1-1-2024 is dit risico ondergebracht bij MediRisk.

Personeel

Bij personeel is onder andere opgenomen de vordering met betrekking tot meerkeuze fietsproject en de jaarlijkse vordering in het kader van de Loonkostenvoordeel (LKV/LIV).

Transitievergoedingen

Bij transitievergoedingen is het bedrag opgenomen wat GGZ Delfland bij uitdiensttreding van langdurig zieke medewerkers moet uitbetalen en kan terugvorderen bij UWV.

Subsidies

De vordering van € 306.891 betreft het verschil tussen de verwachte subsidie opleidingen voor het jaar 2023 en de ontvangen voorschotten van Zorginstituut Nederland.

Jeugdwet

Wij hebben nog een vordering van € 1.187.621 met betrekking tot geleverde zorg Jeugdwet, € 491.788 voor de regio Haaglanden, € 691.568 bij hoofdaanemers en € 4.265 bij de regio Rijnmond.

Overige vorderingen

Een bedrag van € 431.738 betreft facturen die begin 2024 zijn verstuurd maar betrekking hadden op het boekjaar 2023 en zijn nu opgenomen als vordering per jaareinde. Verder is een vordering opgenomen voor OZ geleverd in december 2023 tot een bedrag van € 423.421 maar nog niet gefactureerd per jaareinde. Verder is hier opgenomen het saldo nog te factureren omzet wat bestaat uit een bedrag van € 5.510.446 aan nog te factureren omzet die in de maanden januari en februari 2024 is verstuurd. Daarnaast zal volgens afspraak met de zorgverzekeraars nog een transitieprestatie 2023 worden gefactureerd van € 100.000, voor de transitieprestatie 2022 staat nog een vordering open van € 930.279.

1.2.4 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 december 2023

3. Vorderingen

Vooruitbetaalde bedragen

Dit betreft kosten voor het jaar 2024 die in 2023 zijn betaald.

Overige overlopende activa

Dit betreft opbrengsten 2023 die in 2024 zijn ontvangen.

Toelichting debiteuren en overige vorderingen:

Onder de overige vorderingen is € 182.552 begrepen inzake vorderingen uit hoofde van financieringstekort

	2022	2023	totaal
Nog in tarieven te verrekenen financieringstekort			
Saldo per 1 januari	545.064	0	545.064
Financieringsverschil boekjaar	0	182.552	182.552
Betalingen/ontvangsten	-545.064	0	-545.064
Subtotaal mutatie boekjaar	0	182.552	182.552
Saldo per 31 december	0	182.552	182.552

Stadium van vaststelling (per erkenning):

GGZ Delfland

c

b

a= interne berekening

b= overeenstemming met zorgkantoren

c= definitieve vaststelling NZa

	31-dec-23	31-dec-22
Waarvan gepresenteerd als:		
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	182.552	545.064
	182.552	545.064

Toelichting financieringsverschil in boekjaar:

Het financieringstekort betreft het verschil tussen de afgesproken productie en de ontvangen voorschotten in 2023.

4. Liquide middelen

De specificatie is als volgt:

	31-dec-23	31-dec-22
Bankrekeningen	3.934.415	18.094.016
Kassen	570	10.238
Deposito's	25.000.000	0
Totaal liquide middelen	28.934.985	18.104.254

Toelichting liquide middelen:

Het saldo van de bankrekeningen is per jaareinde 2023 toegenomen met € 10.830.731, grotendeels is dit te verklaren door de doorgevoerde versnelde facturering van zorg ZPM elke twee weken in de loop van 2023.

Hoewel de decentrale kassen zijn opgeheven worden de omzetten van de horeca nog deels contant ontvangen en bewaard in de kluis. Maandelijks worden deze middelen afgestort bij de bank.

In verband met de renteontwikkelingen in 2023 wordt een groot deel van de liquide middelen met verschillende einddata op 1-maands deposito's gezet tegen een gemiddelde rente van 3,5%.

1.2.4 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 december 2023

PASSIVA

5. Groepsvermogen/Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	31-dec-23	31-dec-22
Gestort en opgevraagd kapitaal	1.092.294	1.092.294
Overige reserves	34.266.786	33.619.160
Totaal eigen vermogen	35.359.080	34.711.454

Kapitaal

	Saldo per 31-dec-22	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-23
Gestort en opgevraagd kapitaal	1.092.294	0	0	1.092.294
Totaal kapitaal	1.092.294	0	0	1.092.294

Algemene en overige reserves

Het verloop is als volgt weer te geven:

	Saldo per 31-dec-22	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-23
Overige reserves:				
Overige reserves	33.619.160	647.626	0	34.266.786
Totaal algemene en overige reserves	33.619.160	647.626	0	34.266.786

	Saldo per 31-dec-21	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-22
Gestort en opgevraagd kapitaal	1.092.294	0	0	1.092.294
Totaal kapitaal	1.092.294	0	0	1.092.294

Algemene en overige reserves

	Saldo per 31-dec-21	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo per 31-dec-22
Overige reserves:				
Overige reserves	33.649.091	353.289	-383.220	33.619.160
Totaal algemene en overige reserves	33.649.091	353.289	-383.220	33.619.160

Het eigen vermogen is afgelopen boekjaar toegenomen door het enkelvoudige positieve resultaat van € 647.626 en het verwerken van een stelselwijziging met betrekking tot de componentenbenadering met het tegelijkertijd opheffen van de voorziening groot onderhoud per 1-1-2023.

Het geconsolideerde resultaat 2023 bedraagt positief € 897.684, dit wordt mede veroorzaakt door het positieve koersresultaat van de effecten bij de Steunstichtingen.

6. Voorzieningen

	Saldo per 31-dec-22	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Oprenten en verandering disconterings- voet	Saldo per 31-dec-23
Het verloop is als volgt weer te						
Sloop	765.528	95.685	0	0	0	861.213
Leegstand	0	150.000	0	0	0	150.000
Jubileumverplichtingen	1.000.369	0	-58.289	-62.028	0	880.052
Langdurig zieken	1.177.102	1.278.912	-1.107.275	0	0	1.348.739
Generatiepact	154.336	94.756	-40.077	0	0	209.015
Totaal voorzieningen	3.097.335	1.619.353	-1.205.641	-62.028	0	3.449.019

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moeten worden beschouwd:

	31-dec-23
Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	1.175.000
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	2.274.022
hiervan > 5 jaar	505.052

1.2.4 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 december 2023

6. Voorzieningen

Toelichting voorzieningen algemeen:

Voor een nadere toelichting van gebruikte grondslagen bij de diverse voorzieningen wordt verwezen naar het onderdeel grondslagen.

Toelichting voorziening sloop

Deze voorziening bestaat per per jaareinde uit een voorziening € 861.213 voor de toekomstige sloop van de zusterflat en de gebouwen aan het Verlaat die momenteel nog als studenten huisvesting in gebruik zijn.

Toelichting voorziening leegstand

Er is in 2023 is een voorziening gevormd inzake leegstand van gehuurde de ruimtes van gebouwen waarvan de huur is opgezegd ten bedrage van € 150.000.

Toelichting voorziening jubileumverplichtingen:

Jaarlijks wordt op basis van het actuele personeelsbestand een berekening gemaakt van de toekomstige jubileumkosten rekening houdend met de duur van de arbeidscontracten en de gemiddelde vertrekkans.

Toelichting voorziening langdurig zieken:

Voor medewerkers die langer dan 26 weken ziek zijn wordt een voorziening berekend tot aan de waarschijnlijke ontslagdatum en de kans dat de betrokken medewerkers ook daadwerkelijk na twee jaar ziekte met ontslag zullen gaan. Het gaat hierbij om de salariskosten tot ontslagdatum en de dan verschuldigde transitievergoeding.

Toelichting Generatiepact:

In de laatste CAO is voor medewerkers met een belastende functie onder voorwaarden een mogelijkheid geschapen om 20% korter te gaan werken waarbij de helft, 10% wordt gecompenseerd door de werkgever. Voor de doelgroep is een berekening gemaakt tot en met het jaar 2026, daarna is nog onduidelijk of de regeling wordt gecontinueerd.

7. Langlopende schulden (nog voor meer dan een jaar)

Het verloop is als volgt weer te geven:

	2023	2022
Stand per 1 januari	23.620.756	28.127.266
Bij: nieuwe leningen	0	2.000.000
Af: aflossingen	1.760.755	4.745.755
Stand per 31 december	23.620.755	25.381.511
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	1.760.755	1.760.755
Stand langlopende schulden per 31 december	21.860.000	23.620.756

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	1.760.755	1.760.755
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	23.620.755	23.620.755
hiervan > 5 jaar	16.260.000	17.660.000

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar het overzicht langlopende schulden.

De aflossingsverplichtingen komend boekjaar zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

Toelichting langlopende schulden:

De verstrekte langlopende leningen aangegaan tot en met 2016 volledig geborgd door het Waarborgfonds voor de Zorg. De hypothecaire zekerheid op bedrijfsgebouwen en -terreinen is door het waarborgfonds bij de borging overgenomen van de bank.

Bij het aantrekken van een nieuwe lening in 2017 ad € 4.200.000 is er geen borging door het waarborgfonds overeengekomen. Door de verstrekker van de lening, ING Bank NV, is een stil pandrecht gevestigd op de roerende zaken van GGZ Delfland. Daarbij is ook een minimale solvabiliteitsratio van 25% bepaald, en een Net leverage ratio van kleiner dan 4,0.

In 2020 zijn twee nieuwe leningen aangetrokken en gestort bij de BNG voor een bedrag van € 5.000.000 in mei 2020 en € 4.800.000 in december 2020, beide leningen zijn geborgd door het waarborgfonds.

In 2022 is een nieuwe groenlening aangetrokken van € 2.000.000 bij de ING, deze lening is niet geborgd door het waarborgfonds. Tegelijkertijd is een reguliere niet geborgde langlopende lening bij de ING versneld geheel afgelost met een extra aflossing van € 2.870.000. Hiermee is ook een rente besparing van 0,81% gerealiseerd voor de toekomst.

1.2.4 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 december 2023

8. Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)

De specificatie is als volgt:

	31-dec-23	31-dec-22
Schulden aan banken	1.760.755	1.760.755
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	1.861.619	2.214.042
Belastingen en premies sociale verzekeringen	4.080.900	179.017
Schulden ter zake van pensioenen	2.184.561	2.105.133
Overige schulden		
ZvW	439.846	2.357.242
Persoonlijk levensfase budget	6.795.247	6.614.497
reservering vakantiegeld	2.980.109	2.814.761
reservering vakantiedagen en JUS	4.425.715	3.741.842
nog te betalen kosten	3.483.393	3.051.330
Totaal overige schulden	18.124.310	18.579.672
Overige passiva		
Justitie	0	103.508
Jeugdwet	652.608	657.034
Waarborgsommen	17.500	17.500
Subsidies	1.944.048	157.247
Doel	208.824	244.912
Personeel	663.407	671.824
Rente	285.671	117.721
Overige passiva	3.222	5.094
Totaal overige passiva	3.775.280	1.974.840
Totaal kortlopende schulden	31.787.425	26.813.459

Toelichting kortlopende schulden:

Schulden aan banken

De kortlopende schulden aan banken bedragen € 1.760.755. Er is een reguliere kredietfaciliteit in rekening-courant bij ING Bank. De kredietfaciliteit is in 2023 niet opgenomen. Er is per jaareinde nog een reguliere faciliteit van € 6.500.000 beschikbaar in het kader van de ZPM financiering. Er is een negatieve pledge/pari passu en cross default verklaring. ING heeft een stil pandrecht op roerende zaken gevestigd, alsmede een stamverpanding boekvorderingen. Het genoemde bedrag ad € 1.760.755 zijn de aflossingen op langlopende schulden die in 2024 plaats zullen vinden en om die reden als kortlopende schuld zijn opgenomen.

Belastingen en premies sociale verzekeringen

De stijging van deze post in 2023 wordt veroorzaakt door het feit dat in 2022 de verschuldigde aangifte loonheffingen over de maand december in december van 2022 is betaald, op dat moment was er nog rente verschuldigd over het banktegoed. Doordat in 2023 weer rente werd vergoed over banktegoeden aan GGZ Delfland is de aangifte loonheffingen over de maand december 2023 pas eind januari van het volgende jaar betaald.

Alle overige kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

Schulden aan leveranciers en handelskredieten

Het saldo van € 1.861.619 betreft reguliere maandelijks facturen die per jaareinde nog niet waren voldaan.

Schulden ter zake van pensioenen

Dit is het saldo van de verschuldigde pensioenpremie per jaareinde, grotendeels de premie over de maanden november/ december 2023.

ZvW

Het bedrag van € 439.846 betreft het saldo van nog niet afgewikkelde jaren van de DBC-systematiek

Persoonlijk levensfase budget/reservering vakantiegeld/reservering vakantiedagen en JUS

Deze reserveringen zijn gestegen ten opzichte van 2022 met een totaalbedrag van € 683.873 (18,3%), Ongeveer 10% wordt veroorzaakt door de CAO stijging van 6,5% en 3,3% door de groei van fte in 2023.

Jeugdwet

Het genoemde bedrag van € 652.608 bestaat uit nog te ontvangen facturen.

Subsidies

Het vermelde bedrag van € 1.944.048 eind 2023 bestaat voor een bedrag van € 1.605.860 aan nog terug te betalen SPUK-gelden.

1.2.4 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 december 2023

Financiële instrumenten

Algemeen

De instelling maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

De instelling handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn geconcentreerd bij drie grote verzekeraars.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. De instelling heeft derhalve als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Reële waarde

De reële waarde van de langlopende schulden benadert de boekwaarde. De boekwaarde van de leningen bedraagt € 23.620.755. De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, effecten, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

Vanaf 2006 zijn de langlopende leningen voor zover als mogelijk bij het Waarborgfonds voor de Zorgsector ondergebracht. De hieraan verbonden obligoverplichting bedraagt op basis van de uitstaande geborgde leningen per ultimo 2023 3% van € 21.795.755 = € 653.873. Deze obligoverplichting wordt indien het WfZ daarop een beroep doet in de vorm van een renteloze lening aan het WfZ aangeboden.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa

Het macrobeheersinstrument kan door de minister van VWS ingezet worden om overschrijdingen van het macrokader zorg terug te vorderen bij instellingen. Jaarlijks wordt door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) ambtshalve een mbi-omzetplafond vastgesteld. Tevens wordt door de NZa jaarlijks een omzetplafond per instelling vastgesteld, welke afhankelijk is van de realisatie van het mbi-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de Minister van VWS de overschrijding van het mbi-omzetplafond uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar is gecommuniceerd.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2023 bestaat nog geen inzicht in realisatie van het mbi-omzetplafond over 2023.

Stichting GGZ Delfland is niet in staat een betrouwbare inschatting te maken van de uit het macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van de stichting per 31 december 2023.

Onzekerheden opbrengstverantwoording

Als gevolg van materiële controles door zorgkantoren, zorgverzekeraars, justitie en gemeenten op de gedeclareerde zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning kunnen correcties noodzakelijk zijn op de gedeclareerde productie. De effecten van eventuele materiële controles zijn vooralsnog onzeker. GGZ Delfland heeft op basis van een risicoanalyse een zo nauwkeurig mogelijke inschatting gemaakt van de hieruit voortvloeiende risico's en verplichtingen. Daarbij is rekening gehouden met uitkomsten van interne en externe controles en specifiek voor de ZVW dat in afstemming met de representerende zorgverzekeraar DSW en de 2e zorgverzekeraar Zilveren Kruis afstemming heeft plaatsgevonden in het kader van Horizontaal Toezicht over de administratieve vastlegging van de geleverde zorg.

Dezelfde onzekerheid is aan de orde met betrekking tot de definitieve vaststelling van subsidies. Voor het jaar 2023 richt deze onzekerheid zich specifiek op de subsidie zorgbonus en de beperkte corona-compensatie. Ook hiervoor geldt dat op basis van landelijke en lokale richtlijnen en afspraken een zo nauwkeurig mogelijke schatting is gemaakt van de te verwerken opbrengsten. Niet uitgesloten kan worden dat de verwerkte bedragen bij de definitieve vaststelling nog substantieel bijgesteld worden. Deze bijstellingen zullen dan in het resultaat van het boekjaar verwerkt worden, waarin de bijstelling voldoende aannemelijk wordt.

GGZ Delfland verwacht uit hoofde van genoemde controles, subsidievaststellingen ende status van het Horizontaal Toezicht in de ZVW overigens geen noemenswaardige correcties op de verantwoorde opbrengsten.

1.2.4 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 december 2023

Overzicht langlopende huurovereenkomsten

Locatie	Huur/verhuur	ingangsdatum	looptijd	jaarbedrag
Smallsteps BV	verhuur	01-08-2020	5 jaar	78K
Maatschap fysiotherapie	verhuur	01-01-2016	7 jaar	22K
Praktijk Roeleven	verhuur	01-01-2019	jaarlijks	2K
Praktijk Etman	verhuur	01-01-2018	jaarlijks	1K
Zusterflat	verhuur	01-01-2015	10 jaar	50K
Verlaag	verhuur	01-01-2015	10 jaar	82K
Div woningen Delft	verhuur	01-10-2021	onbep tijd	94k
Div woningen Delft/Schiedam	huur	div	onbep tijd	110K
Spinhuispad, Schiedam	huur	01-01-2023	4,5 jaar	98K
Dorpsstraat, Nootdorp	huur	01-10-2022	6 jaar	68K
Verhagenplein, Naaldwijk	huur	01-10-2021	3 jaar	54K
Kleiweg, Rotterdam	huur	31-01-2013	onbep tijd	131K
Kiekendiefstraat, Den Haag	huur	01-02-2020	5 jaar	73K
Zuidvliet, Maassluis	huur	01-08-2015	onbep tijd	7K
Schietbaanstraat, Rotterdam	huur	01-08-2017	9 jaar	507K
Hoflaan, Vlaardingen	huur	01-05-2023	5 jaar	49K
Stokdijkkade, Naaldwijk	huur	01-04-2015	jaarlijks	164K
Brasserskade, Delft	huur	01-07-2021	jaarlijks	62K
Beukenlaan, Delft	huur	31-12-2020	jaarlijks	19K
Spijkenisse MC, Spijkenisse	huur	01-07-2018	jaarlijks	219K
Woordbouwerplein Hellevoetsluis	huur	01-08-2018	onbep tijd	22K
Kerklaan, Schiedam	huur	01-01-2022	jaarlijks	12K
Raadhuislaan, Berkel en Rodenrijs	huur	01-04-2017	jaarlijks	6K
Buitenhofdreef, Delft	huur	div wijkcentra	gebruik	32K
Van Groenewegenstraat, Delft	huur	01-08-2018	jaarlijks	14K
Keijzershof, Pijnacker Nootdorp	huur	01-01-2023	jaarlijks	18K
Vlietlandplein, Schiedam	huur	01-01-2019	5 jaar	122K

Overzicht overige langlopende contracten

Betreft		ingangsdatum	looptijd	jaarbedrag
Minddistrict	Ehealth	2023	3 jaar	196k
Value Care zorg bv	registratie	2014	onbep tijd	345K
Canon Nederland NV	Multifunctionals	2020	5 jaar	139K
Bink Mobiliteit	2 zorgbussen	2020	6 jaar	40K
FarMedVisie	EVS	2013	onbep tijd	122K

1.2.5 MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Niet aan het bedrijfsproces dienstbare materiële activa	Totaal
Stand per 31-12-2022 (voor stelselwijziging)						
- aanschafwaarde	73.683.701	11.817.793	14.446.130	254.115	0	100.201.739
- cumulatieve afschrijvingen	32.835.233	4.130.574	8.949.124	0	0	45.914.931
	<u>40.848.468</u>	<u>7.687.219</u>	<u>5.497.006</u>	<u>254.115</u>	<u>0</u>	<u>54.286.808</u>
<i>Mutaties aanschafwaarde door stelselwijziging</i>	-5.091.148	-	-		0	-5.091.148
<i>Mutaties cumulatieve afschrijvingen door stelselwijziging</i>	-974.247	-	-		0	-974.247
<i>Inhaalafschrijvingen</i>	-1.455.284	-	-		0	-1.455.284
Stand per 1-1-2023 na stelselwijziging						
- aanschafwaarde	68.592.553	11.817.793	14.446.130	254.115	0	95.110.591
- cumulatieve afschrijvingen	30.405.702	4.130.574	8.949.124	0	0	43.485.400
Boekwaarde per 1 januari	<u>38.186.851</u>	<u>7.687.219</u>	<u>5.497.006</u>	<u>254.115</u>		<u>51.625.191</u>
Mutaties in het boekjaar						
- investeringen	250.477	302.812	1.006.161	179.568	0	1.739.017
- correctie	0	0	0	-3.730	0	-3.730
- afschrijvingen	3.233.233	762.566	1.745.173	0	0	5.740.972
Geactiveerde projecten	0	0	250.384	-250.384	0	0
<i>Desinvesteringen</i>						
.aanschafwaarde	0	0	2.679.027	0	0	2.679.027
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	2.652.725	0	0	2.652.725
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-2.982.756</u>	<u>-459.754</u>	<u>-514.929</u>	<u>-74.547</u>	<u>0</u>	<u>-4.031.987</u>
Stand per 31 december						
- aanschafwaarde	68.843.030	12.120.605	13.023.649	179.568	0	94.170.581
- correctie	0	0	0	-3.730	0	-3.730
- cumulatieve afschrijvingen	33.638.935	4.893.140	8.041.572	0	0	46.573.647
Boekwaarde per 31 december	<u>35.204.095</u>	<u>7.227.465</u>	<u>4.982.077</u>	<u>179.568</u>	<u>0</u>	<u>47.593.204</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0% tot 10%	6,67% tot 10%	12,5% tot 33,3%	0%	0%	

1.2.6 OVERZICHT LANGLOPENDE SCHULDEN ULTIMO 2023

Leninggever	Afsluit- datum	Hoofdsom	Totale loop- tijd	Soort lening	Werke- lijke- rente	Einde rente-vast periode	Restschuld 31 december 2022	Nieuwe leningen in 2023	Aflossing 2023	Restschuld 31 december 2023	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren	Aflossingswijze	Aflossing 2024	Gestelde zekerheden
%															
Ned Waterschapsbank	2-aug-04	7.215.106	20	onderhands	4,550%	2-aug-24	721.511	0	360.755	360.755	0	1	lineair	360.755	waarborgfonds
BNG	20-jan-11	4.500.000	25	onderhands	4,400%	20-jan-36	2.520.000	0	180.000	2.340.000	1.440.000	13	lineair	180.000	waarborgfonds
BNG	20-jan-11	4.500.000	25	onderhands	3,845%	20-jan-36	2.520.000	0	180.000	2.340.000	1.440.000	13	lineair	180.000	waarborgfonds
Ned Waterschapsbank	11-mei-12	6.000.000	30	onderhands	3,560%	12-mei-42	4.000.000	0	200.000	3.800.000	2.800.000	19	lineair	200.000	waarborgfonds
Nationale Nederlanden Levensverzekering Maatschappij NV	27-dec-12	7.500.000	30	onderhands	3,070%	27-dec-42	5.000.000	0	250.000	4.750.000	3.500.000	19	lineair	250.000	waarborgfonds
BNG	15-mei-20	5.000.000	20	onderhands	1,077%	15-mei-40	4.375.000	0	250.000	4.125.000	2.875.000	17	lineair	250.000	waarborgfonds
BNG	15-dec-20	4.800.000	20	onderhands	1,167%	15-dec-40	4.320.000	0	240.000	4.080.000	2.880.000	17	lineair	240.000	waarborgfonds
ING	1-mrt-22	2.000.000	10	onderhands	1,350%	1-mrt-32	1.925.000	0	100.000	1.825.000	1.325.000	9	lineair + afl na 10 jaar	100.000	hypotheek
Totaal							25.381.511	0	1.760.755	23.620.755	16.260.000			1.760.755	

1.2.7 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE WINST- EN VERLIESREKENING 2023

BATEN

A. Baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening

Zorgverzekeringswet

De baten Zorgverzekeringswet zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
ZPM	70.194.730	62.791.000
GMAP	4.045.854	3.800.000
Transitieprestatie	207.959	3.615.000
DBC oude jaren	1.645.861	333.072
Totaal	76.094.404	70.539.072

Toelichting zorgverzekeringswet:

De ZPM omzet 2023 is inmiddels bijna geheel gefactureerd en is ten opzichte van het jaar 2022 met € 7.403.740 toegenomen, ongeveer 11,8%. Dit wordt veroorzaakt door een indexering van de tarieven, een verbeterde registratie, maar ook nieuwe afspraken rondom samenstelling en opbouw van de ZPM zoals de duur en opbouw van de beroepen binnen de ZPM.

De opgenomen omzet voor GMAP 2023 is gebaseerd op de subsidieafspraken die gemaakt zijn met de representerende zorgverzekeraars DSW en is licht gestegen met € 245.854, dat is een stijging van 6,5%.

GGZ Delfland heeft in overleg met de zorgverzekeraars een transitieprestatie kunnen afspreken van € 207.959 voor het jaar 2023 om aanloopproblemen met betrekking tot invoering ZPM te compenseren. De noodzakelijke bijdrage is ten opzichte van 2022 fors afgenomen door de indexering van de tarieven en de veranderingen zoals genoemd bij de opbouw van de ZPM.

In 2023 zijn nog enkele balansposten ten aanzien van DBC's oude jaren waar nog onzekerheid over bestond alsnog ten gunste van het resultaat geboekt.

Wet langdurige zorg

De baten wet langdurige zorg zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
regio WSD Zorgkantoor DSW	18.527.079	15.591.024
regio Rotterdam Zorgkantoor Zilveren Kruis	6.097.171	6.174.847
Totaal	24.624.250	21.765.871

Toelichting:

In 2023 zijn de opbrengsten per zorgkantoor opgenomen tot het niveau van de gerealiseerde omzet gecorrigeerd voor de herschikkingsafspraken. Bij zorgkantoor DSW zijn de afspraken verhoogd met 2.853K onder andere door de in de loop van 2022 in gebruik genomen nieuwe kliniek het Paard, dat is ruim 18% toename ten opzichte van 2022.

Subsidie op grond van een regeling als bedoeld in artikel 3 van de Kaderwet VWS-subsidies of door het Zorginstituut op grond van de artikelen 10.1.3, 10.1.4, 11.1.5 of 11.5.1 van de Wet langdurige zorg

De baten subsidie op grond van een regeling als bedoeld in de Kaderwet VWS-subsidies of door het Zorginstituut op grond van de Wet langdurige zorg zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Stageplaatsen zorg	310.478	484.840
Nurse Practitioner	69.584	83.070
Stimulering Duurzame energie (SDE)	-17.138	37.408
Overige subsidies	61.721	70.329
Totaal	424.645	675.647

Toelichting:

De subsidie ten behoeve van stageplaatsen in de zorg is in 2023 afgenomen met 175K, dat is min 36%

Voor de Stimulering Duurzame energie (SDE) wordt vanwege nieuwe regelgeving nu niets meer uitbetaald en moest in 2023 zelfs eerder uitbetaalde bedragen uit 2022 en 2023 worden terugbetaald.

Forensische zorg

De baten forensische zorg zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Justitie	711.037	658.128
Totaal	711.037	658.128

Toelichting:

De ZPM omzet 2023 is nog niet geheel gefactureerd door aanloopproblemen met systemen en systematiek, wij gaan er vooralsnog vanuit dat de genoemde omzet uiteindelijk geheel gefactureerd zal kunnen worden. De omzet is met ongeveer 8% toegenomen in 2023 mede doordat de klinische productie van ZZP fors is toegenomen.

Beschikbaarheidsbijdrage zorgfuncties

De baten beschikbaarheid bijdrage zorgfuncties zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Opleidingen	2.530.895	2.169.594
Totaal	2.530.895	2.169.594

Toelichting:

De beschikbaarheidsbijdragen 2023 zijn € 361.301 hoger (+16%), deels wordt dat veroorzaakt door correcties 2021 die in 2022 zijn verwerkt. De definitieve verantwoording 2023 is nog niet bekend, het resultaat daarvan zal in 2024 worden verwerkt.

1.2.7 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE WINST- EN VERLIESREKENING 2023

Baten uit onderaanneming

De baten uit onderaanneming zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Perspektief	32.189	34.551
Pameijer	806.223	756.344
Overig	2.522.320	81.318
Totaal	3.360.732	872.213

Toelichting:

De baten uit onderaanneming zijn vanaf 2022 voor het eerst separaat opgenomen in de winst- en verliesrekening. De baten zijn in 2023 fors toegenomen door wijziging van hoofdaannemer in 2022 naar onderaannemer in 2023 met betrekking tot Jeugd.

Opbrengsten Jeugdwet

De opbrengsten Jeugdwet zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Jeugdwet	10.342.084	10.964.230
Totaal	10.342.084	10.964.230

Toelichting:

In kader van de Jeugdwet zijn in 2023 de opbrengsten afgenomen met 622.146 (-5,6%), dit wordt grotendeels veroorzaakt door de verschuiving van hoofdaannemerschap naar onderaannemerschap in 2023.

Overige baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening

De overige baten uit beroeps- of bedrijfsmatige zorgverlening zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Eigen bijdragen, niet verzekerde zorg	1.197.123	686.859
Totaal	1.197.123	686.859

Toelichting:

De eigen bijdragen en niet verzekerde zorg bestaan voor het grootste deel uit verleende zorg aan onverzekerde en buitenlandse klanten. Deze opbrengsten worden pas opgenomen wanneer de facturen betaald zijn. Door de overgang naar ZPM in 2022 konden de facturen voor deze doelgroep over het jaar 2022 pas in 2023 worden ingediend.

B. Andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten

De andere beroeps- of bedrijfsmatige activiteiten zijn als volgt samengesteld:

	2023	2022
Wet Maatschappelijke Ondersteuning	8.533.213	9.818.879
Overige dienstverlening (waaronder 2e-4e geldstroom UMC's voor onderzoek)	3.206.592	2.879.559
Overige opbrengsten (waaronder vergoeding voor uitgeleend personeel, verhuur onroerend goed en andere bedrijfsmatige opbrengsten)	1.953.621	1.676.356
Totaal	13.693.426	14.374.794

Toelichting:

De overige baten met betrekking tot zorgverlening binnen de WMO zijn met ruim 13,1% afgenomen. Van de totale daling ad € 1.285.666 is € 1.588.294 veroorzaakt door een afname van de opbrengsten hoofdaanneming ten behoeve van de gemeenten binnen H4. In de opbrengsten WMO zijn onderstaande subsidies die zijn afgesproken met de verschillende gemeenten in de regio Delft, Westland en Oostland opgenomen, waarvoor GGZ Delfland ondersteuning en begeleiding heeft gegeven aan kwetsbare cliënten. GGZ Delfland werkt intensief samen met de gemeenten om door onderstaande activiteiten iets te kunnen toevoegen voor de bewoners. GGZ Delfland draagt zorg voor een juiste besteding van deze middelen en de verantwoording daarover aan de gemeenten. Soms zijn de opbrengsten onder andere posten verantwoord.

Binnen de post overige dienstverlening is bij POH sprake van meer inzet door personeel van GGZ Delfland, een stijging van € 649.940, is 48% stijging ten opzichte van het jaar 2022 in de geleverde uren, bij de huisartsenpraktijken. en een doorgevoerde prijsaanpassing van 8,9% in 2023. (omzet 2023 € 2.000.462; omzet 2022 € 1.350.522) Bij Programma DOEL zijn de opbrengsten in 2023 afgenomen met € 97.729, een bedrag van € 100.000 wordt veroorzaakt door een eenmalige correctie uit het jaar 2020 die in 2022 was verwerkt. (2023 € 1.278.127; 2022 € 1.529.035)

Onder de overige opbrengsten zijn de volgende opbrengsten opgenomen:

In 2023 zijn een aantal bestaande detacheringen uitgebreid. In totaal is in 2023 een bedrag van € 775.321 in rekening gebracht voor detacheringen (in 2022 was dat € 700.031), een stijging van € 75.290, ofwel 10,8%.

De verhuur van bedrijfspanden is ongewijzigd. In 2021 is GGZ Delfland gestart met het in rekening brengen van huur aan klanten die gebruikmaken van beschermd wonen in het kader van het scheiden van wonen en zorg. In 2023 is een huur van € 87.522 doorbelast, in 2022 was dat een bedrag van € 85.711. In totaal is in 2023 een bedrag van € 324.975 aan huren in rekening gebracht (in 2022 was dat € 351.347).

1.2.7 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE WINST- EN VERLIESREKENING 2023

Overzicht subsidies per gemeente 2023

Gemeente	Subsidie	Bedrag beschikking		Bedrag realisatie
Delft	Inloop	€	441.545	€ 441.545
	Positief gezond	€	59.089	€ 59.089
	Huiselijk geweld	€	35.146	€ 35.146
	Jeugdpreventie	€	55.715	€ 55.715
	Delft Support	€	244.527	€ 221.731
	Programma DOEL (Lekker Bezig)	€	421.649	€ 421.649
	Sociaal Mentaal Welzijn	€	14.829	€ 4.943
Lansingerland	Inloop	€	88.216	€ 88.216
	Sociaal Domein	€	15.917	€ 15.917
Midden-Delfland	Inloop	€	79.067	€ 79.067
	Subsidie De Mus	€	15.576	€ 15.576
Pijnacker-Nootdorp	Inloop	€	108.451	€ 108.451
	overige subsidies	€	12.600	€ 4.200
Schiedam	Samen Schiedam	€	62.658	€ 62.658
Vlaardingen	Collectieve Preventie	€	31.789	€ 31.789
Westland	Inloop	€	454.894	€ 454.894
	Collectieve Preventie	€	89.310	€ 89.310

11. Overige bedrijfsopbrengsten

De specificatie overige bedrijfsopbrengsten is als volgt:

	2023	2022
Clevr	207.000	250.000
Ezelsveldlaan	0	466.000
Totaal	207.000	716.000

Toelichting overige bedrijfsopbrengsten:

In 2023 is een laatste betaling van € 207.000 ontvangen van Clevr B.V. ter zake van algehele aflossing van een verstrekte lening die in het verleden voorzichtigheidshalve was afgeboekt in verband met onzekerheid over de terugbetalingsmogelijkheden.

1.2.7 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE WINST- EN VERLIESREKENING 2023

LASTEN

12. Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

De specificatie is als volgt:

	2023	2022
Personeel niet in loondienst	8.249.594	6.087.051
Honorarium vrijgevestigde medisch specialisten	33.951	48.696
Kosten onderaannemers	2.536.507	4.032.325
Totaal kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	10.820.052	10.168.072

Toelichting uitbesteed werk en andere externe kosten:

De kosten met betrekking tot personeel niet in loondienst zijn fors toegenomen in 2023 met € 2.162.543 ofte wel met 35,5%. In verband met een hoog verzuim en vacature ruimte i.v.m. toename klinische capaciteit gedurende 2023 is voor € 1.950.057 meer personeel ingezet op de klinieken. Voor ondersteunende en stafdiensten is in 2023 voor ongeveer € 212.485 extra personeel ingezet.

De kosten van onderaannemers die GGZ Delfland heeft ingeschakeld om de afgesproken zorg te kunnen leveren is in 2023 afgenomen met in totaal € 1.495.818, een afname van ruim 37%. Bij jeugd is in 2023 het hoofdaannemerschap vervallen en zijn we zelf onderaannemer geworden.

13. Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten

De specificatie is als volgt:

	2023	2022
Lonen en salarissen	69.364.636	65.158.864
Sociale lasten	10.850.066	10.089.756
Pensioenlasten	6.710.366	6.496.959
Totaal personeelskosten	86.925.068	81.745.579

Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment:

Zorgpersoneel	940	869
Niet-zorgpersoneel	168	203

Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden

	1.108	1.072
--	-------	-------

Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is

	1	0
--	---	---

Toelichting personeelskosten:

De toename van de kosten bij Lonen en salarissen bedraagt € 4.205.772, dat is een stijging van 6,4%. De stijging wordt voor 3,3% verklaard door een stijging van de ingezette Fte ten opzichte van het jaar 2022. De overige mutaties worden verklaard door de Cao verhogingen in 2022/2023 van 6,52% en het vertrek van personeel in verband met pensionering in de eindtrede van de loonschalen.

Daarnaast is er een toename van de sociale lasten van € 760.310, een stijging van 7,5%. Het grootste deel daarvan wordt veroorzaakt door de toename van de Fte en stijging van de lonen.

De stijging van de pensioenpremie met € 213.407, oftewel 3,3% wordt veroorzaakt door de toename van Fte in 2023 en toename lonen door de cao stijgingen in 2022 en 2023 waardoor meer pensioenpremie verschuldigd is.

14. Afschrijvingen op immateriële vaste activa en materiële vaste activa

De specificatie is als volgt:

	2023	2022
Afschrijvingen:		
- Afschrijvingen materiële vaste activa	5.740.972	5.154.626
Totaal afschrijvingen	5.740.972	5.154.626

Toelichting afschrijving op immateriële en materiële vaste activa:

De stijging van de afschrijvingen in 2023 worden deels veroorzaakt door het per 1-1-2023 toepassen van de componentenbenadering waardoor sommige onderdelen onderdelen van het gebouwen sneller worden afgeschreven, op jaarbasis stijgen de jaarlijkse afschrijvingslasten daardoor met ruim € 200.000. De afschrijvingslasten in 2023 zijn in totaal toegenomen met € 586.346, dat is 11,4%

1.2.7 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE WINST- EN VERLIESREKENING 2023

15. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt:

	2023	2022
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	5.052.138	4.801.005
Algemene kosten	10.056.968	8.849.854
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	2.871.530	2.506.139
Onderhoud- en energiekosten	3.113.216	2.135.509
Huur en leasing	1.897.489	1.815.528
Dotaties en vrijval voorzieningen	1.487.047	1.313.092
Andere personeelskosten	4.522.993	3.881.887
Totaal overige bedrijfskosten	29.001.381	25.303.014

Toelichting overige bedrijfskosten:

De stijging in 2023 bij voedingsmiddelen en hotelmatige kosten bedraagt € 251.133, dat is een toename van 5,2%. Dit wordt met name veroorzaakt door de doorgevoerde prijsstijgingen van de voedingsmiddelen.

Bij algemene kosten is een toename van € 1.207.114 zichtbaar ten opzichte van het jaar 2022, dat is een stijging van 13,6%. De mutatie wordt met name veroorzaakt door een toename van de spraak- en data communicatiekosten ten opzichte van 2022.

De toename van kosten met € 365.391 bij Patiënt - en bewonersgebonden kosten wordt grotendeels verklaard door een stijging van de kosten van geneesmiddelen met ongeveer € 145.000 en een toename van de kosten van arbeidsmatige activiteiten met € 50.000.

GGZ Delfland had bij de energiekosten in 2022 vooralsnog weinig last gehad van de landelijke prijsstijgingen door de gemaakte prijsafspraken in het verleden. De kosten 2023 voor energie bedragen € 1.506.496 hetgeen ten opzichte van 2022 een stijging laat zien van € 718.698, dat is ruim 91%. De kleine onderhoudskosten zijn in 2023 op hetzelfde niveau als het jaar 2022.

Voor een specificatie van het saldo van de mutaties van de voorzieningen die nu ten laste van de exploitatie komen wordt verwezen naar de toelichting bij de balans. Ten opzichte van eerdere jaren worden nu ook de mutaties op personele voorzieningen opgenomen bij de overige bedrijfskosten en niet meer bij de personeelskosten. Dit is ook bij vergelijkende cijfers 2022 op die wijze aangepast.

Hetzelfde is van toepassing bij de andere personeelskosten die voorheen altijd bij de personeelskosten waren opgenomen. De andere personeelskosten zijn in 2023 € 641.106 hoger ten opzichte van 2022. Een groot deel wordt veroorzaakt door een stijging van de opleidingskosten met ongeveer € 150.000, een toename van de reiskosten woon/werkverkeer met ruim € 210.000 en toename van € 248.000 aan personeelsfeestviteiten.

16. Financiële baten & lasten

De specificatie is als volgt:

	2023	2022
Financiële baten		
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	580.996	20.010
Financiële lasten		
Rentelasten en soortgelijke kosten	-631.493	-717.838
Totaal financiële baten en lasten	-50.497	-697.828

Toelichting financiële baten & lasten:

De langlopende schulden van GGZ Delfland zijn door een versnelde aflossing en het aantrekken van een lagere groenlening nog steeds aan het afnemen, voor 2024 wordt nog een aflossing van € 1.760.755 voorzien, voor de jaren daarna wordt dat € 1.400.000. De rentelasten zullen daardoor gestaag afnemen. Daarnaast hebben wij vanaf februari 2023 weer een rentevergoeding ontvangen voor de liquide middelen die steeds op maanddeposito's zijn gezet met een rente van 2% tot 3,5%.

Honoraria accountant

De honoraria van de accountant over 2023 zijn als volgt:

	2023	2022
1 Onderzoek van de jaarrekening	112.833	112.833
2 Andere controleopdrachten	54.995	54.995
3 Adviesdiensten op fiscaal terrein	0	0
4 Andere niet-controlediensten	0	0
Totaal honoraria accountant	167.828	167.828

Toelichting honoraria accountant:

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij de vennootschap en de in de consolidatie betrokken maatschappijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2023, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht.

Transacties met verbonden partijen

Verbonden partijen betreffen (rechts)personen waarop Stichting GGZ Delfland invloed van betekenis heeft, dan wel (rechts)personen die invloed van betekenis kunnen uitoefenen op Stichting GGZ Delfland.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders is opgenomen onder de WNT-verantwoording.

1.2.8. VASTSTELLING EN GOEDKEURING

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De Raad van Bestuur van Stichting Stichting GGZ Delfland heeft de jaarrekening 2023 opgemaakt en vastgesteld in de vergadering van 28 mei 2024, onder gelijktijdige goedkeuring daarvan door de Raad van Toezicht.

Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in de resultatenrekening.

Gebeurtenissen na balansdatum

Geen.

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

W.G.
S.I. Bandhoe

W.G.
M.A. van Aart

W.G.
Z.D. Woldhuis

W.G.
J. Oosting

W.G.
M.R. Timmerman

W.G.
M. Ridderbos

1.3 OVERIGE GEGEVENS

1.3.1. STATUTAIRE REGELING RESULTAATBESTEMMING

In artikel 4 van de statuten is bepaald dat het behaalde resultaat ter vrije beschikking staat van de stichting GGZ Delfland.

1.3.2 Nevenvestigingen

Stichting GGZ Delfland heeft diverse nevenvestigingen.

<u>Nevenvestigingen</u>	<u>Plaats</u>	<u>Bedrijfsactiviteiten</u>
Barones	Delft	Ambulante behandeling
Stokdijkkade	Naaldwijk	Ambulante behandeling
De Reef	Den Haag	Ambulante behandeling
De Ridder	Delft	Klinische behandeling ouderen en volwassenen
Het Paard	Delft	Ambulante behandeling / Klinische behandeling ouderen en volwassenen
Beschermde Wonen +	Delft/Schiedam	Klinische behandeling ouderen en volwassenen
Stadhouder	Schiedam	Klinische / ambulante behandeling ouderen/ volwassenen/ jeugd
De Klaver	Lansingerland	Ambulante behandeling ouderen, volwassenen en jeugd
Vlietland (poli)	Schiedam	Ambulante behandeling ouderen, volwassenen en jeugd
Sint Franciscus Gasthuis (poli)	Rotterdam	Ambulante behandeling ouderen, volwassenen en jeugd
Dagbesteding DAC en overige locaties	Delft en diverse gemeenten	Dagbesteding, inloop, preventie en DOEL
Joriaantje	Delft	Kinderdagverblijf (verhuur door GGZ Delfland)
F. Leharstraat	Rotterdam	Klinische behandeling ouderen en volwassenen
IJsselstraat	Berkel en Rodenrijs	Klinische behandeling ouderen en volwassenen
Schietbaanstraat	Rotterdam	Klinische behandeling ouderen en volwassenen
<u>Overhead</u>	<u>Plaats</u>	<u>Bedrijfsactiviteiten</u>
De Draeck	Delft	Raad van Bestuur, Bestuursbureau, Stafbureau, Financiën en Control, ICT, HRM en Kwaliteit, Bedrijfsondersteuning, Leerhuis, POH etc.

1.3.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina's.

Persoonlijke
zorg dichtbij

ggz
delfland



PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoeleinden



Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van bestuur en de raad van toezicht van Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Delfland

Verklaring over de jaarrekening 2023

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Delfland ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting en de groep (de stichting samen met haar dochtermaatschappijen) op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de Regeling openbare jaarverantwoording WMG en de bepalingen bij en krachtens de Wet normering topinkomens ('WNT').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023 van Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Delfland te Delft gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde jaarrekening van de groep en de enkelvoudige jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2023;
- de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2023; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is de Regeling openbare jaarverantwoording WMG en de bepalingen bij en krachtens de WNT.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

NLE00024099.1.1

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Fascinatio Boulevard 350, 3065 WB Rotterdam, Postbus 8800, 3009 AV Rotterdam
T: 088 792 00 10, F: 088 792 95 33, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Delfland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, en of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling openbare jaarverantwoording WMG en RJ 400 is vereist voor het bestuursverslag, op grond van de Regeling openbare jaarverantwoording WMG is vereist voor het verslag interne toezichthouder en op grond van de Regeling openbare jaarverantwoording WMG is vereist voor de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling openbare jaarverantwoording WMG en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met de Regeling openbare jaarverantwoording WMG en RJ 400 en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling openbare jaarverantwoording WMG, alsmede voor het toevoegen van het verslag interne toezichthouder.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling openbare jaarverantwoording WMG en de bepalingen bij en krachtens de WNT; en voor
- een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid en is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de controlestandaarden is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer hier sprake van is.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.



Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Rotterdam, 28 mei 2024
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door I.S.P. Brouwer - Papathanasiou MSc RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2023 van Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Delfland

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen bepaald om te waarborgen dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel. Bepalend hierbij zijn de geografische structuur van de groep, de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de stichting opereert.



Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.